

✠ AVLI PERSII FLACCI SATIræ

cũ interpretatiõe Aelii Antonii
Nebrissensis grammatici atq; re-
gii historiographi. Adiecta est
insuper in fine operis Phi-
lippi Beroaldi pręlectio:
cum poetę vita at-
q; satyræ expo-
sitione. Le-
ge fœli-
citer.

Præfatio.

¶ Aelij Antonij Nebris-
sensis grāmatici in. A. Persij flacci satyras interpre-
tatio ad illustrissimū. Dominū. D. Ioannē de
Stunica cisterciensis militiæ Magistrum
quondam Dalcantara. nūc eiusdem
ordinis Præsulem amplissimū:
atq; Archiepiscopum His-
palen̄. Romanęq; eccle-
siæ Cardinalem di-
gnissimum.

dmonuisti me identidē Pater amplissime
vt in. A. Persij flacci satyras cōmentarios:
certis quibusdam a te pręscriptis legib⁹ cō-
ponerem: vt breues: vt dilucidi: et quod bre
uitati maxime repugnat: vt nihil quod ne-
cessarium esset omitterē: tales deniq; qua-
les illi fuissent: quos in opera Vergilij tuo
iussu perscripsimus. Aiebas nāq;: te hui⁹ amarulētissimi si-
mul & festiuissimi poetę salibus mirum in modum delecta-
ctari: sed quibusdā in locis pręnimia difficultate atq; trāsla
tionum quę plerumq; exeunt in ęnigmata inuolucris deter
reri. Addebas pręterea legisse te quorūdam interpretum in
hoc opus enarrationes: perlongas illas quidem & quę nō-
nunq; patientia lectoris abuterentur: sed quę tibi interdum
minime satisfacerent: vtpote in quibus complura desideran
tur. Ego vero tametsi eram occupatus atq; in medio cursus
feruore illius operis: quod de sacrarum litterarū grammati
ce iampridem parturio: non potui non obsequi imperio tuo
cui veluti mancipium deditissimum omnes diurnas et no-
cturnas: omnes festas et profestas operas etiam sine dimē-
so: sine diario: sine mercede vlla debeo. Itaq; experimēto di-
dici Thaletis illud esse q̄ verissimum necessitatem esse vim

Thales et tali viro digna sñia.

maximã: sit cui velis nolis parẽdum est. Nec ignoro quante sit difficultatis poetas interpretari: hunc presertim quẽ tuis auspicijs tuoq3 imperio explicare aggredimur. Quante preterea audacie post tot preclaros viros q̃ in hoc opere insudarunt: aliquid noui afferre. Quibus ego: queãdmodũ concedo eruditionem longe maiorem: atq3 plurimarum rerum cognitionem: ita illud mihi possum meo quodam iure vendicare: quod est grammatici proprium: omnium prope clausularum sensa exprimere: singulas particulas etiã illas que sunt in promptu per alias notiores aut eque notas exponere: orationis partes ordinare: et quod fieri Quintilianus precipit: quoties opus fuerit versus quosdam etiam paraphrasi vertere. Quid quod et viri quidam doctissimi qui post illos priores scripserunt: dum aliud agunt: quosdã locos preter aliorũ opinionem interpretati sunt. vt quod Hermolaus barbar⁹ in septimum librum naturalis historie Plinij exposuit: ast illi tremit omento popa venter. quodq3 Angelus politianus in prima quam vnicam vidimus centuria argumentum illius satyre cuius initium est rem populi tractas. et illud non in festuca lictor quam iactat ineptus illud. preterea presto est mihi manius heres progenies terre. et quod Philippus beroaldus in quibusdam suis annotationib⁹: qui prior es: cur me in decursu lãpada poscis. ⁊ illud in calce operis: inuentus chrysippe tui finitor aceruj: ⁊ alij itẽ alia. Nos quoq3 nonnihil de nostro attulim⁹: ne penitus aliorũ vestigijs insistere videremur. Sed de his hacten⁹: ne quod Aristo. vetat fieri: extra opera plura sint q̃3 opera.

Quintilia.
Hermolaus.
Angelus poli.
Philipp⁹ beroald⁹.
Aristote.

Vale.

AVli Persij flacci: hic titulꝰ dīo q̄ sunt in cuiuscꝫ opis indice necessaria tāgit: autorē videlicet et libri materiā. autor est. A. Persiꝰ flaccꝰ poeta volaterranꝰ: vt Aulꝰ sit p̄nomē. qđ ī cōpēdiū sicut ⁊ alia prenoīa cōplura autore Prisciano p. A. iter duo pūcta debet scribi. Persiꝰ) ꝓprij noīs loco positū ē eu

it ⁊ Persiꝰ vir doctissimus sub

A. Persii flacci poetæ volaterrani satyrarū liber. Vnicus incipitur fœliciter.

Lucillius | Plinius secundus. | Valleriꝰ flaccus. | Hierony.

hac honoris p̄fatiōe a Lucillio poeta p̄mū: deide a Cicerone ⁊ Plinio scđo celebratꝰ. Flaccꝰ) cognomē ē Persij quēadmodū ⁊ Horatij fuit: ⁊ Valerij flacci poetę q̄ argonauticā scripsit: dicti sunt autē flacci: q̄ habebāt aures demissas ⁊ quasi marcescētes. Poeta) nomē ꝓfessionis est. Vollaterranꝰ) nomē p̄rię: fuit nācꝫ ortꝰ volaterris siue oppido Thuscię volturreno: si Hiero. ī additamētis chronicoꝝ Eusebij credimꝰ. Ip̄e t̄n ī vltima satyra significare videt̃ se fuisse Lunēsē: cū dixit. Lunai portum est operę cognoscere ciues: dixissetcꝫ

Tiberius cęsar. | Nero.

priꝰ: hibernatcꝫ meū mare. Natꝰ ē sub Tybe. cęsare: mortuꝰ sub Nerone: anno ętatis. xix. eodē Hierony. autore: scripsit satyras magna cū laude: etiā Quintiliani testimonio: q̄ oratoriarū institutionū libro decimo his v̄bis scripsit. Multū ⁊ verę laudis Persiꝰ vno libro meruit. Martialis quocꝫ poeta de eodē: Sępiꝰ ī libro memorat̃ Persiꝰ vno: quā leuis in tota Marsus amazonide. Satyrarū liber vnicꝰ.) hęc est ma-

Quintili.

teria. Sed quāuis autore Quintiliano satyra tota sit nostra. idest latina: habet tamē originē a gręcis ex comoedia p̄sca: in qua floruerūt Eupolis atcꝫ Cratinꝰ Aristophanescꝫ poetę: q̄s Lucilliꝰ est imitatꝰ: vt Horat̃. dicit: mutatis t̄m nūeris pedibuscꝫ facetꝰ: nā comœdię p̄scę scriptores trimetro iābi-

Horatiꝰ. | Iuuenal̃.

co vsi sunt. Lucilliꝰ v̄o atcꝫ illū imitati Hor̃. Persiꝰ ⁊ Iuuenalis carmine hexametro. Illa q̄cꝫ differētia inter illos est: ꝙ in comoedia p̄sca iducebāt̃ ꝑsonę rusticę veris noibꝰ sibi inuicē ꝓbra obijciētes: in satyra v̄o latina poetę inuehūt̃ in ꝑsonas partim v̄as: partim sub alienis noibꝰ: vt his accōmo

Martial̃.

dari possit illđ Mar. hūc ſuare modū n̄ri didicere libelli: parcere ꝑsonis dicere devitijs. Dicta est aūt satyra a satyris ī q̄x habitu iocātes rustici iduebāt̃ hmōi se carminib⁹ lacessētes.

Epigramma.

NEc fonte labra. Carmen est trimetrū iambicū hipponacticū: siue galliābon: siue choliambon: siue cilliambon: siue scazon: habet enim in sexto loco spōdeū: cū archilochium habeat iambū semper. recipit et alios pedes eorūdē temporū sed non earūdem syllabarū. In hoc igitur epigrāmate quod proemij loco ponitur ōndit se nō eo mō factū poetā: quo ceteri qui finxerūt se deductos ab aliqua musarū ad fontes illis sacros: aut somniasse tale q̄dā quale Ennius poeta: sȝ dicit se suo labore: et studio mediocriter eruditū scripsisse carmina: lucri gr̄a aut fauoris apd̄ principes cōciliādi: dicit itaqȝ. Nec ego ꝓlui labra) idest laui et intinxi: hoc est degustaui. In fonte caballino) idest pegaseo: hoc est quem ictu vngulę effodit pegasus equus ille alatus: cū volans in helicone tandē monte cōstitisset: hoc enim Hesiodus poeta de se finxit: quod cū pecudes in vallibus ascreis pasceret: meruit colloquio musarū frui: atqȝ ita deductū ad hippocrenen: idest fontem illū caballinū repēte factū esse poetā. Caballino autē dixit et nō equino: quia satyrę: qd̄ annotauit Persij ignotus interpres: humiliora ꝟba cōueniūt: cuiusmodi est caballus. Iuuenalis. ad quę gorgonei delapsa est penna caballi: et Horatius. circūuectari caballo. Nec memini) subaudi me. Somniasse in monte parnasso) phocidis regionis est hic mons: qui atticā a boeotia disterminat dicēte Ouidio. j meta. Separat aonios actęis phocis ab oris: est autē sacer Apollini: et musis poetarū pręsidibus. Bicipiti) idest in duos colles assurgenti. Ouidius vbi supra: Mons ibi verticibus petit arduus astra duobus/ noie parnassus. Somniasse autē dicit: alludēs ad illud q̄ Ennius poeta scribit in principio suoꝝ annaliū: animā homeri ex pythagorę palingenesia: idest regeneratione: in suū corpus fuisse trās-

Epigramma vice proemii.

Proludēdo docet satyrā se scribere posse.

NEc fonte labra prolui caballino.
Nec in bicipiti somniasse parnasso
Nemini: vt repente sic poeta prodirē.

Ennius.

Hesiodus poeta.

Iuuenal.

Horatius.

Ouidius.

missam:atq3 ita factū poetā.(Ut sic) videlicet bibēdo ex fonte pegaseo:aut somniando.(Prodirem poeta repente) idest euaderē poeta nō adhibita eruditiōe z doctrina:sed sola numinis inspiratione:aut pythagorea regeneratione. Heliconiadasq3) sensus est ego relinquo heliconiadas:idest musas et poetarū fictiones:illis q̄ glorię cupiditate ducti scribūt:ego vero qui nō sum penitus litterarū sacris initiatus: affero meū carmē.zc.

Heliconiadasq3 pallidamq3 pyrenen
Illis relinquo: quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces. ipse semipaganus

dicit igitur. Ego relinquo heliconiadas).i. musas: quib9 helicon boeotię mōs cōsecrat9 est: a quo z ipsę heliconiades in forma patronymica sunt cognominatę. Pallidāq3 pirenē)scilicet fontem acrocorinthi:idest qui est in arce corinthiorum:quā ab effectu pallidā dixit:quia studiosos poetas pallidos esse oportet:qd vero pirene musis peculiariter sacra sit nusquā legi: nisi q3 omīs fontes musis nymphisq3 sacri sunt: quas poetę solēt plerūq3 inuocare vt Vergili9 in buccolicis. extremū hunc arethusa mihi cōcede laborē. Aduertendū tamen est versum hūc claudicare:q̄ vt stare possit addēda est q3 particula post duos tribracos: vt dicam9.heliconiadasq3 pallidāq3 pirenēq3. eadē ratione cōpletiua ponitur qua apd vergiliū. O qui rex hominūq3 deorūq3. z illud eiusdē dixitq3 et prelia voce diremit. Illis quorū imagines)idest statuas quę poetis insignib9 in loco publico proponi consueuerunt.

Hederę baccho poetarū deo cōsecratę sunt.

Hederę)q̄ baccho poetarū deo presidi cōsecratę sunt: atq3 proinde illis poetę coronabantur. Vergilius in buccolicis. pastores hedera nascentē ornate poetā.(sequaces autem hederas appellat.i.serpentes. Vergili.inter victrices hederas tibi serpere lauros. Lambūt) idest leuiter tangunt. Sic vergili9.ij. eneid. Lambere flāma comas. Ipse semipaganus)idest nōdū omnino musarū sacris initiatū. Nam pagan9 proprie is dicitur qui nō est sacramento militię adictus: vt omīs homo

Iuuenal'.

aut miles sit aut pagan9. Iuuenalis. citius falsum producere

testē cōtra paganū possis:quā vera loquētē cōtra fortunā armati. Jure cōsult⁹ quoqꝫ in lib. digestoꝝ.xix. si ignorās qs militi quasi pagano locauerit.atqꝫ i hac significatiōe ꝑpe semꝑ apd autores repies. xp̄iani quoqꝫ q̄ militare xp̄o dicunt:cęteros mortales paganos appellāt:quasi nō initiatos religioni nrę siue militię. Un de hiero. in q̄dam ep̄la ad Heliodorum scribens: recordare iquit

Ad sacra vatum carmen affero nostrum.
Quis expediuit psittaco suum chære?
Picasqꝫ docuit nostra verba conari?
Magister artis ingeniiqꝫ largitor
Venter: negatas artifex sequi voces.

frater tyrocinij tui diē:quo christo in baptismate consepultus in sacramēti verba iurasti:et nūc donatiuum quod militaturus acceperas hostilia castra suspirant. Ad sacra vatum carmen affero nostrum).i. ad sacra poetica quāuis ego ipse sim semipaganus. conferebant vero carmina sua poetę in ędē appollinis et musarū: quā Augustus:vt autor est Suetoni⁹ in palatio dedicauit: de qua Hora. scripta palatinus quęcūqꝫ recepit appollo. Quis expediuit) ea ratione significat se factum poetam:qua psittacus et pica compelluntur ad imitādas voces humanas: vt redeat ad illud vnde incœpit: nec fonte labra prolui caballino. ꝛc. dicit igitur. Quis expediuit). idest expeditum fecit. Psittaco) aui notę humanę vocis imitatrici. suum chęre.i. ingenitum et naturale. Sunt vero quędam litterę quas psittaci nequeunt exprimere: duas vero facillime. chi. ꝛ. r. ita q̄ ꝛ Martialis in disticho cuius index est psittacus scribit. Psittacus a vobis alioꝝ nomina discā. hoc didici per me dicere cęsar aue: ad chere gręcū referendū est: nisi forte ideo dicit vt principi blādiat. Et docuit picas) aues itē humanę vocis imitatrices. Mart. pica loquex certa dn̄m te voce saluto, si me nō vides esse negabis auē. Conari).i. imitari. Nr̄a ṽba).i. humana. Magister artis) respōdet q̄stioni. Uēter) inquit subaudi esuriens. Magister artis) idest qui inuenit et docet om̄es artes. Vergi. j. geor. labor omnia vincit

Augustus
Suetoni⁹
Horatius
Martial.
Martial.

improbus et duris vrgēs in rebus egestas. Et largitor inge nij.i.q̄ facit homines ingeniosos.vēter dico. Artifex seq̄).i.ad sequendū. Uoces negatas) subaudi a natura.simile est illud

Juuenal. Juuenalis si natura negat facit indignatio versus. Quod si) ex p̄dictis isert:q̄d spe lucri ꝓposita: etiā ineptissimi q̄q; car mina egre gia compo nent. dicit itaq;. Qd. ꝓ sed. Si spes nūmi dolosi) .i.q̄ sui cupidi tate homi nes dolo sos facit: se

Quod si dolosi spes refulserit nummi:
Coruos poetas: & poetidas picas
Cantare credas pegaseium mellos.

Satyra prima.

Prima poetarū mores & tempora monstrat.

O Curas hoīm: o quātū est ī reb⁹ inane.
Quis leget hæc? min tu istud ais? ne mo hærcule nemo.

Vergili⁹. cundū illud. Vergilij.iij.ęneidos. q̄d nō mortalia pectora co gis auri sacra fames. Refulserit).i. fuerit proposita quod ad auri splendorē est referendum. Credas).i.tu credere possis. Coruos poetas) aues itē sermonis humani imitatrices: vn de Martialis coruum salutatorē cognominat. Et picas poe tidas) a poetes.ę.quod est masculinū poetis.idis. erit fœmi ninum: sicut a ꝓphetes. ę. prophetis.idis. Cātare) subaudi posse. Mellos pegaseium).i.carmen poeticū: q2 vt diximus pegasus equus alatus fontem illū hippocrenē musis sacrū ictu pedis elicuit. Angelus politianus codices vetustos ostē dit in quibus pro mellos carmen erat scriptū: idq; ratio car minis iābici hipponactici exigebat. Sed Hermolaus bar barus non minoris auctoritatis vir Homeri carmen affert ex hymnis illius: in quo mellos primam producit. Quare lectio cōmunis defendēda est ꝛ mellos per duplex.l. scribēdū. vel ita legendum. Cantare pegaseium mellos credas.

Martial. (margin)

Angelus polician⁹. (margin)

Hermola⁹. (margin)

O Curas hominū.cū poetę satyrici sit hominū peruersos mores insectari: ab eo in quo poetę ipsi maxime pec cāt: initiū facit: ostēdēs eos magis ex vulgi opinione quā ex re ipsa laudē quęrere. Principio igitur inducit Persi⁹ quē.

piã ex amicis dehortãtem illũ atq deterrentẽ a satyra scribẽda: ex eo qđ nemo illi⁹ opera leget. dicit igitur amic⁹ ille. O curas hominũ) idest o inanes hominũ cogitatiões: ⁊ est absoluta cõstructio: habetq vim admiratiõis simul ⁊ indignationis. sic infra o mores. vsq adeo ne scire tuum nihil est. O quãtũ inane) idest vanitatis. Est in reb⁹) scilicet humanis ⁊ ẽ quã simillimũ ei qđ scribit concionator noster. vanitas vanitatũ et oia vanitas. ⁊c.

Vel duo. vl' nemo? turpe & miserabile. Quare?
Ne mihi polydamas & troades labeonem
Prętulerint? nugę. non si quid turbida roma

Quis leget hęc) subaudi q̃ scribis o Persi. q. d. cum autores ea gratia scribant vt ab alijs scripta sua legãtur: vanũ autẽ sit quod finẽ suũ nõ consequitur frustra scribis. Min tu istud ais) respondet Persius. Min inquit) pro mihi ne o amice. Ais istud?) q. d. id mihi exploratum est. sic enim de re manifesta loq solem⁹. Nemo hercule nemo) subaudi leget vel duo vel. tres voluit dicere: sed quia multum erat tres legere: suppressit. Nemo?) subaudi iniqs leget tua carmina o persi: legẽdũ est interrogatiue. Turpe ⁊ miserabile) nã laborare in eo opere qđ nemo aut pauci legant: turpe est ⁊ ignominiosum ⁊ miserabile. i. cui⁹ infœlicitati sit miserendũ vt turpitudo referat ad culpã: infœlicitas ad fortunã. Quare) verba sunt persij ad monitorẽ suũ. quare inquit est turpe ⁊ miserabile carmina mea a nemine aut a paucis legi? an idcirco est turpe hoc ⁊ miserabile qđ Polydamas et troades platuri sunt meis carminibus labeonis opera? (ne polydamas) inquit: hic troianus fuit vir nobilis ab homero in iliade celebrat⁹: per quẽ videtur poeta intelligere neronẽ: sicut per troades romanos: quoꝝ nobilitas a troianis habet originẽ sic Iuuenalis. iubet a pcone vocari ipos troiugenas. Sed aduertẽdũ q genere muliebri appellauit illos troadas quasi fœminas potius q̃ viros: sic Vergili⁹ o vere phrigię: neq em̃ phriges. Prętulerint mihi labeonẽ.) poetã nescio quẽ q tunc erat in manib⁹ atq ore romanoꝝ. Nugę) subau-

Iuuenal. Nugę nihil agẽdo qm̃ qui nugatur nihil agit.

di sunt hęc oia. dicunt aũt nugę a nihil agẽdo: nugas igitur agit qui ex iudicio multitudinis imperitę carmina sua velit ęstimari: quare ad seipsum: oia referẽda esse dicit: vt em̃ Seneca in epistolis ait: nõ est q̄ te gloria publicãdi ingenii pducat in mediũ vt recitare istis velis. Cui ergo inquis ista didici: non est q̄ time as ne operã perdideris: si tibi didicisti. Democritus ait vn⁹ mihi p populo est: ꝛ populus p vno: ꝛ q̄ sequuntur.

Eleuet: accedas: examẽ ve improbum in illa
Castiges trutina: nec te quæsiueris extra.
Nã romæ est quis nõ? At si fas dicere: sed fas:
Tũc cũ ad caniciẽ & nostrũ istud viuere triste

Si roma turbida) .i. quę in iudicando de reb⁹ claritate rationis non vtitur. Eleuet quid) .i. extollat ꝛ laudib⁹ in cœlũ efferat. Nõ accedas) .i laudib⁹ illi⁹ nõ cõsentias atq̃ econtrario si depmat qd: nõ te moueat ꝛ pturbet. Nõ castiges examẽ) examẽ est i stathera filũ illd quo ostẽdit: qñ ea q̄ appẽdũtur in bilancib⁹ sunt ęqualia: hic aũt p examẽ improbũ corruptũ romanoꝝ iudiciũ significat: vt sit sensus: nõ castiges .i. bñ castigare nõ poteris. Examen iprobũ) .i. corruptũ iudiciũ. In illa trutina) sc3 romanoꝝ: i qua nõ bñ res neq̃ p meritis ęstimãt Verg. i viro bono. iusto trutinę se examine pẽsat: ne qd hiet: neu qs pturbet ãgul⁹ ęqs ptib⁹ vt cocat: ne qd delirct amussis. Nec te q̃siueris extra) subaudi teipm: ac si dicat: teipm cõsule: teipm iudica: ꝛ sola recte factorũ cõsciẽtia fruere. Nã romę est qs nõ: debere quẽq̃ ppli iudiciũ spectare dixit cui⁹ subdit causã dicẽs. Nã romę est qs: nõ subaudi asin⁹: qd est aial stolidũ: ac si dicat inept⁹ iudex: sed q2 nimis pcaciter diceret subticuit redditur⁹ tñ ifra cũ dicet auriculas asini qs nõ habet? At si fas dicere) .i. tã infami appellatiõe illos notare. S3 fas) subaudi est sic illos appellare. Tũc cũ ad caniciẽ) excusabiles essent romani: si p ętatẽ errarẽt tũ in iudicãdo tũ etiã scribẽdo: nũc vero etiã senes codẽ ignorãtię morbo tenẽt: vt merito debcãt asini appellari. Cũ aspexi inqt) .i. cõtẽploꝛ ꝛ cõuerto me. Ad caniciẽ) .i. ad senes canos. Et nrm istd viuere

Quid sit examen.
Vergili⁹.

triste).i.ad hāc vitā nostrā tristē:hoc est ad hoīes quosdā graues ꝛ seueros. Et ad ea quęcūqȝ facim⁹).i.facere debemus. Relictis nucib⁹.)qui ludus puerorū est vt ludāt nucib⁹ par et impar.Tūc enim vt ait Horati⁹.seria quęrere debem⁹.nā ędificare casas:plostello adiūgere mures: ludere par impar: equitare in arūdine lōga: si quē barbatum delectat amētia ꝑsat. Cum sapimus patruos).i.sapiētiā patruoꝝ referim⁹.nā pueri apud patruos educabātur.Horati⁹ metuentes patruę verbera linguę.ꝛ alibi: ne sis patru⁹ mihi.Tunctunc tunc)ter dixit vt indignationē exprimeret:sed turpitudinē suppressit: intelligendū tamē est sum⁹ asinis stolidiores:ꝛ ineptiores iudices. Ignoscite subaudi mihi si turpitudinē vestrā retexero. Nolo)subaudi retegere.ꝛ sunt ꝟba dubitātis loquatur ne an sileat. ꝛ ideo subdit. Quid faciā?)sed tandē eligit alterā partē deliberationis: hoc est romanoꝝ mores atqȝ corrupta rerū detegere iudicia: vt inde sibi risum excutiat dicēs. Sed sum cachinno).i.ridibūdus:nā cachinnari est solute atqȝ immodice ridere: vnde cachinnones dicti. Petulanti splene):idest lasciuo ꝛ in risum prurienti.Nam vt scribit Plinius naturalis histo. li.xj. splē siue lyē risus atqȝ iocorū sedes est. Scribim⁹ inclusi) in quo romani min⁹ sapiant: illud videlicet est quod scriptores parant atqȝ componunt se iudicio vulgi: vt inanē fauoris aurā inde aucupētur:adulatores vero adulationi subseruiūt: atqȝ ita ex ęquo vtriqȝ peccāt:quare in vtrosqȝ poeta inuehitur:dicit igitur. Nos inclusi).i.a turba remoti. Scribim⁹ aliqd grāde).i.stilo grādiloquo ꝛ turgido.per parēthesim vero partes ꝓlepsis explicauit dicēs / ille numeros.i.versus q̄ numeris syllabarū ꝛ temporū cōstāt. Hic pede liber).i.solut⁹ lege carminis.q.d.in ꝓsa orone. Quod pulmo prelargus.animę).i.

Aspexi: & nucib⁹ facimus quęcūqȝ relictis:
Cū sapimus patruos:tūc tūc ignoscite. nolo.
Quid faciā? sed sū petulāti splene cachinno.
Scribim⁹ īclusi:numeros ille: hic pede liber:
Grāde aliqd qd̄ pulmo animæ ꝓlarg⁹ āhelet

Horatius. Horatius

aeris quē largiter spiret. Anhelet).i.cum anhelitu resonet.sic infra. Tu neqȝ anhelāti coquitur dū massa camino folle premis vētos. Scilicet hęc populo) subaudi q̄ sequūtur: nam superiora ad se tantū poterant pertinere: nisi etiā velis ꝛ illa recitationis gr̄a parari. vti autē tanto apparatu fauoris plębei gratia cōciliādi nō potest rep̄hensiōe carere: cū p̄sertim ex tā molli et lasciua recitatione auditores i libidinē ex

Scilicet hæc populo. pexus togaqȝ recenti
Et natalicia tandem cum sardonyche albus
Sede legēs celsa liquido cū plasmate guttur:
Mobile colluerit patranti fractus ocello.
Hic neqȝ more ꝓbo videas nec voce serena
Ingentes trepidare titos: cū carmina lumbū
Intrāt: & tremulo scalpūtur vbi ītima versu.

illiꝰ verbis cōceptā prurīāt. Dicit igit̄. (Cū pexꝰ) subaudi poeta aut capillos habens pexos vel pexus.i.pexatꝰ: hoc est veste pexa indutꝰ. Martialis pexatꝰ pulchre rides mea zoile trita. Et albꝰ).i.veste alba indutꝰ. Toga recēti) idest noua. (Cū sardonyche) lapillo p̄cioso sardiū ꝛ onycha representās. Natalicia) idest qua solis natalibus vtebatur: aut die natali sibi dono data. Tandem) ad morā ornatus referri potest. vt Vergiliꝰ tandē progredit̄ magna comitāte caterua. Sede legēs celsa) idest in cathedra recitās sua carmina. Et fractus) idest euiratꝰ effœminatusqȝ voce muliebri. Ocello patrāti) idest in recitatiōe quasi rē venereā perficienti quod in oculis ludibūdis maxime cognoscitur. (Cum) prius. (Colluerit) idest lauerit. Guttur mobile) idest flexibile ad voces formandas. Plasmate liquido) idest potione liquida ad vocē molliendam flectendamqȝ sumpta: dictum est autem plasma a plasmo quod est formo. Hic) idest tunc cum a poeta recitāte talia fiunt. Videas) videre possis. Titos ingentes) ciues romanos sic dictos a tutando rempub. Trepidare) idest pruritu libidinis titillare. Cum carmina) idest quia carmina: nam cum coniunctio est causalis hoc in loco. Intrant lumbum) idest penetrant in ipsam libidinis sedem. Et vbi inti-

Martial.

Vergiliꝰ.

ma scalpuntur) sumptum est ab iis qui scabiosi cum sint dulcedine scabendi fruūtur. Versu tremulo) idest qui voce tremula et infracta in aures auditoris descendit: aut versu tremulo idest titillatore membrorū. Tun vetule) in ipsum poetam quasi autorem tanti mali inuehitur: cū presertim senex sit: dicit igitur. Tū vetule) pro tune o senex: et respicit ad illā quā

Tun vetule auriculis alienis colligis escas?
Auriculis quibus? & dicas cute perditus ohe
Quid didicisse: nisi hoc fermētū: & q̄ semel intus

supra dixit tunc cum ad canicié. Colligis escas) idest queris materiam et fomēta libidinis. Auriculis alienis) .i. vt alios incites in libidinem: quod turpius est quam si teipsum incitares. Auriculis quibus) capite cassanti hoc proferēdum est: quasi dicat: que libentissime huiusmodi illecebras auditure sunt: vel ad illud referendū est quod infra dicturus est: auriculas asini quis non habet: vt sit auriculis quibus/ vt intelligas illos esse iudices ineptos: quibus talia deferantur. Et perditus cute) idest nimio studio habens cutē pallore ac macie deperditam. Dicas obe) vox bacchātiū est: quales se poete nonnunq̄ fingunt: hoc est bacchi numine inflammatos: vt Horatius ohe recenti mens trepidat metu: et Iuuenalis: satur est cū dicit horati⁹ ohe. Quid didicisse) verba sunt poete qui laudis cupiditate duct⁹ scribit recitatq; carmina sua: et respondet ad ea q̄ Persi⁹ in illū iecit. Quid didicisse) subaudi iuuat me: aut prodest mihi. Nisi hoc fermentū: idest hec mea scientia: q̄ quasi fermentū in messa panis facit tumorē: ita me cogit in aliquod opus cōponendū erumpere. Et caprificus) solent caprifici inter saxa edificiorū nasci: illaq; dissipare. Martialis marmora messale findit caprificus: et Iuuenalis ad que discutiēda valent sterilis mala robora fici. Que semel intus innata est) idest intra viscera mea est genita: idest scientia acquisita sine fructu glorie. Exierit) .i. in publicū prodierit. Nam vt ait Seneca in epistolis: non me vlla res delectabit licet eximia sit et salutaris: quā mihi vni scitur⁹ sum:

Horatius
Iuuenal.
Martial.
Iuuenal.
Seneca.

nt cũ hac exceptiõe detur sapiẽtia: vt illã inclusam teneã: eñ sciem reijciã. Rupto iecore) idest ruptis pręcordijs quo pacto caprificus cũ ex iuncturis erumpit discutit saxa. En pallor) verba sunt Persij in ambitiosum hũc poetã: dicitq; illũ nõ recte facere: q cũ sit senex ob eã causam debeat studijs im- pallescere.

En pallor seniũq;) id- est en poe- ta pallidus & senex: tur pis scilicet causa cur debeat pal

Innata est rupto iecore exierit caprificus?
En pallor seniumq;: o mores: vsq; adeo ne
Scire tuũ nihil est: nisi te scire hoc sciat alter?
At pulchrũ est digito mõstrari & dicier hic ẽ.
Ten cirratorum centum dictata fuisse
Pro nihilo pendas? Ecce inter pocula quęrũt

lere. O mores) subaudi perditos & corruptos: & est cũ excla- matione simul et indignatione proferendũ: Martia. dixerat o mores o tempora. Tullius olim sacrilegum strueret cum chatilina nefas. Vsq; adeo ne) idest in tãtũ. Tuũ scire) idest tua scientia. Nihil est) idest nihil vtilitatis aut voluptatis af fert tibi. Nisi alter sciat te scire hoc) subaudi quod scis: cũ po tius: queadmodũ ab initio dixit: nõ debeat q̃rere se extra se: neq; q̃d alij sentiant curare. At pulchrũ est) verba sunt poetę ambitiosi pulchrũ inquit est: atq; ꝓinde appetendum. Mon strari digito) subaudi prętereuntiũ: sic Horati⁹ car. quod mõ stror digito pretereũtiũ. Et dicier pro dici ab omnibus. Hic est) digito me designando hic est inquit ille: qui opus carmi ne composuit. Et pro nihilo pendas) idest nihil ęstimare de- bes? Ten) pro te ne. hoc est opus a te compositum. Fuisse di ctata) idest quę pueri pręceptoribus reddant. nam cum sit di ctare dicere: quę alij excipiant siue notis: siue vt repetant: di- ctatum erit quod pueris ediscendum a pręceptore proposi- tum est. Iuuenalis. donec peragat dictata magistri omnia. Centum cirratorum) idest puerorum: qui cirros: idest crines ad duo de vigesimum annum nutriebant: qui & capillati et criniti et cincinnati ex eadem causa dicebantur. Ecce inter pocula) eos reprehendit: qui in conuiuijs de poetarũ carmi-

Martial. Tullius. Horatius Iuuenal.

nibus iudicant: quod syncere non potest fieri: quia vt dicit Horatius: male verum examinat omnis corruptus iudex. Ecce romulidę) idest romani quorum fuit conditor romulus: quemadmodum a cecrope cecropidę athenienses dicti sunt. Saturi) quo tēpore minus bene possunt carmina pēsiculate iudicare. Quęrsit inter se disputant. Poemata dia). i. diuina: aut de

Horatius male verū examinat ois corruptꝰ iudex.

Romulidæ saturi quid dia poemata narrent.
Hic aliqs cui circa hūeros & iāthina lęna est,
Rancidulum quiddam balba de nare locutꝰ
Phyllidas hypsipylas: vatū & plorabile si qd

rebus diuorum et heroum scripta. Quid narrent. quid dicant et contineant. Hic) idest tunc. Aliquis ex numero conuiuarum. Cui lęna Janthina) idest vestis coloris violacei: nam ion est viola. anthos flos. cuius color vestibus in delicijs nomen dedit: vt ianthinę appellarentur. Martialis coccina famosę donans & ianthina męchę. in sacris litteris vbicunqꝫ color hyacintinus: emenda tu ianthinus. Est circa humeros) idest qui veste violacea est inductus: ac per hoc nobilem fuisse significat. Locutus quiddam rancidulum) idest quod quasi cibus rancidus fastidium alijs mouere possit: vt sit translatio saporis ad vocem. Eliquat de nare balba) quia emittendo spiritum per nares videtur balbutire. idest gracili et delicata voce profert: sumptum ab ijs qui per colum aut cribrum aliquid secernunt aut colant. Vergilius in moreto. foraminibusqꝫ liquatur emundata cęres. Phyllidas idest elegias factas de phyllide regina thracię quę cum demophontem Thesei filium hospicio primum: deinde thalamo suscepisset: profectus ille Athenas cum se ad constitutum tempus rediturum polliceretur: necqꝫ id pręstitisset: illa morę impatiens vitam laqueo finiuit. Hypsipylas poemata de hypsipyle thoantis filia: quę cum lemni regnaret Jasonem ad colchos proficiscentem hospitio suscepit: atqꝫ illo deinde marito vsa est. qui victor atqꝫ cōiugij prīstini immemor cum medęa in patriam redijt.

Martial.

Vergiliꝰ.

Et si quid)idest si aliquod poema. Vatum)idest poetarum. Est plorabile)idest flebile: significat autem elegum carmen quod de rebus flebilibus est. Et supplantat verba) idest extenuat in modulationē quādā vocis rigorē. supplātare nāq3 est defraudare atq3 diminuere. Palato tenero).i. molli et effoeminato:

vt vocis lenocinio auditorū aures dmulceat. Assēsere viri).i. cōuiue assensum pbuere applaudendo poetę recitanti.

Eliquat & tenero supplantat verba palato.
Assensere viri. nunc non cinis ille poetæ
Fœlix? nō leuior cippus nūc imprimit ossa?
Laudant conuiuæ: nunc non e manib9 illis?
Nunc non e tumulo fortunataq3 fauilla
Nascentur violæ? Rides ait: & nimis vncis

Nunc non)verba sunt cōuiuarū in laudē poetę mortui cui9 carmina sunt recitata: dicentiū vt illius manes queādmodū nos dicere solem9: requiescāt in pace: & ossa molliter iaceāt. Cinis ille poetę)cui9 carmina modo audiuim9. Non est nūc foelix?) ac si dicat est pfecto foelix. Et cippus idest tymba siue tūba sic enim gręce & hispane dicit lapis q sepulchro sup imponitur: interdū p loco sepulchri: vt apud Horatiū in primo sermone: mille pedes infrontē: trecētos cippus in agrū hic dabat. Non imprimit nūc ossa leuior: pro leuius: quasi dicat: sic profecto est quod terra nūc est illi leuis: id quod in omnibus fere monumentis sepulchrorū legim9. H.S.E.S.T.T.L. hoc est. Hic situs est. sit tibi terra leuis. Laudant cōuiuę: et addūt supicribus. Non nascentur nunc violę).i flores: vt sit species pro gñe. E manib9 illis)idest ex sepulchro dijs manib9 sacro. Et ex fauilla fortunata) idest ex cinere & ossib9 hois fortunati. ac si dicat deberēt pfecto nasci. qd perinde dictū est quasi florū odor pueniret ad mortui sensum. Juuenalis dijs maiorū vmbris tenuē & sine pōdere terrā spirātesq3 crocos & in vrna ppetuū ver.i. vernos flores. Rides ait) inducit Persius quēpiā qui poetę illi9 q tantopere laudatur partes tueatur. Ait)ille poetę defensor. Rides)scilicet o Persi. Et indulges nimis)

Hę sūt litterę sepulchrorum. H. S. E. S. T. T. L.

Juuenal.

idest das operam. Naribus vncis) idest subsannationib⁹ hoc est rōchis nos suspendendo: vt ait Horatius. naso suspendis adunco. An erit) subaudi quispiam. Qui recuset) idest neget. Velle meruisse os populi) idest laudes meritas a populo consequi. Et qui locutus digna cedro) idest eternitate: cedro em̄ siue cedreleo hoc est oleo cedrino perūgebāt̄ charte ne tineis ꝛ blatis pertūderētur: aut carie sentirēt idq̄ cedr⁹ prestat. Mart. ad libꝛū suū cedro. nunc licet ambules perunct⁹. ꝛ Horati⁹. speramus carmina fingi posse linienda cedro. Linquere) subaudi neget post mortem. Carmina nec metuentia scombros) pisces salsos ex genere halecum: qui acetarijs chartis inuoluti vēdebātur: in quos vsus damnabantur charte inutiles. Martialis ad librum suū. nec scombris tunicas dabis molestas. Nec thus) idest vnde fiant cuculli: in quibus inuoluitur thus. Martialis idem nec thuris piperis ve sis cucullus. est autem cucullus charta in speciem cuculli formata: hispane dicitur alcartam. Quisquis es) alloquitur illū quē induxit partes ambitiosi poete tuentem. respondetq̄ ad illud quod dixit: an erit qui velle recuset: faeturq̄ se nō ab humanitate alienū: vt si quid recte fecerit: recuset laudari: sed q̄ nō in eo debet cōstitui finis benefactoꝝ operum: sed in rei recte facte cōscientia. Dicit igitur. O tu quisquis es quē feci) idest finxi. Dicere ex aduerso) idest mecum disputātem: subaudi intēde rationi meę. Ego non metuā laudari) idest non fugio laudes. Si cum scribo) idest aliquod opus cōpono. Aliquid exit aptius) idest aliqd̄ carmen concinnius ꝛ elegantius prouenit. ꝛ per parentesim interposuit. Quando hec est rara auis) idest raro cōtingit aliquid perfectū posse fieri in quouis genere: quemadmodum

Naribus indulges. an erit qui velle recuset
Os populi meruisse? & cædro digna locutus
Li̅qre nec scōbros metuētia carmīa nec th⁹?
Quisquis es o mō quē ex aduerso dicere feci:
Non ego cum scribo: si forte quid apti⁹ exit:
Quādo hęc rara auis est: si qd tamē apti⁹ exit:

Horatius
Martial.
Horatius.
Martial.
Martial.

phoenix est rara auis aut cignꝰ niger Juuenalis: rara auis in terris nigreqꝫ simillima cigno: deinde repetit si q̄d tamen

Juuenal. aptꝰ exit. Juuenalis. Rara auis in terris nigreqꝫ simillima cigno: deinde repetit: si quid tamē aptius exit. Neqꝫ em̄ fibra est mihi cornea) .i. nō habeo precordia adeo dura: vt non tangar laudis cupiditate: presertim illa q̄ virtutē sequtur: tanq̄ vmbra corpꝰ: fibra nāqꝫ dicitur q̄ sanies .i. imperfectꝰ sanguis per corpꝰ diffunditur: sicut sanguis per venas: spiritꝰ per arterias. sed peculiariter fibre de iecore dicuntur: vbi sunt cōplures huiusmodi meatus. Sed recuso) idest nego. Euge tuū: ꝛ belle) aduerbia sunt applaudentis alicui

Landari metuā: neqꝫ em̄ mihi cornea fibra ē
Sed recti finemqꝫ extremumqꝫ esse recuso
Euge tuū: & belle. Nā belle hoc excute totū:
Quid non intus habet? Non est hic ilias acci.
Ebria veratro: non si qua elegidia crudi
Dictarunt proceres: non qcquid deniqꝫ lectis.

Martial. poete: vt infra euge poeta: ꝛ Martial. Effecte grauiter. cito. nequiter euge beate. Ergo euge tuū: ꝛ belle) idest tuas istas laudes. Nego esse finem recti ꝛ extremū) idest vltimū ꝛ summum bonum ad quod omnes tuos labores referre debeas: ac si dicat nō in eo cōstituere debes fructū vigiliarū tuarum vt ab alijs lauderis: sed vt cōscientia recte facti operis fruaris. Nam excute totū hoc belle) idest examina istas laudes: et est sumptū a saccis: quos excutimꝰ vt sciamꝰ quid intus cōtinent. Quid non intus habet?). q.d. plenū est adulatione atqꝫ misera ambitione. Nō est hic ilias) sensus est in carminibus meis nihil tale est: quod plausus ꝛ vulgi acclamationes expectet: quod alij poete aucupari solēt. Nō est hic ilias acci) tale quidam quale in poemate accij poete qđ ilias hoc est de bello troiano inscribitur. Ebria veratro) idest plena helleboro quo se purgabāt: q̄ subtile aliqđ opus scripturi erant: hoc se carneades purgauit cōtra stoicos disputaturꝰ. Et non sunt hic elegidia. Si qua elegidia crudi proceres dictarunt) idest elegie: nā elegidion diminutiuū est ex forma greca pro

parua elegia. Et proceres crudos appellat/qui ꝓpter nimiū studiū laborantes cruditate stomachi nō bene cibos concoquebāt. Et nō est hic. Quicquid scribitur in citreis lectis) idest in tabellis ex materia citri arboris preciose in qb⁹ soli proceres solent scribere. Ex citro autē tabellas principib⁹ fieri solitas etiā homerus scribit in fabula bellerophontis: quādo ad lyciorū regem missus est: in disticho Martial. Cui⁹ lēma est pugillares citrei. Secta nisi in tenues essem⁹ ligna tabellas: essem⁹ libyci nobile dētis opus. Calidū scis) sensus est: nō posse fieri vt hic sciat: qua opinione sit apud alios: cū muneribus precorruperit clientes et amicos: q̄ verū illi dicturi erāt. Scis ponere) scz in coena conuiuis. Sumē calidū) qd̄ salebatur ex porce primipare papillis: res in maximis delicijs apud Ro. Martial. de sumine esse putes: nondū sumē sic vbere largo effluit ⁊ viuo lacte papilla tumet. Et scis donare comitē horridulū) idest frigore horrentē. Lacerna trita) idest veste lōgo vsu cōsumpta. Et postea q̄ʒ id fecisti. Inquis amo) blādiētis est sicut ⁊ amabo. Martialis dic verū mihi marce dic amabo nil est qd̄ magis audiā libenter: vero verius ergo quid sit audi: verū amice non libenter audis: dicito mihi verū de me: idest de carminibus meis. Quipote) idest quomodo est possibile dici tibi verum: cum amicos precorruperis. Uis dicā) subaudi verum ego qui non sum corruptus tuis muneribus. Nugaris) idest nugas agis: hoc est nihil: nam illud est nugari. Cū o calue) idest o senex: vt supra tum vetule. Aqualicul⁹ pinguis) idest venter in quem sordes cōfluunt: sed hic pro ventris abdomine ponitur. Extet) idest promineat ⁊ protēdatur tibi. Sesquipede) idest pede et dimidio: vt sesquimensis: sesquimodi⁹: vnde et sesquialtera ꝓportio arithmeticis dicta: quod aliqs numerus contineat aliū et ei⁹ dimidiū: vt sex: quattuor: et duo.

Scribit in citreis. Calidum scis ponere sumē:
Scis comitē horridulū trita donare lacerna:
Et verū inquis amo: verū mihi dicito de me:
Qui pote? vis dicam? nugaris: cū tibi calue

Martial.
Martial.
Martial.

Plinius. Propenso) idest propendēti: et alludit ad illud quod Plinius in historia naturali scribit: minus ingeniosos esse quibus venter est pinguis. O iane) sensus est: miseri sunt homines qui sic decipiuntur ab iis qui illos debuerant veritatis admonere: cum absentes et post tergum ab aliis irrideantur: ianus autem foelix q in occipitio quoque habet oculos: neque illi possit illudi. O iane) subaudi te appello foelicē.

Pinguis aqualiculus propēso sesquipede extet.
O iane a tergo quem nulla ciconia pinsit:
Nec manus auriculas imitata est mobilis albas:
Nec lingue quantum sitiat canis appula tātū.
Vos o patricius sanguis quos viuere fas est:
Occipiti cæco posticæ occurrite sannæ.

Quem nulla ciconia) idest manus formata in speciem ciconię. Pinsit) idest tūdit et percutit: nam pinsere apud antiquissimos erat pistillo frumenta in mortariis contundere: vt ex ea farina pultes facerent: postea vero pinsere ad panis faciendi rationem translatum est. A tergo) ab occipitio fieri iis quos illudimus: per quos intelligimus eos qui nō curant quid de se absentibus dicatur. Nec manus mobilis) idest a tergo quoque agitata. Imitata est auriculas albas) idest asininas quę pilos habēt albos in parte interiori: vnde Ouidius. Ouid. xj. meta. de mida cui apollo aures asininas dedit. villisque albentibus implet: instabilesque illas fecit et dat posse moueri. Nec tantum lingue) subaudi exertę profertur tibi a tergo. Quantū canis appula sitit) idest quantū in siti canis appula linguam exerit. Apuliā nāque siticulosam appellat Horatius. Hora. hoc est inaquosam et aquis carētē. Vos o patricius) sed esto inquit alii versentur in hoc errore: atque sui ignoratione. o vos sanguis patricius: idest vos romani qui originē a patribus hoc est senatoribus trahitis et est nominatiuus pro vocatiuo: vt Vergilius. Vergi. vj. ęn. Sanguis meus (quos est fas viuere) idest immortales esse. Occurrite sannę posticę) idest subsannatiōi quę post tergū vobis fit. Occipiti cęco) quasi dicat. cum in occipitio oculos non habeatis: prouidete ne post tergum hoc

est absentib⁹ vobis detrahatur. Quis populi) v̄ba sunt poete ambitiosi cõsulentis amicũ: quid populus de illo sentiat. Quis populi sermo est) scilicet de me? Quis enim) respõdet amic⁹ adulator. Quis enim subaudi esse debet sermo de te: nisi id quod est scilicet. Carmina) tua. Nunc demum fluere) facilia esse: cũ ãte hac oĩm aliorũ poetaꝝ fuerint dura. (nunc molli) idest versu facili et suaui: et vt ostẽdat carminis equalitatẽ ꝛ pulchram deductionem: vtitur duabus translationibus: altera que sumpta est a marmorarijs: qui excudunt quadrantq; lapides ad amussim: ita vt iunctura non appareat ideo dicit. Ut iunctura: idest verborum coagmentatio. Effundat: idest non admittat. Ungues seueros: idest quãtũuis rigidos ꝛ acutos. Per leue: idest per iũcturam in qua nõ est rima: aut quicquã hians aut prominẽs. Leue enim per diphthongõ planum tersumq; significat. Scit tendere versum: Altera translatione vtitur sumpta a fabris lignarijs. et sunt v̄ba adulatoris. Jam nõ ad ipsum poetã ambitiosum sed ad alios de illo. Nam a secũda persona transiuit ad tertiam. Scit tendere versum: idest dirigere ꝛ ordinare. Nõ secus: idest nõ aliter. Ac si dirigat rubricã: idest lignũ ad rubrice lineã. Uno oculo: id enim fabri lignarij faciunt: vt explorent an materia sit recta. Siue opus: Ordo est: Musa dat nostro poete dicere res grandes: scilicet in stilo ꝛ in materia. Siue opus: subaudi illi⁹ sit. In mores. in luxũ: qđ vtrũq; ad poetã satyricũ pertinet. In prandia regũ: forte ad tragoediam de atreo ꝛ thyeste alludit: de qua infra in quinta satyra si quibus aut progne: aut si quib⁹ olla thyeste feruebit. Ecce modo: in eos poetas inuehitur: qui cũ parua nesciant descri

Quis ppl̃i s̄mo est? qs em̃ nisi carmina molli
Nũc demũ numero fluere: vt p læue seueros
Effundat iũctura vngues. scit tendere versum
Non secus: ac si oculo rubricam dirigat vno.
Siue opus in mores. in luxũ. in prãdia regũ:
Dicere res grandes nostro dat musa poetæ.
Ecce modo heroas sensus afferre videmus:

Ausoni9. Martial. Juuenal. here:res magnas & heroicas aggrediūtur:inserentes quędā greca suo poemati:quēadmodū Ausonius frequenter. Martialis & Juuenalis raro. Ecce)inquit. Uidem9)modo quosdam poetas. Solitos nugari grece)idest qui greca quędam verba & sententias suis carminibus inserunt. aut greci.idest ad morem grecoꝝ. Af ferre sensus heroas)idest sententias carmini heroico conuenientes.

Nugari solitos graece: nec ponere lucum
Artifices: nec rus saturū laudare: vbi corbes:
Et focus, & porci, & fumosa palilia fœno.
Vnde remus: sulcoq; terens dentalia quinti:

Nec artifices)idest peritos. Ponere)idest ad describendū. Lucū.i.siluam aliquā sacram. Nam lucū semper sequitur cōsecratio:etiā in sacris litteris. Horati9 in poetria. purpure9 late qui splendeat vn9 et alter assuitur pann9: cū lucus & ara diane describitur. Nec artifices ponere rus saturum)idest omnibus refertū quę ex agro proueniunt. Ubi) idest in quo rure siue ruris villa. Sūt corbes)exceptorij messium & vuarū. Et focus)loc9 vbi accēditur ignis. Et porci)altiles scilicet & cohortales. Et palilia)festa de palis deę pastorū:in quib9 vt historici tradūt Roma cōdita est: hoc est quēadmodū dicit Ouidius in quarto fastoꝝ decimo kalendas maias. Fumosa fœno) q̄a pastores in festis deę palis:ex fœno pyras faciebant: illasq; trāsiliebant. Ouidius. moxq; per ardentes stipulę crepitātes aceruos traijcias celeri strenua mēbra pede. & Tibullus ille leuis stipulę solēnes pot9 aceruos accendit:flāmas trāsilietq; sacras. Unde idest a quo rure siue pallib9:remus fili9 martis ex ilia siluia gemellus cū romulo fuit:ac per hoc significat omnē nobilitatē romanam ex pastorib9 fuisse propagatā. Et tu o quinti) subaudi fuisti. Hic fuit. L. quintius cincinat9:qui dictator. Q. minutiū consulem in algido mōte obsessum a volcis expediuit:quo negotio intra .xvj. dies confecto ad rem rusticā redijt. Terens dentalia sulco) idest atterēs vomerē arando qui in aratro dētali aptatur:vnde & seran9 cognominat9 est. quoniā quo tempo-

Horati9.

Ouidius.

Tibullus.

re venit illi nũcius q erat creatꝰ dictator:serebat agrũ. Vergiliꝰ. vj.ẽñ.ꝛ te sulco serãte serentẽ. Cum) idest quo tempore. Uxor) ea cerelia vocabatur. Sidonius apollinaris est autor si te inquit tantũ cincinnati dictatoris vita delectat:cereliam ducito que boues iungat. Trepida.i.festina. Induit dictaturã) idest insignia dictatoris. (ante boues) qbꝰ iũctis arabat. Et lictor).i.viator q̃ attulit illi nunciũ dictature. Tulit domũ tua aratra).i. retulit in domũ tuã:cũ neq famulũ neq seruũ haberet. erant autẽ lictores qui preferebant insignia magistratuũ. Euge poeta) cum ironia legendũ est.q.d.ego nescio cur debeas poete nomine gaudere:cũ nihil tale describere scias. Est nunc brysei) eos reprehẽdit q̃ admirãtur poetas antiq̃ssimos eosdẽq imitãtur:cũ recẽtiores cõtemnãt. Est nũc) subaudi aliqs. Quẽ liber venosus) idest turgidꝰ ꝛ inflatꝰ: qd̃ in carmine vitiosum est. Acci p acij poete antiq̃ssimi ꝛ qui iã inter obsoletos cõputãtur (ꝛ) pete ab inferioribꝰ. Moretur idest detineat.i. sunt q̃ illũ admirẽtur:nã ea que miramur detinent nos. Brysei) a baccho q̃ dicit bryseꝰ cognominati. poete autẽ in tutela bacchi ꝛ appollinis sunt. Sũt) etiã subaudi quos Pacuuiꝰ poeta etiã antiq̃ssimꝰ scriptor tragoediarũ ex brũdusio italie vrbe. Et antiopa verrucosa).i.tragoedia Pacuuij q̃ inscribitur antiopa citaturq a Cicerone in primo de finibꝰ.ꝛ a Prisciano:ꝛ Marcello cõpluribꝰ in locis quã verrucosam appellauit.idest asperam et inequalẽ: quod ad poematis vituperationem spectat: sicut econtrario molle atq deductũ carmen ad laudem. Fuit autem antiopa nictei regis lesbiorum filia: ex qua cum Juppiter zethum ꝛ amphionẽ procreasset: a lyco eius coniuge atq Thebanorum rege repudiata est: atq in illius locum dirce superinducta. que cum diu antiopã in

Quã trepida ãte boues dictaturã ĩduit vxor:
Et tua aratra domũ lictor tulit. Euge poeta.
Est nunc brysei quem venosus liber acci:
Sunt quos pacuuius: & verrucosa moretur
Antiopa ærumnis cor luctificabile fulta.

Vergiliꝰ.
Sido. apol.
Pacuuiꝰ.
Cicero.
Priscianus.
Marcellꝰ.

suspitionem pellicatus vexasset: tãdem a gemellis: quos ex ioue antiopa pepererat in vltionem matris equis indomitis alligata atq; distracta est. Fulta cor luctificabile: idest habẽs cor luctuosum fultum & sustentatum. Aerumnis: idest laboribus: quos sub pellice passa est. hic versus aut est Pacuuij. aut ex illi⁹ verbis formatus: a Persio vero nũc interpositus: vt ostendat Pacuuij duriciã vastitatemq; in carmine.

Pacuui⁹.

Hos pueris monit⁹ patres infundere lippos
Cũ videas: q̃ris ne vnde hec sartago loquẽdi
Venerit ĩ linguas? vnde istud dedec⁹? in quo
Trossulus exultat tibi per subsellia læuis?
Nonne pudet capiti nõ posse pericula cano
Pellere: q̃n tepidũ hoc optes audire decẽter?

Hos pueris: sensus est cũ filij patres audiant poetarum veterũ carmina laudantes: et ipsi quoq; talia admirantur: talesq; euadere laborant. Cum videas patres lippos: idest in iudicando de authoribus cecos. Infundere hos monitus: idest instillare talia pcepta. Pueris: idest filijs suis. Queris ne? quasi dicat non est necesse querere: cũ ratio sit in promptu. Hec sartago loquendi: idest lingue stridor: qualis ex sartagine cum aliquid frigitur sonat. Venerit in linguas: idest in sermonem filiorum. Et istud dedecus: idest ignominiosum & turpe dicẽdi genus. In quo trossulus: idest eques roman⁹. hoc est ordo equestris. nam equites aliquando sunt trossuli appellati a trossulo thuscie oppido expugnato. author est Plinius libro trigesimo tertio naturalis hystorie. Leuis: glaber et depilatus. significat autem illos esse viros molles & effoeminatos quibus talia placent. Exultat tibi: idest applaudit & fauet tibi clamoribus. Per subsellia: in quibus auditores sedent poeta recitante. Iuuenalis. sed cũ fregit subsellia versu. Nil ne pudet: sensus est: cum sis senex non pudet te esse incautum & imprudentem: vt nescias quid sequi aut vitare debeas? Nil ne pudet? quasi dicat pudendũ est in sene presertim: nam in puero veniã meretur hic error. Non posse pellere pericula: idest rem in qua de fame pericu

Plinius.

Iuuenal.

lo agitur. Capiti cano: idest a capite senili. Quin optes: idest q non optes. Audire hoc decenter: idest has adulatorũ et applaudentiũ tibi voces. sunt autẽ applaudendi aduerbia decẽter. euge. belle. et apud Martialẽ sophos. Tepidum decenter: idest laudes frigidas quippe q̃ non respondent meritis tuis vereq̃ ꝓtuti. Fur es ait pedio: supra in poetas: nũc in eos inuehit: q̃

Martial.

Fur es ait pedio. pedius quid? crimina rasis
Librat in antithetis doct⁹ posuisse figuras.
Laudat̃. bellũ h̃. bellũ hoc? an romule ceues?
Mẽ moueat qppe: & cãtet si naufrag⁹ assem

in causis iudicialib⁹ omissis probationibus et argumentis in quibus tota victorię causa consistit: cõferunt se ad exornationes atq̃ figuras: ꝛ quos appellãt colores rhetoricos. Ait: subaudi accusator. Pedio: quẽ furti accusat. nã constat pediũ quẽdam sub nerone a cyrenensibus furti vel potius sacrilegij accusatũ. Pedius quid: subaudi respondet ad hãc accusationem. Crimina rasis: verba sunt adulãtis pedio: aut illum apud ceteros laudãtis. Librat crimina: idest pedius crimina obiecta rependit ꝛ cõfutat. In antithetis rasis: idest figuris ꝛ exornationib⁹ puris. nam antitheton quod interpretatur cõtrapositũ. figura est qua cõtraria inter se opponũtur. vt dies nocti. lux tenebris. pedius inquã. Doctus posuisse figuras: cũ potius argumentis se debuerit defendere. Laudatur: scilicet is qui se ita defendit. Bellũ hoc: subaudi est et pulchre dictum. Bellum hoc: cũ indignatione proferendũ est. nã irascitur incandescitq̃ Persius in eũ: qui tam impudenter assentatur. itaq̃ illius verba irat⁹ repetit. An romule ceues: idest o Romane. nã primitiuũ pro deriuato posuit. Ceues: idest adularis: est autẽ proprie ceuere in viris quod crissare in fœminis: hoc est cũ coeunt nates motitare. sed q̃a canes cũ adulantur: clunes mouẽt ꝛ caudam: accepit ceuere pro adulari. Men moueat: laudabat adulator ambitiosa oratoris ornamenta: nũc dicit se non magis moueri ad misericordiã posse huiusmodi oratione: quã si naufragus multis et composi

Antitheton.

tis verbis emendicaret stipē. Si naufrag⁹ cātet assem) idest cantando mendicet.hoc est pręmeditatis precibus misericordiam quęrens.Nen moueat)pro me ne flectet ad misericordiā. Et protulerim illi assem?) quasi dicat neq; me mouebit neq; illi assem dabo:q² qui huiusmodi oratione vtitur nō dolet : et quēadmodum poetica Horat. scribit : si vis me flere dolēdu; est primū ipsi

Protulerim? Cātas cū fracta te in trabe pictū
Ex humero portas.verū nec nocte paratū
Plorabit:qui me volet incuruasse querela.
Sed nūeris decor est: & iūctura abdita crudis
Claudere sic versū didicit:berecynthi⁹atys.

Horatius

tibi. Et cum portas te pictum in trabe fracta) idest in tabula in qua naufragium euasisti . Ex humero) idest in tabella picta ex humero pendēte. Cantas) idest perinde est ac si cantares: quia nihilopus ad misericordiam mouerer. Uerum) pro sed.Qui volet incuruasse me querela) idest inclinare me ad commiserationem sua infœlicitate . Non plorabit) idest plorando narrabit. Paratum nocte) idest pręmeditatū nocte hesterna. hoc et in arte rhetorica pręcipitur ne oratio videatur elaborata.sed si quid tale fit: lateat artificium. Sed numeris) diceret quispiam in excusationem poetarū : quos pauloante Persius de duricia reprehendebat: nō nihil est o Persi quod de poetis dicebas : sed in hoc sunt laudandi quod . Junctura est abdita) idest abscondita et quę oculis perspici non possit et perstat in translatione illius quod supra dixit : vt per leue seueros effundat iūctura vngues. Numeris crudis) idest verbis siue pedibus quos ego fateor esse crudos. Ad quod respondet Persius dicens. Jmmo. Didicit claudere versum sic) et subdit carmina alicuius poetę sui temporis : est autem claudere versum qualibuscūq; verbis : adhibita tantum syllabarum quantitate versum componere . Horatius pri.sermonum neq; enim concludere versum dixeris esse satis. Berecyntius atys) clausula est vt diximus alicuius inepti poetę. Fuit autem atys puer : quem

Juuenal.

Horatius

cybele deorum mater in deliciis habuit: quem cum depre-hendisset in sangaritide nympha furore immisso sibiipsi ge-nitalia secuit: vnde est deum matris sacerdotum origo. Be-recynthius autem a berecynto mōte et vrbe phrygię vbi pe-culiariter cybelle colebatur atys dictus est. Et qui cerule-leum) hoc quoqꝫ car-men alicu-ius poetę reprehen-dit. Loq-tur autem

Et qui ceruleum dirimebat nerea delphin.
Sic costam longo subduximus apœnino.
Arma virū: nōne hꝫ spumosū & cortice pīgui?
Vt ramale vetus prægrandi subere coctum:

fortasse de delphino: qui arionem metymneum seruauit: aut de delphino qui nuptias neptuni et amphytrites con-ciliauit: ex secundo libro fastorum Ouidij. Dirimebat) idest natans sulcabat. Nerea ceruleum) idest mare cuius color est ceruleus. Sic costam) et hoc alterius siue eiusdem poe-tę carmen est in quo dicebatur: quo pacto ex apœnino ab-scissa est pars quę in siciliam insulam recessit quod omnes poetę hystorici atqꝫ cosmographi prędicant. Subduximus costam) idest poetę nostri dicunt subductam fuisse costā: hoc est latus. Apœnino longo) idest qui ab alpibus ad rhegiū brutiorum vrbē per mediam Italiam quasi dorsum quod-dam porrigitur quod tractus spacium continet ad quingen-ta milia passuum. Sic) sic autem dixit: idest pari ineptia. Ar-ma virum) satis licenter Persius in Vergilij carmen inue-hitur: vt inflatum nimis: et a quo multum possit detrahi: nec mirum si ne Vergilio quidem parcit: cum satyrici pro-prium sit: vt dum risum excutiat: non hic cuiquam parcat amico. Nonne hoc spumosum) idest inflatum et inane quasi spuma Et vt ramale vetus?) sunt autem ramalia rami inu-tiles ex arbore decisi. Ouidius octauo metamorphoseos Ouidius. multifidasqꝫ faces ramaliaqꝫ arida tecto detulit. Cortice pin gui) idest crassę corticis. Coctum) idest retorridum et anti-quum vnde recocti dicuntur qui nimio vsu obcalluerunt. In subere pęgrandi) arbore crassissimę corticis: quę a grecis

Theodorus gaza.
Horatius.
Plinius.

halipheus dicitur. Theodor9 gaza salsi corticē interpretatur habet enim corticē quasi nitri aut salsuginis exiccate. Sunt qui legāt pro pregrādi vegrandi authoritate porphyrionis citātis hūc versum in primo libro sermonū Horatij: sed quod exponūt vegrandi pro nō grādi.non placet:nā et si Plinius hāc arborē minimā esse dicit:hoc dicit cōparatione ad alias glan

Quid nā igit̄ tenerū:ac laxa ceruice legēdū ē
Torua mimalloneis īplerunt cornua bōbis.
Et raptum vitulo caput ablatura superbo

Plinius.

diferas sed in suo genere intelligit Persi9 valde grandē: ac si dicat antiquā nā ve particula modo auget modo minuit: quid q̄ ꝛ sup alias glandiferas aut superat aut exequat etiā Plinij authoritate:suberis inquit cortex tantū in fructu prescrassus ac renascēs:atq̄ etiam in denos pedes vndiq̄ explanatū. Quidnā igitur. Sensus est: nulla ratio est cū carmina ipsa cruda sint ꝛ dura:qualia sunt que sequūtur quo -uor:cur debeāt molliter et delicate pronūciari. Quid nā igitur : idest cur nam. Legendū est:idest legere oportet carmina q̄ sequuntur. Tenerū:pro tenere et delicate. Et ceruice laxa:idest flexa ad vocē extenuandam. Torua mimalloneis:cuiuscūq̄ poete sunt hi versus duri profecto et turgidi sunt: describūtur autē in illis sacra bacchi. Implerūt:subaudi bacchi comites et sacerdotisse. Cornua torua : idest terribilia siue sint cornua in buccinas formata siue tube flexi eris. vt dicit Ouidi9 quarū erat vsus in sacris bacchi. Iuuenalis ꝛ cornu pariter vinoq̄ ferunt menades. Bōbis: sonis nomine tracto ex sono tubarū. Mimalloneis:idest baccharum que mimallonee dicūtur ab imitando. Ouidi9 de arte. ecce mimallonides sparsis per terga capillis. Et bassaris: baccha idest bacchi sacerdos dicta a bassareo:quod est vnum ex bacchi nominib9. Ablatura caput sectū: prosecandū et amputandū. Uitulo superbo:videtur tangere fabulā de agaue: que per furorē in sacris bacchi filio pētheo caput auulsit:putās esse vitulū:aut sicut Ouidius.iij.metamor. scribit aprū auulsum inquit caput digitis

Iuuenal.
Ouidius.

complexa cruentis clamatio comites: superbū autē appellauit: quia pētheus bacchi sacra cōtēpsit. Et menas: sacerdos: itē bacchi. Flexura lyncem: idest currū bacchi quē lynces tigresq; trahūt: quę animalia in bacchi tutela sunt. Corymbis: idest hęderis quib9 pro loris vtitur: nā corymbi sunt hederarū racemi.

Bassaris: & lyncē menas flexura corymbis.
Euion ingeminat: reparabilis assonat echo.
Hæc fierent: si testiculi vena vlla paterni
Viueret in nobis? summa de lumbe saliua
Hoc natat in labris: & in vdo est menas atys.
Nec pluteū cędit: nec demorsos sapit vngues.
Sed quid opus teneras mordaci radere vero

Ingeminat euion: idest repetit nomen bacchi: qđ interpretatur bon9 filius. Echo repabilis: idest vocis repercussio: ⁊ repetit ⁊ reparat voces semel ex ore emissas. Assonat: idest ad voces baccharū resonat. Echus fabula ex .iij. meta. petēda est. Hęc fierēt: idest tales versus fracta et parū virili voce pnunciarentur. Si vlla vena testiculi paterni: idest virilitatis a patre acceptę. Uiueret in nobis: id est vigeret. q. d. nunquā id facerem9. Hoc de lūbe: idest opus eneruatū et sine virib9: quēadmodū animalia lumbi fragio delūbata. Natat idest voluitur et versatur. In labris ⁊ summa saliua: q̄ necessaria est ad tēperanda organa plectraq; linguę. Et menas ⁊ atys: idest fabulę de baccho ⁊ cybele: in quibus crebra fit mētio de menade et aty: aut cū venit pronunciando ad hęc ipsa nomina. Est in vdo: idest versatur in ore humido: vnde Uergili9 vocē vdā appellauit. Nec pluteum cędit: carmē quod tātopere laudatur q̄uis tā molli ac tenera voce pfertur: quale sit ostēdit dicēs q̄ nec cędit pluteū: idest non percutit armarium vbi libri reponūtur: ⁊ cui scriptores incūbunt: solent enim q̄ cōponunt aliquid ex ingenio suo: si illis ex sententia res nō succurrūt: impingere chartas ⁊ allidere scrinijs. terrę. parieti: qđ est signū maximę curę ac diligentię. Sed hoc carmen cū fieret nihil tale est passus. Nec sapit vngues demorsos: idest nō prę se fert diligentiā emendatio-

nis: solent enim poetę cogitabūdi vngues rodere: barbā fri-
care: caput scalpere: ⁊ res huiusmodi facere q̄b⁹ significatur
Horatius vni tantū componēdi carminis studio esse intentos. Horati⁹
et in versu faciendo sępe caput scaberet: viuos et roderet vn-
gues. Sed quid op⁹) iam inde ab initio operis dubitare cœ-
pit Persi⁹
an satyram scriberet: nūc v° ad eandē incō stātiam re-

Auriculas? vide sis: ne maiorum tibi forte
Limina frigescant. sonat hic de nare canina
Littera. per me equidē sint oīa protin⁹ alba.

dit: sed tamē in eo perstat: vt satyrā scribat. Dicit igitur ad se-
ipsum loquēs: aut monitorē suū inducit secū loquētē. (Sed
quid opus) idest quę necessitas cogit te? Radere) idest pstrin-
gere et violare: vt infra pallētes radere mores doctus. (Au-
riculas teneras) idest hominū effœminatorū mores quorū
reprehensionē non libēter audiūt. Vero mordaci) idest veri-
tate: quę amara est et pungit: vt infra mordaci lotus aceto.
Vide sis) idest caue si vis. sis enim in si vis resoluitur apud
Cicero. comicos sępe quemadmodū capsis in cape si vis Cicerone
Quitilia. Quintilianoq; authorib⁹. Ne limina maiorū) idest potētiorū
Horati⁹. quos tu carminibus insectaris. Frigescant tibi) idest sint ti-
bi frigida et mortifera. Horatius secundo sermonum. maio-
rum ne quis amicus frigore te feriat idest morte quę ab effe-
ctu frigida est. Vergilius quarto ęneidos. et cū frigida mors
anima subdux erit artus. Hic) idest in satyra quam scribis.
Littera sonat de nare canina) idest. r. littera frequens est: quā
ringentes canes exprimunt: quorum est proprium rixari. si-
gnificat autem non posse fieri quin scriptores satyrarum ri-
xentur cum illis quos offendunt suis carminibus. Per me
equidem) perterritus his comminationibus Persius: dicit
se nolle in quempiam scribere. Per me equidē inquit) idest
quantum ad me attinet. Protinus) idest deinceps. Omnia
sint alba) idest nemo infamia denigretur a me. sicut ecōtra-
rio nigra dicuntur vitiosa. sic infra: quęq; sequenda forent et
quę vitāda vicissim: illa pri⁹ creta mox hęc carbone notāda.

Nil moror) idest nil amplius hac de re delibero. Euge) sibiipsi fauet: quod tale consilium ceperit de non scribenda satyra. Omnes etenim) sensus est omnia que pauloante reprehendere volebā iam volo admirari & laudare. Etenim vos omnes res eritis mire) idest admirabiles & laudande, ac si dicat: iam non quicquam illis detraham. quin potius illas laudibus prosequar.

Nil moror. euge: oēs etenī bn̄ mire eritis res.
Hoc iuuat. hic inquis veto q̄squā faxit oletū:
Pinge duos angues. pueri locus est sacer. extra
Meite. discedo. Secuit lucillius vrbem:

Hoc iuuat) idest delectat me facere: an potius vos o romani audire. Hic inquis) ad monitorē suū dicit Persius iā cōsilium tuum sequor. et repetit illius verba dicēs. Inquis) idest dicis mihi o monitor. Ego veto quisquā faxit oletū) idest rē olidā et fetidā. hoc est stercus siue vrinā. Et est proprie oletū locus in quo excremēta corporis deponimus. quod et olenticetū dicit. Hic) idest in loco sacro. est nāque sensus: vitia hominū q̄ satyre materiā prebent: quasi rem sacrā non esse tangendam ab homine prophano: et sumit translationem a locis sacris: in quibus ponebantur signa quedā consecrationis ne prophanarentur. Pinge duos angues) per quod intelligimus locū esse genio consecratū: qui sub anguis specie plerūque visebat. Vergilius. v. eneidos. incertus genium ve loci/famulum ve parentis esse putet. O pueri: & hec quoque inscriptio pictis anguibus addēda est. O pueri meite extra: subaudi hunc locū: quia Sacer est: sic & nostro seculo fit: vt imago diui Antonij aut crucis dominice pingatur in locis vbi oletum fieri vetamus. Discedo: verbum est Persij dicentis se velle sequi consilium monitoris ne faciat oletum in loco sacro. idest ne scribat satyrā in qua hominū vitas sit cōtaminaturus. Secuit lucillius: pro altera parte proposite deliberationis exemplo Lucillij & Horatij dicit se velle omnino satyram scribere. Lucillius: q̄ primus vt diximus apud latinos satyrā scripsit. Secuit vrbē: idest romanos dicterijs & salibus suis carpsit & lacerauit.

Vergilius.

Lucillius primus apud latinos satyrā inuenit

Te lupe: te muti: subaudi in primis secuit. nā in lupū quēdā et mutiū precipue inuectus est lucilli⁹ de quib⁹ Hora. ij. ser. primores populi arripuit populūq3 tributim. ꝛ de lupo famosissimo lupo cooperto versib⁹. de mutio Juuenalis. qd refert dictis ignoscat muti⁹ an non: Et fregit genuinū: dentē illū in ordine nouissimū nouissimeq3 natū quez sapientię moiarē hispani vocant. In illis: idest in

Horatius.

Juuenal.

Te lupe. te muti. & genuinum fregit in illis.
Omne vafer vitium ridenti flaccus amico
Tangit & admissus circum pręcordia ludit
Callidus excusso populum suspendere naso:
Mē mutire nefas: nec clā: nec cū scrobe: nusq3
Hic tamen infodiam. vidi vidi ipse libelle.

illorū morsu hoc est reprehēsione et est sumptū a canib⁹. Flaccus: Horati⁹ poeta cognomento flaccus. Vafer: idest acer et ingeniosus. Tāgit oīe vitiū: idest notat. Amico ridēti: idest inter ridendū iocandūq3. Et admissus: idest recept⁹ ꝛ audit⁹. Ludit circū pręcordia: idest iocatur ꝛ salib⁹ suis vitioꝝ amici cōsciētiā tangit Horati⁹ inquā. Callid⁹: idest astut⁹ ꝛ gnarus. Suspēdere populū: idest subsannare et deridere. Naso excusso: idest crispanti ꝛ in sannā corrugato. Horati⁹ pmo sermone. Naso suspēdis adūco: est autē suspendere hoc in loco quasi cōfusum quempiā reddere. Men mutire nephas: sensus est: licuit Lucillio vrbē secare. licuit Horatio populū suspendere: ꝛ nō licebit mihi saltē mutire: hoc est murmurare: Nec clā: idest secreto subaudi mutire ꝛ loqui. Neq3 cū scrobe: hoc ex midę fabula tractū est: cui apollo cū aures in auriculas asininas porrexisset ppterea q͠ in certamine cant⁹ inter se et marsyā puerse iudicasset: tonsor q̄ id prim⁹ animaduerterat neq3 ausus esset pfari: facto in solitudine scrobe in eū que viderat immurmurauit dicēs: auriculas asini mida rex habet. Nusquā subaudi mutire fas est: Hic tamē infodiam: idest scrobē siue fossam faciā sicut tonsor ille. O libelle: cum libello suo loquitur qñquidē cū alijs nō audet. Ego ipse vidi vidi: magnā emphasim habet: quasi dicat nō ab alijs audiui:

Horatius.

Horatius.

Horatius.

sed ego ipse his oculis vidi:quid autē viderit ipse ostendit dicēs.Auriculas asini quis nō habet) idest quis nō ita iudicat de carminib⁹:sicut midas de cātu.Hoc ego opertum)sensus est:ego nō cōmutarē hoc opus meū iliade accij.de qua supra dixit:nō est hic ilias acci ebria veratro:dicit ergo.Non vēdo) idest noli cōmutare. Ulla iliade) idest vllo opere tali q̄lis fuit accij ilias. Hoc meuꝫ ridere opertum) idest

Auriculas asini quis nō habet? hoc ego optū
Hoc ridere meum tam nil nulla tibi vendo
Iliade. Audaci quicūq; afflate cratino
Iratū eupolidē prægrandi cum sene palles:
Aspice & hec:si forte aliqd decoctius audes:
V nde vaporata lector mihi ferueat aure:
Nō hic qui in crepidas graiorū ludere gestit

hunc meū risum cū libello meo secretū. Tā nil) idest tā parui pręcij opus:vel poti⁹ nihili. Audaci) qualē lectorē sui operis velit ostēdit Persius: eū videlicet qui callet scōmata. dicteria et sales scriptorū comedię priscę apud grecos:quos in satyra latina imitatus est:vt dixim⁹ lucilli⁹: dicente Horatio in pmo ser. Eupolis atq; cratinus aristophanesq; poetę atq; alij quoꝝ comœdia prisca viroꝝ est: ⁊ sequitur hinc omis pēdet lucili⁹ hosce secut⁹:nā eos q̇ tales iocos nō sentiūt:quasi tardos ingenio a sui operis lectione excludit:dicit igit. O lector. Quicūq; afflate)idest afflat⁹:hoc est inspirat⁹:nā vocatiuus est p nominatiuo. Cratino audaci)idest q̇ audacter in comœdia prisca hominū vitia isectat⁹ est. Palles) idest vsq; ad pallorē studiose legis. Eupolidē iratū)scriptorē itē comœdię priscę vitijs infensum. Cū sene pręgrandi) idest cū aristophane scriptore quoq; priscę comœdię:q̇ fuit magnę autoritatis vir. Aspice et hęc)idest mea scripta. Et si audes aliquid decoctius idest perfecti⁹ et elimati⁹:subaudi legere. Inde).i. ex eo opere. Legitur ⁊ vnde idest ex quo ope. Lector feruecat mihi)scilicet iā illorū lectione concalefactus veniat ad opus meū legendū. Vaporata aure)idest calefacta. Non hic q̇ sordidus)idest ingenio tard⁹ tū ad iocādū/tū ad alioꝝ iocos sen Horatius

tiendū. Gestit ludere in crepidas graiorū) idest cupit grecos deridere ꝓpterea q̄ certo crepidarū siue solearū genere romanis insueto vtant̄. Et q̄ possit dicere lusco) .i. ei q̄ altero oculo caret. O lusce) qui loc⁹ frigid⁹ atq̄ plane isulsus est: ⁊ quo nemo aliū ꝑfricaret nisi esset stult⁹ ⁊ inept⁹: ⁊ q̄ pari inscicia teneretur acsi putaret se factū nobilē ꝓpterea q̄ fuerit ędilis / nō dico rome: vbi ędilitas magno i honore fuit: s₃ in aliquo italię oppidulo: ideo dicit. Credēs sese aliquē) idest inter magne ęstimatiōis viros numerādū: sicut ecōtrario nihili homines appellamus eos q̄ nulli⁹ sunt ꝓcij. Q̄d supinus) idest quia supb⁹ et elatus queadmodū Vergili⁹ colles suppinos dixit. Italo honore) idest quē magistratuū non romę sed alibi administrauit. Aedilis fregerit heminas) hoc enim ad ędiles pertinēt. Juuenalis: et de mēsuris vis dicere vasa minora frangere pannosus vacuis ędilis vlubris. Iniquas) idest non iusti ponderis. Areti) aut vasa aretina dicit: de quib⁹ Martialis et Plinius: aut quod aretij magistratū gessit: quod est oppidum ethrurię: vnde originem habuerūt Leonardus: Carolus et Joānes aretin⁹: viri doctissimi vtriusq̄ lingue. Nec q̄ abaci) repete a superiorib⁹: nec ad meū opus legendū veniat ille. Qui vafer) .i. in hoc tantū callidus. Scit risisse numeros abaci) idest iocari in arithmeticos: qui in tabella quę dicitur abacus numeros disponunt: delentq̄ prout rationibus cōmodum est: vnde etiam abacus adhuc dicitur ars computādi per decem illas figuras ex digitis articulisq̄ digitorū inflexis deductas quibus notis antiquiores ad numeros repręsentādos vtebātur. Et scit risisse metas) idest figuras geometrarū: quę lineis quasi quibusdā metis: hoc est terminis describūtur. In puluere secto) hoc est radio: idest virga geometrica sulcato: nam geometrę in faciendis demonstratio-

Sordidus: & lusco qui possit discere lusce
Sese aliquē credēs: italo quod honore supinus
Fregerit heminas areti ædilis iniquas.
Ne q̄ abaci numeros & secto ī puluere metas

Juuenal. Martial. Plinius. Leonardus. Carolus. Joānes.

bidus puluerẽ spargebant deinde radio ductus facientes: figuras quib⁹ opus esset describebant. Paratus multũ gaudere) idest nimia voluptate affici. Si nonaria: meretrix dicta vt quidam volunt ab eo quod hora nona diei prostrare incipiebat: qua hora etiam cocnitabãt dicẽte Martiale: imperat extructos frãgere nona toros. Martial.

Scit risisse vafer: multum gaudere paratus
Si cynico barbam petulans nonaria vellat.
His mane edictum: post prãdia calliroen do.

Satyra secunda.

Quidq; optare decet: quid nõ optare secũda.

HVnc macrine diẽ numera meliore lapillo.
Qui tibi labẽtes apponit cãdid⁹ ãnos

Petulãs: proax & ipudẽs. Vellat barbas cynico: philosopho ex secta cynicorum cui⁹ princeps fuit diogenes author vo ãtisthenes. Hor. de damasippo philosopho cynico. vellũt tibi barbã lasciui pueri: habebãtur em̃ ludibrio ac derisui illius secte philosophi. His mane edictũ: sẽsus est carmina mea ab iis tm̃ legi volo q̃ callẽt iocos & sales nõ ab iis q̃ res frigidas & ineptas ridẽt/ puta crepidas grecorum arithmeticos: geometras: meretrices philosophis illudẽtes: q̃s nũc relegat ad alia negocia: quasi idignos sua lectiõe diciteq;. Ego do his edictũ mane/.i. vt hora diei tria causas agãt apud ptorẽ: nã edicta ptorũ sunt. Martialis exercet raucos tertia causidicos. Post prãdia do calliroen: idest vt legãt fabulã calliroes: hec acheloi filia fuit/ atq; almeonis vxor illius qui eriphilẽ matrem in amphiarai patris vltiõe occidit: sunt qui calliroen meretricis cuiusdã nomen esse putent. Horatius. Martial.

HVnc macrine: hec satyra ex dialogo Platonis: q̃ alcibiades secũdus inscribitur: est expressa: nã cum alcibiades amicus et discipulus Socratis iret sacrificatũ: data est illis copia & oportunitas disputandi de voto hominũ quale debet esse: atq; illa q̃ a Persio hic disserũtur. In hac igit secũda satyra improba hominũ vota carpit: qui a diis inmortalib⁹ nõ honesta: sed vtilia precãtur. falsam preterea opinionẽ

dum terrã rastro ad illam impacto sonet crepitumq; reddat. Dextro hercule: idest propitio atq; in hoc rebus meis fauente. Horatius. o si vrnam argenti sors qua mihi mõstret vt illi thesauro inuento qui mercenarius agrũ illũ ipsum mercatus diues arauit amico hercule. Et vtinã expungã pupillũ:

Horatius

Hærcule. pupillũ ve vtinã quẽ ꝓximꝰ hæres
Impello: expungã: nãq; est scabiosus: & acri
Bile tumet. nerio iam tertia ducitur vxor.
Hec sãcte vt poscas: tiberino ĩ gurgite mergis
Mane caput bis terq;: & nocte flũine purgas
Heus age rñde: minimũ est qd̃ scire laboro:

idest ex eo testamenti ordine / in quo ille prior heres institutus est: ego ꝓ posterior: illũ ego erra-dam. id enim significat expungere et dispungere: hoc est delere. Quem ego heres proximus: idest post illum secundꝰ heres relictꝰ: vt illo mortuo ego succedã. Impello: idest sequor: velut vnda sequens impellit precedentẽ. aut qui festinãs sequitur impellit precedentẽ. Nãq; est scabiosus: hoc est quod illum erigit in spem mortis pupilli: quoniam est scabiosus: et tumet acri bile. idest cholera vehementi: que signa mortis proxime sunt. Nerio iam tertia ducitur vxor: quasi dicat: beatus nerius qui iam ducit vxorem tertiam cum duas extulerit: et quarum morte duas dotes lucratus est: aut ducitur tertia vxor. idest effertur. vt Iuuenalis: ducitur iratis plaudendum funus amicis. Hec sancte: sensus est: quamquam ea q̃ diximus turpia sint: vt rite et ex ordine religionis poscas. Mergis mane caput bis terq;: idest sepe. In gurgite tyberino: idest ĩ flumine tyberi. Iuuenalis: ter matutino tyberi merget et ipsis vorticibus tumidum caput abluet. Et purgas noctem flumine: idest pollutiones nocturnas: que flumine viuo vt inquit Vergilius abluuntur. vt sacra attrectari possint. Heus age responde: stultitiam hominum Persius conuincit. qui putant precibus et sacrificijs se posse deum corrũpere: atq; ad vota sua improba facilem habere: cũ homines quantum vis iniusti vix muneribus corrũpi possint. Heus

Iuuenal.

Iuuenal.

āge: idest eia homo improbe. Responde mihi: quid sentis de ioue: idest qualem opinionem de illo concepisti. et per parentesim interposuit. Nam minimum est quod scire laboro: idest tale est ad quod facile respōdere possis. Est ne: subaudi talis iuppiter. Ut cures preponere huncuiquam: idest alicui mortali āteferre. Cui non: subintelligeiuppiter preferri non debet quippe qui optimus et maximus habeatur.

De ioue quid sentis? est ne vt preponere cures
Hūc cuiquā? cui nā? vis staio? an scilicet heres?
Quis potior iudex? pueris ve qs aptior orbis
Hoc igitur quo tu iouis aurē impellere tentas:
Dic agedum staio. pro iuppiter: o bone clamet
Iuppiter: ad sese non clamet iuppiter ipse?
Ignouisse putas: quia cum tonat: ocyus ilex

Legitur et cui nam in eodem sensu. Uis staio: homini scelerato ionē preponere. An scilicet heres?/idest certe dubitas. Quis potior iudex: idest vter horum duorum sit melior iustiorque iuppiter an staius? Et quis aptior iudex?/idest magis idoneus. Pueris orbis: idest pupillis parentibus orbatis: qui plerūque a suis tutoribus defraudantur. Fuit autē staius oppiauicus: in quem extat Ciceronis oratio pro cluētio: et qui homicidij simul et veneficij cōuictus dānatusque est. Hoc igitur: ex eo quod supposuit iouē esse meliorem staio illique anteponendum arguit sic. a minori ad maius si criminis alicuius reus velles staiū iudicem precibus muneribusque corrumpere: prorumperet ille in exclamationem dicēs pro iuppiter o bone iuppiter subaudi cur hec pateris? cur nō tonas et fulmina mittis? Quid igitur cēses iouē facturū: si talibus attentaretur? Agedū: idest eia. Dic staio hoc: idest has preces et vota. Quo tu tentas impellere: idest inclinare et mouere. Aurem iouis: vt te videlicet exaudiat. Clamet staius: cum hoc audierit. Pro iuppiter o bone iuppiter: subaudi audis hec et dissimulas? Ad sese non clamet iuppiter ipse?/acsi dicat multomagis clamabit. sed quomodo ad sese? excitando videlicet seipsum in vltionē pro rei indignitate. Ignouisse putas:

Sēsus est cū peccas et ioue fulminãte nō tangeris de coelo putas. Jouē idcirco tibi ignouisse. aut q2 neglexisti aliquid quod ad religionē pertineat:idcirco pueri vellūt tibi barbā: quasi dicat:nec qa nō puniris statim cū peccas: idcirco Jupiter tibi ignouit:nec q2 superstitionē illā de loco fulmine tacto nō obseruasti:idcirco ab hominib9 vexaris.qd fit q2 dei iudicia icōphēsibilia sunt

Sulphure discutit̄ sacro quā tuqꝫ domusqꝫ:
An quia non fibris ouiū hergēnaqꝫ iubenté
Triste iacis lucis euitandumqꝫ bidental:
Idcirco stolidam prebet tibi vellere barbā
Iuppiter: aut qdnā est: qua tu mercede deorū

neqꝫ sciri potest cur nocentib9 ignoscat:innocentes exagitari permittat. Putas ignouisse tibi: idest iouē donasse veniam: Quia cū tonat:qd est iouis irati signū. Ocyus:idest citi9 z potius. Ilex:idest querc9 arbor ipsi ioui sacra. Discutitur: idest feritur dissipaturqꝫ. Sacro sulphure:idest fulmine: quo ambusta sulphur olēt. Vergilius.iij.eneid. loca late sulphure fumant. Quā tu et domus tua:q̄ potius fulminari debuerat q̄ꝫ arbor innocēs. An q2 nō iacis bidētal:idest locū in quem fulmē cecidit nō expias: facisqꝫ septū ne quasi ꝓphan9 teratur. Triste:idest qd aliquid triste minatur:nā vt diximus irati iouis est signū. Et euitandū:ne scilicet prophanetur locus ille in quo piaculū cōmittebat̄. Horati9.an triste bidental mouerit incest9. Fibris ouiū:sic enim bidētal iaciebat̄ facto sacrificio ex ouiū intestinis:atqꝫ idcirco bidētal appellabatur a bidētibus:hoc est ouib9 in eo loco cęsis. Hergennaqꝫ iubēte: aruspice fulminis conditore procuratoreqꝫ qualis fuit tages ipsi9 aruspicinę inuentor:aut aruns apud Lucanum/idcirco iuppiter prębet/idest permittit subaudi pueros. Vellere tibi barbā. Horati9 vellunt tibi barbā lasciui pueri quos tu nisi fuste coerces. Nā quod iuppiter vt quidā dicūt barbā suam vellendā prębeat non est sensus poetę cōsentaneū. Stolida: idest q̄ stolid9 es et insensat9. Aut quidnā est:idest q̄ tanta potest esse merces. Qua mercede:idest quo pręcio. Tu emeris:

Vergili9.
Horatius.
Horatius

idest corrũpere possis vt supra: nõ tu prece possis emaci. Auriculas deorũ idest qd dij te exaudiãt. Pulmone ⁊ lactib⁹ vnctis) appositio est ad illud qd dixit qua tu mercede. Sũt autẽ lactes intestina p q̃ a ventriculo cib⁹ labit: idq3 vt inqt. Pli. in oue tãtum atq3 hoie. Unctis) idest pingui aliquo cõditis. Plinius.

Emeris auriculas pulmone ac latibus vnctis:
Ecce auia aut metuens diuũ matertera cunis
Exemit puerum: frontemq3 atq3 vda labella
Infami digito & lustralibus ante saliuis
Expiat: vrentes oculos inhibere perita.

Ecce auia) superstitiones quasdã ⁊ improba muliercularũ vota carpit. Ecce auia) pueri alicuius. Aut matertera) soror matris. Metuens diuũ) idest cultrix deorũ vsq3 ad supstitionẽ: q̃ nil aliud est q̃3 immoderata religio. Exemit puerum cunis) adq3 deinde in vlnas sinusq3 suos sustulit. Et perita) auia sc3 aut matertera. Inhibere) idest amoliri ⁊ phibere. Oculos vrentes) .i. fascinãtes: q̃ pestis vt ait Plini⁹ res teneras pcipue lędit: dicẽte Vergilio nescio qs teneros ocul⁹ mihi fascinat agnos. Expiat ãte) idest quasi amuleto siue antidoto ante fascinationẽ purgat. Frõtẽ ⁊ labella idest humida: qa in pueris queadmodũ ⁊ senib⁹ abũdat humor. Infami digito) idest medio q ⁊ infamis et impudic⁹ dicit: de quo Iuuenalis medioq3 ostenderet vnguẽ: ⁊ Martialis rideto multũ q te sextile cynedum dixerit ⁊ medio porrigito digitũ: et idẽ alibi ostẽdit digitũ sed impudicũ alconti dasioq3 symmachoq3. Illo nãq3 vt colligim⁹ pretẽto reliqs vero cõtractis mẽtulã cũ testiculis imitãtes: in eos porrigebãt q cõtẽnebant ⁊ despicabiles erãt: qd nũc facimus pollice medio eidẽ atq3 indici inserto: hodie quoq3 videmus inter puerorũ crepũdia siue crepitacula p amuleto ↄtra fascinũ gestare manũ eburneã siue osseã digitis in hãc formã cõplicatis. In priapeia quoq3 qcũq3 tãdẽ illi⁹ opis author fuerit ex ea vt opinor causa fascinũ p virili pene positũ est: qd in er morbũ ⁊ genitale symbolũ aliqd sit: vel poti⁹ ãtipathia: qua alterũ ab altero arceat. Et lustralib⁹ saliuis) .i. expiatorijs: nã Plinius. Iuuenal. Martial.

lustrare expiare significat et hois saluā fascinationē phibere Plini⁹ quoqꝫ testat. Tū manib⁹ quatit) id quoqꝫ nutrices faciūt pueros motitātes: cū illis arridēt. Et voto supplice). i. vouēs ⁊ supplicās ꝑ puero. Mittit spem) subaudi illi⁹ pueri: nā pueri ex spe toti pēdēt. Macrā) ironia est: ac si dicat perinde: ac si id parū esset. Nūc in cāpos licini) vt fiat illi⁹ heres: licinius hic libert⁹ cesaris fuisse dicitur: q̄ ad maximas

Tū manib⁹ quatit: & spē macrā supplice voto
Nūc licini in cāpos: nūc crassi mittit in edes
Hunc optent generum rex & regina: puellæ
Hūc rapiāt: quicquid calcauerit hic rosa fiat.
Ast ego nutrici non mando vota: negato
Iuppiter hoc illi: quamuis te albata rogarit.
Poscis opem neruis: corpusqꝫ fidele senectæ:
Esto age. sed grandes patinæ: tucetaqꝫ crassa

diuitias ꝑuenit. De quo Iuuenalis. ego possideo plus pallāte et licinis: ⁊ Martialis altaqꝫ cum licini marmora puluis erūt. Nūc in edes crassi ei⁹q̄ est diues cognoiat⁹: in cuius domū Cicero successit. Hūc optēt) aliud votū satis ineptū: atqꝫ supiori impudenti⁹: vt rex scꝫ ⁊ regina optēt sibi hūc generū: et puelle rapiant illū ad sui stuprū: et quacūqꝫ incesserit subnascātur rose. Ast ego) dicit Persi⁹. Nō mādo vota nutrici) idest nolo ꝑ me nutrix vota concipiat: atqꝫ mihi nugas illas precet. O iuppiter negato illi hec) idest nō cōcedas q̄ mihi a te petit: q̄a nihil honesti habēt. Quāuis albata rogarit te). i. vestib⁹ albis induta: q̄ color animi cādorē ⁊ innocentiā significat. Seneca in ep̄lis. surdū te amantissimis tuis p̄sta: bono animo male precātur: ⁊ si esse vis fœlix: deos ora ne q̄d tibi ex iis q̄ optant eueniat: optauerūt tibi et alia parētes tui: sed ego cōtra tibi oim eorū cōtēptū opto quoꝝ illi copiā. Poscis opē neruis) hec vota paulo sunt honestiora: q̄ppe q̄ nature bona sint: sꝫ q̄ talia faciūt: ridiculi sunt: cū faciāt cōtra id quod p̄cātur. Poscis opē neruis). i. a diis immortalib⁹ vires atqꝫ corpis icolumitatē petis. Et corp⁹ fidele senecte). i. integrū ⁊ q̄d etate nō fatiscat deficiatqꝫ. Esto age). i. eia cōcedant tibi hoc

Seneca.

quid de honestu aut mediu est: vtpote nature bonu. Sed grandes patine) scz cibis referte. Et tuceta crasa).i. farcimina ex carnib⁹ suillis. Vetuere supos).i.nō pmittūt deos. Annuere his).i.ea cōcedere q̄ petis. Et morātur iouē:) idest ea detinēt illum ne te exaudiat. et est Diogenis sententia quā nos in distichon redegimus in hūc modū. Iurgabat plures: qđ p valitudine sacrū cū faciant: cōtra vota salutis edūt.

Annuere his superos vetuere: iouēq̄ morāt.
Rem struere exoptas cæso boue: mercuriūq̄
Accersis fibra, da fortunare penates.
Da pecus: & gregib⁹ fœtū: q̄ pessime pacto?
Tot tibi cū in flāmas iunicū omēta liquescāt?
Attamen hic extis: & opimo vincere ferto
Intendit. iam crescet ager: iam crescet ouile.

Rem struere) votum hoc ex parte inhonestum est: quia vt dicit Horatius: quid habet pulchri constrictus aceruus? et tamen sacrificando boues facimus quoq̄ cōtra id quod pessimus. Exoptas struere rem (idest fundare patrimonium.) Cęso boue: idest immolato. Et accersis mercurium) idest inuocas deum lucri pręsidē & authorē. sic infra sum tibi Mercurius: venio deus huc. Fibra: idest extorum immolatione. nam in extis pręsertim in iecore fibrę sunt frequentes. Da fortunare penates) idest fortunatam redde domum cui pręsunt dij penates. Da pecus) idest pecuarium: nam hoc pec⁹ genere neutro multitudinem pecorum: hoc est gregem significat. Et gregibus foetum) idest vt foetura gregem nō solum suppleat: sed augeat. Quo pacto pessime) subaudi potest fieri quod optas. Cum tot omenta) idest exta potius pingue illud quo intestina inuoluūtur. Iunicum) idest iuuencorum: videtur ab eo quod est iunices quod nunquam legi. Liquescant in flammas) idest cum sacrificas igni comburantur. Attamen hic) scilicet importunus precatur. Intendit vincere) idest deos corrumpere. Extis) quę vel maxime ex hostia immolabātur. Et ferto opimo) idest pingui libo. nam fertum gen⁹ libi dictū est authore festo: ab eo quod ad sacra ferebat. Horatius

Iā crescet ager)idest extēdetur. ⁊ sunt v̄ba auari sacrificātis atq; spē suā fouētis. Iam crescet ouile)per foeturā. Iā dabit) subaudi qđ opto. Potest tamē et hęc Persij esse sentētia p modū irrisionis auarū alloquentis. gestu oris. quādoquidē quadrat cū subsequenti / iā dabitur. Iā iā) instanter optātis est. Donec deceptus ⁊ expes) idest omī sua spe fraudatus. Suspiret) idest suspirans gemēsq; dicat Nec quicquā nūm⁹) subaudi est et ponitur in hoc loco nequicquā p nō. authore Seruio. alias nec quicquā p frustra. In imo fundo) subaudi arce: in qua erāt nūmi repositi:sꝫ vt ait Seneca in epistolis sera parsimonia i fundo est. Si tibi crateras) sensus est putant hoīes deos posse munerib⁹ corrūpi metientes illos ex ingenio suo qđ videlicet et ipsi munerib⁹ corrūpantur. ⁊ hinc est qđ faciūt illis imagines aureas ⁊ sacrificia: vt illorū patrimoniū fortunēt: dicit igitur. Si ferā tibi) idest offerā et muneri dem / crateres argenti / pocula ex argento. Et dona incussa auri pingui: idest aurū pingue cęlatum: quod tibi donē. Et est incussum: ab incudo. is. vt sit incussum ad incudem fabricatū. Sudes: pro sudabis nimia lętitia: q̄ non potest esse magna sine titillatione atq; iactatiōe membrorū. Et excutias guttas: idest emittas sudorem guttatim. Pectore leuo: idest in leua corporis parte: in quā vergit cor / itaq; subdit. Cor prętepidū: idest cū trepidatione quadā palpitās. Lętatur: idest dilatatur: q̄a vt diximꝰ: lętitia est animi affect⁹ siue perturbatio cū exultatiōe / dilatatione / iactationeq; mēbrorū. Hinc: idest ex eo qđ acceptis donis cor tuū lętatur. Subijt illud: idest occurrit ⁊ in mētē venit. Qđ perducis: idest fabricas Vergili⁹. Credo eq̄dē ⁊ viuos ducēt de marmore vult⁹. Fa

Iam dabitur. iā. iā: donec deceptus & expes
Nec quicquā fundo suspiret numm⁹ in imo.
Si tibi crateras argenti incussaq; pingui.
Auro dona ferā: sudes: & pectore leuo
Excutias guttas: lætatur prætepidum cor.
Hinc illud subit auro sacras quod ouato
Perducis facies. nam fratres inter ahenos

Seneca.

Vergili⁹.

ties sacras/.i.imagines deorũ. Auro ouato/.i. deuictis hostibus ex p̄da e manubijs accepto: vt sit ouato quasi triũphato: nã ouatio species q̄dã triũphi est. Cũ em̃ iusta triũphi materia nõ erat: dux victor pedib⁹ vrbẽ ingrediebat̃ p̃sequẽte illũ senatu. Alij quãq̃ syllabe quãtitas obstet: auro ouato exposuẽt.i.qd̃ superinducitur statuis et imaginib⁹ ouo pri⁹ illitis. Nã inter fratres

Somnia pituita qui purgatissima mittunt:
Præcipui sunto: sitq; illis aurea barba.
Aurum vasa numæ saturniaq; impulit æra.
Vestalesq; vrnas: & thuscum fictile mutat.

ahenos/.i.deos ex ere factos: aut qd̃ facturus es. Illi sunto p̄cipui/.i.sunt alijs p̄ferẽdi. Qui mittunt somnia: idest visa in somno. hoc est vt si dixerim thesauri reuelationẽ: aut tale q̄dd̃a. Purgatissima pituita/.i. q̃ q̄dẽ somnia nõ sunt qualia solent puenire cibi cruditate onustis: aut ebrijs. aut egrotis. de q̄b⁹ infra egroti veteris meditãtes somnia. & Horat.i poetria. velut egri somnia vano fingent̃ species. Sed illa somnia q̃ puenisit facta cõcoctiõe cibo⁊ possunt aliq̄d significare: q̄ppe q̃ sola defecato stomacho atq; pituita: q̃ grece dicit̃ phlegma possunt aliq̄d p̄tẽdere. Sitq; illis aurea barba: hoc ironice neq; sine derisu p̄cipit̃ a Persio. vt cũ fecerit symulachra ex ere: addat illis barbã aureã. Aurũ vasa nume: in eo p̄stat qd̃ supra dixit q̄ hoĩes ex ingenio suo deos existimant auro delectari: itaq; cũ ipsi relictis fictilib⁹ poculis aureis vti cœpissent: tẽplis quoq; vasa aurea p̄ ereis & fictilib⁹ intulerũt. Aurũ: idest vasa aurea. Impulit: idest ex tẽplis eiecit. Vasa nume: idest fictilia q̄b⁹ sacrificabat Numa pompili⁹ scd̃s romano⁊ rex: q̃ prim⁹ religionẽ & cerimonias instituit apd̃ romanos. Iuuenalis aut q̄s simpuuiũ ridere nume nigrũ vecatinũ ausus erat. Et era saturnia idest vasa erea: quorũ fuit vsus rege saturno hoc est in etate aurea. Et aurũ mutat: pro mutauit. Vrnas vestales: idest vasa q̄b⁹ v̄gines vestales in veste sacris ab eodẽ numa istitutis vtebãtur. Et thuscũ fictile: idest nõ a lõginq̄s regionib⁹ puta samo aut sagũto aduectũ:

Numa põpili⁹ rex secũdus romanorũ.

sed in eadē thuscia factū: immo romę Juuenalis. Et vaticano fragiles de mōte patellas: nam vatican⁹ mōs erat romę: ex cuius argilla vasa faciebāt. Seneca in epl'is: nō potest ex auro et argēto imago deo exprimi similis: cogita illos cū ꝓpicij essent fictiles fuisse. O curuę in terris animę) nūc scri⁹ exclamat i eos qui talia putāt ꝺ dijs quales ipsi sūt dicitq̄: o hoies more pecuduꝫ

O curuæ in terris animę & cœlestiū inanes:
Quid iuuat hoc tēplis nr̄os īmittere mores?
Et bona dijs ex hac scelerata ducere pulpa?
Hæc sibi corupto casiam dissoluit oliuo.
Hæc calabrum coxit vitiato murice vellus.

terrena aspiciētes et in terrā proni. Et inanes cœlestiū) idest inscij rerū diuinarū: ꝛ q̄ nescitis quo sacrificio de⁹ placari possit. Quid iuuat hoc) idest quę libido vobis incessit: Jmmittere templis) idest in tēpla deoꝝ. Nostros mores) idest nostra vitia putātes deos delectari quib⁹ nos gaudem⁹. Et ducere bona dijs) idest offerre sacrificia. Ex hac pulpa) idest ex hac voluptatis nostrę materia: nā pulpa et pulpamētū caro est sine ossibus: vnde ꝓ mollicia libidinosa accepit Terētian⁹ ille thraso cū dixit: tute lepus est ꝛ pulpamentū quęris. Scelerata) quoniā aurū thus odores et cętera quę dijs offerim⁹ multorū malorū causa sunt cū ad hoies referunt. Hęc) scilicet pulpa scelerata ꝛ hoīm libido. Dissoluit sibi) idest in suos vsus diluit et miscet. Casiam) fruticē illū odoratum ex ęthiopia: a quo nostra casia: hoc est/el cantueso degenerat. Corrupto oliuo) idest in deteriorē famā mutato. Nam anteq̄ž olei misceatur casię meliorem vsum pręstat in cibis atq̄ž etiā vnctionibus. Vergi. ij. georgico. Nec casia liquidi corrumpitur vsus oliui. Hęc) scilicet pulpa scelerata. Coxit) idest infecit in cortina: sic em̄ vocat͂ infectorū ahenum caldariū. Vellus calabrū) idest lanā ex appulia: q̄ oim erat pręcipua. Martialis velleribꝰ primis appulia parma secūdis. Vitiato murice) idest purpura corrupta: nā ex corrupta papauere siue purpurę flore ducitur color purpure⁹: qui si nō est adulterat⁹ vi

Pulpa. Pulpamentum. Vergili⁹. Martial.

rulentum reddit odorē ideo signū habēt mercatores synecre purpurę. Martial. olidęq; vestes murice: & alibi. Tinctis murice vestib⁹ q̄ oīni & nocte vtitur et die philenis delectaī odore nō colore. Hęc) scilicet pulpa scelerata. Jussit rasisse) idest radere & eximere. Bacchā conchę) idest margaritā siue vniones qui ex ostreis euellitur. Sunt autē baccę minuscula q̄rūdam arborū poma puta lauri. Martial.

Hæc baccā cōchæ rasisse & stringere venas
Feruentis massæ crudo de puluere iussit.
Peccat: & hæc peccat: vitio tamē vtiř: at vos
Dicite pontifices in tēplo quid facit aurum?
Nēpe hoc qđ veneri donatę a virgine puppę

oliuę: sed per trāslationē gēmę quoq; dicuntur baccę Vergi. collo q; monile baccatū. i. gemmis intextū. Et iussit stringere venas de crudo puluere: idest per cōflaturam puluerem crudū in auri massas contrahere: signanter autem dixit stringere: vnde Vergili⁹. viij. ęñ. dixit: striduntq; cauernis stricturę chalybum: et autore Plinio. lib. xxxiij. hispani vocant strigiles auri paruulas massas: atq; ijdē balucā eodē authore: quę etiā Justiniano authore grece chrysamos diciť. Peccat & hęc sensus est: in vsu casię purpurę margaritarū & auri hoies peccant luxuria: tamen vtunť ipso vitio. i. aliquos vsus inde pcipiūt. Hęc: sc; pulpa: hoc est materia vitiorū: peccat & peccat geminauit verbū: q̄ de re oībus cōfessa loquitur: tñ vtitur vitio. i. aliquā vtilitatē ex illo vitio pcipere videť. Sed vos pontifices: idest q̄ rebus sacris pręsidetis. Dicite: idest respōdete mihi. Aurū: qđ templis dedicatur. Quid facit in tēplo? idest quos vsus habet aut quā vtilitatē dij ex eo percipiunt. Nēpe hoc subaudi responderent pontifices/ si vera fateri vellēt: hoc aurum facere in templis. Quod puppę: idest imaguncułę: quas puellę ludētes effingunt: hispani vocant muñecas. Nam consuetudo apud antiquos illa fuit: q̄ etiam nunc durat: vt puellę puppos & puppas effingerēt: quas cū viris nuptui tradendę erāt: veneri in cui⁹ tutelā trāsibāt: dedicarent. Quin damus? si aurū igitur dijs dandū non est aliquid autē Vergili⁹. Vergili⁹. Plinius.

illis dare oportet: qd daturi sum9? ad hoc respōdet: offerendā esse animi puritatē ꝛ cōsciētiā recte factoꝝ: dicit igit. Quin da mus?/.i. cur nō dam9? nā qn cū indicatiuo ꝓ cur accipit interrogatiue: qn ꝟo cū subiūctiuo ꝓ ꝙ nō. Superis: idest diis cœlestib9. Id qđ ꝓpago magni messale: idest aliqs de familia ꝛ posteris messalę coruini oratoris clarissimi simul et ditissimi. Lippa: ceca: nam qđ

Quin dam9? id supis de magna qđ dare lāce
Non possit magni messalæ lippa propago
Cōpositū ius: fasq; animi: sanctosq; recessus
Mentis: & incoctū generoso pectus honesto.
Hæc cedo: vt admoueā tēplis: & farre litabo.

est vitiū corporis ad animū trāsfert vt in satyra supiori: pres infundere lippos. Nō possit dare de magna lāce/.i. de āplis diuitiis: nā q̄ offerēda diis erāt lanci imponebant. Vergili9: lācib9 ꝛ pandis fumātia reddim9 exta. Et qd illud sit qđ propago lippa magni massalę non possit dare: ꝛ nos dare oportet subdit. Ius ꝛ fas animi cōpositū/.i. vt viuam9 scđm leges humanas ꝛ diuinas. Verg. j. geor. sępe etiā festis q̄dā exercere dieb9 fas et iura sinūt: nā ius est facere qđ licet p leges humanas. fas qđ per religionē. Sanctosq; recessus mētis .i. interioris cōscientię puras cogitationes. Et pectus incoctū/.i. cor longo virtutū ꝛ honestatis vsu perfectū: nā quę igni excoquuntur puriora purgatioraq; euadūt. Generoso: nam vt ait Aristoteles: illa est integra et vera generositas quę virtuti cō iuncta est. Generoso honesto: idest naturali honestate: nam duo nomina adiectiua sine substantiuo non possunt stare. Hęc cedo: idest da mihi quod dixi ius ꝛ fas animi. ꝛc. Hoc per quā simile est illi quod psalmographus scribit: sacrificiū deo spiritus contribulat9 cor cōtritū et humiliatū. Vt admoueam templis. idest quasi hostiā sacrificatur9 altari applicē. Et litabo farre: idest sola mola quod petiero impetrabo: nā litare est quod volumus sacrificio impetrare: itaq; non oīs qui sacrificant litant: litāt vero boni viri atq; vt ad principiū satyrę redeamus: qui a deo tantum honesta petunt.

Vergili9.
Vergili9.
Aristotel.

NEmpe hoc assidue. Satyra tertia scripta est i desides pigrosq adolescētes: hortaturq illos: vt cū sint i ea etate q̄ potissimū ad mores ptinet: se totos ad studia ꝟtutis ꝯferāt. Nā qđ ad huiꝰ satyre enarrationē attinet: tres vite hūane gradus cōsiderādi sunt. Primꝰ est eoꝝ q̄ p etatē nō possunt turpe ab honesto discernere: q̄ queadmodū non debent laudari nisi tātū de idole: hoc est de

Satyra tertia.

Tertia virtutis iuuenes inflāmat amore.

NEmpe hoc assidue: iam clarū mane fenestras.
Intrat: & āgustas extēdit lūine rimas:

spe future pbitatis: ita e diuerso neq vituparari: si qđ puerile fecerint: de qbꝰ dicturꝰ est: sepe oculos memini ꝛc. Alter est illoꝝ q̄ eo etatis puenerūt vt possint iā iter ꝟtutes ꝛ vitia distinguere: quo tpe actꝰ illos edimꝰ: quoꝝ habitꝰ ad seq̄ntē etatē similes subsequunt: hi sunt i qbꝰ ꝯtinētia ꝛ icōtinētia locū habēt: nā neq gaudēt cū recte agūt: atq ecōtrario dolēt: si quid turpe cōmiserint q̄ tñ emēdabiles sūt qđ ratio i illis nō semp obruit: sꝫ aliqñ emergit/enatatq. Tertiꝰ est eoꝝ q̄ lōgo vsu habitū sibi ꝟtutis aut vitij induerūt/ex quo difficulter possunt i alterutrā partē imutari: sꝫ de vitio qđ ꝟtuti opponit infra dicturꝰ est nō pudet ad morē ꝛc. In scđos igit: hoc est in eos q̄ incōtinētia peccāt hec tota fere satyra scribit: et qꝛ possunt ex vitijs icboatis in viā ꝟtutis redire atq resipiscere: modo iuebit in illoꝝ mores puersos: modo hortat ad pbitatē. Et qđ ij plerūq sunt adolescentes: vrget vnū quēpiā ex eis luxu desidiaq torpentē dicēs. Nēpe) .i. certe. Hoc) subaudi qđ sum dicturꝰ. Assidue) subintellige fit: nā semel atq iteꝝ id fecisse tollerabile est: cū vna hyrūdo: vt est i puerbio nō faciat ver. neq eñ vna actio vitiosa facit hoiem miserū: ac hūanū est errare sꝫ diabolicū pseuerare: queadmodū nec recta foelicē ex pmo ethico. lib. Aristo. ꝛ subdit qđ illđ est qđ fiat assidue. Iā clarū mane) .i. sol tpe matutino splēdens: ꝛ posuit mane aduerbiū p noie: vt Verg. mane nouū dixit. Intrat fenestras) scꝫ cubi- Vergiliꝰ.

P

culi. Et extēdit rimas angustas) q̄ rime fenestrarū angustę splendore solis maiores videntur atq̄ vt in optice idest arte perspectiua probat̄: quo magis radij solares per rimas pce dunt: eo magis magisq̄ in orbē dilatantur. Alia lectio habet ostēdit pro extēdit: & est idē sensus. Stertimus) idest pfunde: hoc est cuz sanna ronchisq̄ dormimus: nā de se quoq̄ dicit: vt de alijs possit impune dicere.

Stertimus: indomitū qđ despumare falernū
Sufficiat: quinta dum linea tangitur vmbra.
En quid agis? siccas insana canicula messes
Iādudū coq̄t: & patula pecus oē sub vlmo est
Vn⁹ ait comitum. verū ne? ita ne? ocyus adsit

Quod sufficiāt despumare) idest quantū tēporis sufficiat concoquere: nā quę coquuntur despumari solēt: sic Terētianus ille Syrus in adelphis: edormiscā inquit hoc vini dixit: p dormiendo concoquā hoc vinū qđ bibi. Falernū indomitū) .i. crudū & difficile cōcoqui. Verg. durū bacchi indomitūq̄ falernū. Stertim⁹) inquā. Dum) pro donec. Linea tāgit̄ q̄nta vmbra) ad q̄ntā horā ab ortu solis in horologio sciotericō .i. vmbratili: in quo ex ratione gnomonis stil⁹ erect⁹ faciēs vmbras ex solis aduerso horas partesq̄ horarū per lineas distinguit: hui⁹ horologii inuentionē tametsi diogenes laerti⁹ tribuit anaxymādro. Plini⁹ vero illi⁹ magistro anaxymeni millesio. Sacrę tamen litterę horologij solaris in ęgrotatiōe ezechię regis meminerunt: qđ tēpus fuit annis fere ducētis ante anaxymenē. En quid agis) inducit quēpiā ex familiaribus q̄ adolescētē somno marcidū excitet. Vnus comitum) .i. assectatorū: ait nempe hoc facis supple assidue: semp/et est pverus ordo: nam quasi per modū dialogi debet ordinari ac dici. En quid agis? .i. eia cur tādiu dormis? Canicula) stella in signo leonis: a qua dies caniculares denominātur. Insana) idest insalubris vel potius feruore furens. Iā dudū coquit) idest iā duę aut tres horę sunt: id em̄ tēporis spaciū fere iamdudū significat ex quo exsiccat & torret. Messes siccas .i. sub meridie lentore noctis destituas: ac si dicat iā messores eū

meridiatũ. Et oẽ pec⁹) scȝ ouiũ: capzariũ: ꝛ hmõi. Et sub vlmo patula) qꝛ circa meridiẽ petunt vmbras arborũ. patula autẽ qꝺ protentis brachijs ꝛ ramis cũ frõdibus vmbras facit: sic Vergili⁹. patulę recubans sub tegmine fagi/dixit. Verũ ne= verba sunt desidis respondentis ad excitatorẽ suum. Verum ne inqt est: qꝺ messo= res ꝛ pecu= des petunt vmbras. Ita ne: sub audi est.) Vergili⁹.

Huc aliquis nemon? turgescit vitrea bilis.
Finditur: arcadiæ pecuaria rudere credas.
Iã liber & positis bicolor mẽbrana capillis
Inq; manus chartæ: nodosaq; venit arundo.

Ocy⁹ adsit huc aliqs) scȝ ex seruis ꝛ familiarib⁹ quispiã acce dat: q mihi vestes ꝛ calceos ministret. Nemon: pro nemo ne subaudi adest: sed indignãter et cũ clamore ꝓferẽdũ est: itaq; subdit. Vitrea bilis. i. cholera in qua est iracũdię sedes quã vitreã appellat. i. ꝑspicuã: q ita hoim mores ondit quẽadmo dũ i ãpulla vitrea q sũt iclusa ꝑspiciũt: sic Hoꝛ. ij. ser. iussit qꝺ splẽdida bilis. Turgescit. i. inflat ꝑ irã. Findit. i. vsq; adeo succẽ= set: q illi tã cito non adsit minister: vt ꝓpemodũ crepet. Cre= das. i. cũ seruos iclamitat possis credere. Pecuaria archadię .i. asinoꝝ greges q i archadia abũdãt. Rudere. i. rudit⁹: hoc ẽ voces illas sonoras asinoꝝ emittere: de asinis ꝓ arcadicis. Strabo. Varro. Plini⁹. ꝛ i asinaria Plaut⁹ meminerunt: et Iuueñ. Nil salit arcadico iuueni dixit ꝓ asinino. Iam liber) posteaq; adolescẽs surrexit: induit se ac calceauit: incipit da= re operã lrĩs: seq; ad excerpẽdũ aliqd ex optimis authorib⁹ cõponit. Nã qꝛ incõtinẽs est recte agẽdi ꝓpositũ habet in vni uersali: vincit tñ a ꝑsenti voluptate: q illũ a labore deterret: atq; ad dulcia pellicit. Iã liber) ex quo aliqd excepturus est. Et mẽbrana) idest charta pergamena: sic dicta qꝺ sub rege pergami Eumene pmũ est inuẽta. Bicolor positis capillis) qꝺ ex ea parte qua adheret visceri cãdidioꝛ est: ex ea vero vn de pili deradunt pallidioꝛ: nam capillis pro pilis posuit. Et chartę: papyracę vel pãnucę: siue ex alia materia. Et arun do. i. calam⁹ scriptori⁹ quo antiquiores; atq; etiã ętate nostra

Horatius.

Strabo. Varro. Plinius. Plautus. Iuuenal.

iudei.greci.poeni:atq ex latinis ātiqtatū studiosi scribere cō- sueuerūt. Nodosa).i.q geniculis iternodijsq ↄstat. Ausoni⁹ i scirpo ad theonē grāmaticū enidiosq nodos ꝓdidit:ꝓ nodo- sam arūdinē dixit: quāq apd Ausoniū modos ꝓ nodos le- git mēdose. Et repetēdū est vbiq venit in man⁹ ꝓ assumit.

Ausonius

Tūc) ado- lescēs vt di- ximus fu- giēs labo- rē ꝛ seqns comitē de sidię volu ptatē nectit causas: q- ritq colores nō laborandi.

Tū querit crassus calamo q pēdeat humor:
Nigra quod infusa vanescat sepia lympha:
Dilutas queritur geminet qđ fistula guttas.
O miser inq dies vltra miser: huccine rerum
Venimus? aut cur nō poti⁹ teneroq palūbo.
Et similis regū pueris papare minutum

Querit q humor crassus).i.atra- mētū spissum atq cōcretū. Pēdeat calamo).i.nō fluat. Et q- ritur q sepia nigra).i.piscis:sic nominatus ex gnē molliū:ex cui⁹ flore siue papauere antiq faciebāt atramentū scriptoriū. Ausoni⁹ in eodē scirpo ad theonē notas furuę sepię:dixit pro lrīs ex nigro sepię atramēto:et Martianus capella: nigello inqt puluere:q ex fauilla cōfect⁹ vel sepia putaret. Vanescat lympha isusa)eo qđ cū aqua infundit atramēto color fit eua nidus atq dilutior. Et qritur q fistula).i.calam⁹ siue arūdo. Geminet guttas) aut q fisso calamo atq hiāte lrāꝝ duct⁹ ge minent:aut qđ lrās nō bene signatas rescribere necesse. Di- lutas).i.aqua mixtas:sic em̄ vinū dilutū dicim⁹ qđ aqua est mixtū. O miser) in hois delicias atq mollicie insurgit poeta acri⁹ exclamās. O miser) q tāta animi desidia laboras: vt in vitia paulatim delabaris:q te miserū faciāt. Et vltra in dies miser).i. q posthac futur⁹ es miserior:qr vitiū semel inchoatū stare nescit. Huccine rerū venim⁹?).i. ad has ne res atq ad hūc ne rerū venisti statū:i quo p desidiā recte agere omittas? Et eo modo dicit venim⁹ ꝓ venisti: quo supra dixerat stertis- mus ꝓ stertis. Aut cur nō poti⁹)ac si dicat. Qñqdē ita mol- lis et delicat⁹ es:et cū sis. Palūbo tenero similis)cuius ori mater cibos rostro inserit. Et cū sis. Similis regū pueris).i.

Ausonius
Martial. capella.

diuitū filijs q̄ in delitijs nutriunt. Et cur non poscis papare minutū).i.infantiū more poscis minutas papas: sic em̄ pueri vocāt cibos sicut potū buas Catone ꝛ Marcello authoribus. Et cur nō irat⁹ māmę).i.matri:q̄ ita ab infantib⁹ appellatur eisdē authorib⁹ queadmodū pater tata. Mart. māmas atq; tatas hȝ aphra:sȝ ipsa tatarū dici et māmarū maxima māma potest. Cato. Marcell⁹. Martial.

Poscis:& iratus mammæ lalare recusas?
An tali studeā calamo? Cui verba? quid istas
Succinis ābages? tibi luditur:effluis amens.
Contemnere: sonat vitiū percussa maligne
Respondet viridi non cocta fidelia limo.

Recusas lalare).i.lac suggere:qd̄ ꝟbū quanto ego suspicari possum: eo modo puerorum est quo papa bua. mama. tata. aut queadmodū incognit⁹ Persij interpres exponit lalare.i. dormire: qd̄ nutrices cū pueros mulcēt vt dormiāt:sępe dicere solēt. la. la. la. idest dormi:sicut nūc dicere solēt. ru. ru. ru. An tali studeā calamo?) ꝟba sunt delicati adolescētis excusantis se: qd̄ non possit tā inepto tanq; male tēperato calomo scribere. Hor. ij. ser. Culpant frustra calami. Quē poeta vrget dicēs. Cui verba?) subaudi/putas te dare:quasi dicat: me ne putas te posse decipe q̄ te optime noui? Quid succinis).i. quasi in aurē garris ꝛ narras mihi: ꝛ est ꝟbū cōpositū ex sub ꝛ cano.is. Istas ambages).i.circuit⁹ ꝛ tergiuersatiōes siue excusatiōes. Tibi ludit).i.cū talia facis:de tuo periculo nō de meo agit. Effluis amēs) vasi fictili terebrato ꝛ rimoso ac nō bene cocto cōparat incōtinētē dicēs. O amēs effluis).i.perinde ac vas rimosum pfluis:cū nō possis teipm intra te cōtinere: sȝ tāq; Terētian⁹ illę parmeno plen⁹ rimarum hac illac pfluis. Cōtēnere.i.quasi vas inutile nihili ęstimaberis:sic Hor. ij. ser. Cōtēnere miser vitāda est improba siren desidia. Sonat vitiū) pstat in trāslatiōe sumpta ex vase fictili. Nā queadmodū emptores fictiliū tactu digiti explorāt an sint bene cocta ꝛ nō rimosa:sic adolescētes ex ijs q̄ loquūt ꝛ faciūt experiri possum⁹ ꝟtutis ne an vitij viā insistāt:dicit itaq;. Fidelia).i.tu q̄ es tāq; fidelia: hoc

Lalare ꝓprium est puerorum

Horati⁹.

Horatius

est vas fictile. Percussa) idest digito pulsata. Sonat vitiu).i.
Vergili9. vitiosum sonum reddit: sic Vergilius primo eneidos. Nec vox hominem sonat: idest vocem humanā refert. Et fidelia non cocta) atq ex consequenti fragilis et mollis. Viridi limo) idest argilla recenti: atq in fornace penitus non excocto cto humore. Rūdet malignc. i. surdu3 nescio quē et obscurum

V dū & molle lutū es: nūc nūc pperād9 & acri
Fingendus sine fine rota. Sed rure paterno
Est tibi far modicū: purū & sine labe salinū:

crepitū reddit. Nā malignū aliquando paruum et angustū
Vergili9. significat: vt apud Vergiliū sexto eneid. sub luce maligna. Vdum et molle lutū es) in translatione eadē adhuc perstat. Ac si dicat quia nondum habes incoctum generoso pectus honesto: sed es tanq lutum: idest argilla figularis. Vdum & molle) idest quia humidum: et ex consequenti tenerum atq ad introducēdū quāuis formā aptum. Nunc nunc) idest incunctāter et sine vlla tēporis dilatione. Properand9) subaudi es: idest properāter informand9. Et fingendus) idest figurandus: et est verbū artis figline propriū/vnde et figuli sunt dicti. Sine fine) idest incessanter et sine intermissione. Rota) idest orbe illo figulari: in quo vasa formantur. Acri: idest ingeniosa: hoc est studijs & institutis philosophie. Sed rure paterno: antipophora est: posset nāq adolescēs in excusationē suā dicere se nolle litterarū studio operā dare: quod tante facultates a maiorib9 suis hereditate obtigerint: que sufficiant ad vitā peragendā: tantūq nobilitatis ab illis acceperit: qd ad illum illustrandū satis sit: sed in hunc poeta inuehitur dicens id non sufficere si introrsus vitijs animi laborat. Sed rure paterno: idest non tuo labore partū: sed a maiorib9 tuis hereditate accepto. Est tibi far modicū. i. quantum frumenti sufficiat alende familie. Purum et sine labe salinum: repete a superiori est tibi: per salinum autem in quo sal ministerio mense apponit: victū tenuē sed sufficiētē poete intelligūt:
Horatius sic Horati9 secūdo carminū. Splēdet in mensa tenui salinū.

Quid metuas? ac si dicat: ita cōstitutū habes patrimonium: vt in paupertatem te deuenturū possis nō timere. Et patella secura: idest certa et quę te securū faciat: vnde dijs laribus et penatibus sacra ministres. Cultrix foci. i. qua possis focum idest deos domesticos: hoc est penates et lares familiares colere in phocis penetralibus. Hoc satis: subaudi est: sz quia id nō est satis: p ironiā intelligēdū est a

Quid metuas? cultrixq̧ foci secura patella:
Hoc satis: an deceat pulmonē rūpere ventis?
Stēmate qđ thusco ramū millesime ducis?
Censoremq̧ tuū vel quod trabeate salutas?
Ad populū phaleras: ego te intus & in cute noui.
Non pudet ad morē discincti viuere nactae?

poeta esse dictū. An deceat? quasi dicat: non decet: neq̧ satis est Rumpere pulmonē vētis: idest inflari et intumescere: nā spirabilis aura pulmone attrahitur. Quod millesime: idest tu in ordine millesimus: vt sit vocatiuus ꝓ nominandi casu. Ducis ramū: quasi in arbore consanguinitatis: vt iuris consulti dicunt. Stemmate thusco: idest ex aliquo principe qui rexerit ethruriā: aut quod omnis nobilitas Italię ante ęneę aduentum ex thuscia fuit. Est autem stēma series maiorū ab aliquo viro illustri ducta: qđ Iuuenalis expressit dicēs. Stēmata quid faciunt: quid prodest pontice longo sanguine censeri. Et quod tu trabeate: idest trabeatus: hoc est trabea veste quę regū propria est indutus. Salutas tuū censorē: idest statuā censoris: a quo ducis originem. Nā imagines maiorum suorum quas in atrijs ex cera factas habebāt: euntes domo aut redeuntes salutabant: venerabanturq̧. Ad populū phaleras: idest hęc nobilitatis insignia ostenta populo. Nā phalere ornamenta equorū sunt: quibus plęrumq̧ emptores illorum decipiuntur: quasi dicat his fortunę ornamentis: hoc est diuitijs et nobilitate populus decipi solet: qui sola hęc putat bona: me autē decipere nō potes: qui bona tantū animi vera bona esse iudico: ideo subdit. Ego noui te intus et in cute: idest intra cutē. i. quā sis vitiosus introrsus nō ignoro. Nō pudet: Iuuenal.

qd i pncipio satyre diximus:hoc i loco repetēdū est: hāc satyrā in eos maxime scriptā esse:q nōdū sibi habitū vitiosū ingenerarūt:z q possunt rursus i viā ꝟtutis redire. Nā q vitioꝝ lōgo vsu quasi ꝓfundissimo quodā somno sepulti sunt:qualis est nacta hō pditę luxurię ij nullis exhortatiōibus excitari possūt. Dicit itaqꝫ

poeta i adolescētem vt tio inconti nētię laborātē:z q possit in meliorēviā pedē referre.

Sed stupet hic vitio: fibrisqꝫ increuit opimū
Pingue. caret culpa. nescit quid pdat. & alto.
Demersus summa rursus nō bullat in vnda.

Nō pudet:te subaudi o adolescēs. Uiuere ad morē).i.ad similitudinē. Nactę)nomē ꝓpriū viri celebratū ifamia apd Horatiū z Juuena. Discincti)desidis z negligētis: nā male cinctos sic appellare solemus vt ifra:cū bn̄ discincto cātauerit ocymaverne:z Uer.vij. ęn. Hic nomadū genus:z discinctos mulciber aphros sic ediuerso diligētes z expeditos pcinctos z accinctos appellamus. Sz stupet hic vitio)sēsus est.hic nacta hō vitiosus: z q habitū delinquēdi male viuendo sibi acqsiuit: cū neqꝫ minimā qdē rōnis scintillā habeat:nō itelligit se peccare atqꝫ ex eo icurabilis est:tu ꝟo p ętatē nō vitio sz icōtinētia labores:facile potes ad animi sanitatē redire. Sz hic)scz nacta. Stupet).i.attonitus est/caretqꝫ motu z sensu. Uitio)qd nō potest nisi lōga cōsuetudine/multisqꝫ actionibus vitiosis gnari. Fibrisqꝫ increuit opimū pingue).i.pinguedo qdā crassa occupauit illius pcordia Fibrę aūt ꝓprie iecoris sūt.pingues ꝟo Plinio Gellioqꝫ authoribus igenio sunt tardi. Caret culpa)qz si queadmodū Aristo.ait in lib.ethi.iij.ignorat ois flagitiosus q facere z a qbus abstinere oportet. z q p ignorātiā peccat: culpa carere videt. Sz reuera nō caret:qz ipse fuit causa suę ignorātię: sicut is q p ebrietatē quēpiā occidit:ideo culpa nō caret:qz ipe fuit causa suę ebrietatis:ex lege pittaci pœna duplici in eū ꝯstituta. Nescit qd pdat)pdit ei honestatē:cū p ignorātiā turpe aliqd cōmittit. Et demersus alto).i.quasi ꝓfundo mari obrutus. Nō bullat in summa vnda).i.non facit bullas in summitate aq/qd signū est illū esse extictū:qz nō spirat. Magne pater diuū)

Horatius
Juuenal.
Aristotel.

Plinius.
Gellius.
Aristotel.

in eos q̄ relicta ꝟtutis via sectant̄ vitia poeta incādescit ostē dēs eos quāto in tormēto viuāt quātūqꝫ sibiipsis displiceant vt nō sit illis necesse poenas futuras expectare: cū i p̄sentiaꝝ satis supqꝫ torqueant. Magne pater diuū) p diuoꝝ.i.optime atqꝫ maxime iuppiter. Haud velis).i.noli. Punire sęuos tyrannos) nā p se tyrān⁹ apud antiquos bonestū ē nomē ideo addit sęuos. Alia rōne) idest

Magne pater diuum sæuos punire tyrannos
Haud alia ratione velis: cū dira libido
Mouerit ingenium. feruenti tincta veneno:
Virtutem vt videant: intabescantqꝫ relicta.
An ne magis siculi gemuerunt æra iuuenci?

alio modo subaudi quā. Ut videāt ꝟtutē) scꝫ in alijs florētē. Et intabescāt).i.inuidia ꝛ dolore corrūpant̄. Relicta) scꝫ illa ꝟtute.i.sine illa. Horat. ij. ser. inuidiā placare paras ꝟtute relicta. ꝛ p parētesim interposuit. Cū dira libido) p quā ad peccādū incitant̄. Tincta feruēti veneno).i. p irę feruorē incitata nā vt Apule. in lib. de philoso. inq̄t ira ꝛ libido vitioꝝ doctrices sunt oīm. Mouerit).i. pturbauerit illorū ingeniū. Nā oia vitia quēadmodū ꝛ ꝟtutes morales in irascibili ꝛ concupiscibili sunt: q̄ partes sunt appetit⁹. An ne magis siculi) sensus est null⁹ corpis cruciat⁹ ita torq̄t male agētes: vt cōsciētia vitę crudeliter ꝛ p alioꝝ iniurias actę: atqꝫ: cū intelligūt se ire p̄cipites in vitia sine vlla redeūdi spe. Nā ꝛ si supra dixerat eos nihil tale sentire: atqꝫ nescire q̄d pdāt nō deest tñ illis vermis ille ex euāgelio atqꝫ remorsus q̄dā vt aiūt cōsciētię. qđ exemplo phalaridis ꝛ dionysij siue damoclis sub dionysio ostēdit dicēs. An ne).i. nūq̄d. (ęra iuuēci siculi).i. iuuēc⁹ ille ęre⁹: quē peril⁹ siue perilaus atheniēsis dedit phalaridi agrigētinorū in sicilia tyrāno. i quo subiectis flāmis inclusi mugit⁹ boū clamātes imitari cogebāt̄. qđ tormēti gen⁹ i suū authorē tyrān⁹ primū expt⁹ est. Magis gemuerūt).i magis torti sunt in illo iuuēco inclusi: q.d. nō tantope illi torq̄bant̄: q̄ mali cōsciētia sua torquēt̄. Et ensis pēdes ex laquearib⁹ aureis) p auratis. Magis terruit ceruices subter?) subaudi positas: quasi dicat

Horatius

Apuleius

non magis terruit. hoc sub dionysio tyranno syracusanoꝝ factū est. Nā cum damocles assentans dionysio diceret illū sui tēporis oim mortaliū fortunatissimū: vis inqt ille tu queqꝫ isto modo fieri fortunatꝰ? Cūqꝫ damocles ānuisset: hoiem in mēsa magno cum rerū apparatu collocauit: ꝛ ensem ex seta eqna illius capiti im- pendere fecit. hortabaturqꝫ vt epulis vesceretur cetera nota sūt. Imus imꝰ pcipites: sensus est pēdēs ex superioribꝰ: nō magis gemuerūt ereo iuuē- co īclusi sub phalaride. nec damocles ille adulator ita anxiꝰ fuit sub dionysio ense impēdēte. Quā si tyrānus dicat sibi.i. intra se cogitet/dicatqꝫ. Imus imus pcipites.i. gradu irreuocabili pcipitamur. Et intꝰ palleat.i. intra se cōscius torqueat ꝑpter flagitiū. Qđ vxor ꝑxima nesciat) qꝛ tyrānꝰ etiā ꝑprię vxori non fidit: qđ in eodē dionysio exploratū est. Sępe oculos) id qđ in principio satyrę diximꝰ puerilibꝰ vitijs ignoscendū est: cū per ętatē nō possint inter turpe ꝛ honestū distinguere: sed q̄ iā ad annos vti aiūt discretiōis ꝑuenerit: nulla rōne excusari potest. Dicit itaqꝫ. Cū essem paruꝰ) q̄ ętas fugiens labores veniā meref. Memini tingebā sępe oculos oliuo) vt persuaderē parētibꝰ primū deinde magistris me oculorū lippitudine laborare ac ꝑinde ꝓhiberent me libros legere: qđ lippiētibꝰ nocet: nā oleū oculis dolorē excitat. Idqꝫ faciebā. Si nollē discere grādia ꝟba catonis morituri.i. declamatione qua potuit vti cato: cū deliberat an sibi mortē cōsciscat: ne ꝑueniat in potestatē cęsaris victoris. Nā hec ōi argumēta ꝑponebāt rhetores discipulis ī duas classes diuisis: quaꝝ altera suadebat aliqd fieri: altera dissuadebat. Verba inquā. Multū laudāda magistro) id fieri Quinti. pcipit: vt magistri

Et magis auratis pendens laquearibus ensis
Purpureas subter ceruices terruit? imus
Imus praecipites q̄ꝫ si sibi dicat: & intus
Palleat infœlix? quod proxima nesciat vxor.
Sępe oculos memini tingebā paruus oliuo:
Grandia si nollem morituri verba catonis
Discere ab insano multū laudāda magistro.

Quītil. (margin)

discipulos collaudēt:atq3 in spem ad summū pueniendi ora torē erigāt. Insano)aut magno.vt Vergi.in buco. Insanos feriāt siue littora fluct⁹:aut insani.i.demētis:quippe qui disci puli parū docti vba male cōpacta laudaret. Que)sc3 vba catonis ingenio meo ad ōnē in genere deliberatiuo accōmodata. Vergili⁹.

Que pater adductis sudans audiret amicis.
Iure etem id summū. qd dexter senio ferret
Scire erat in voto: damnosa canicula quantū
Raderet. angustæ collo non fallier orcæ:
Neu quis callidior buxū torquere flagello.

Pater sudās) sc3 pre nimia letitia vt supra: sudes ꝛ pectore leuo excutias guttas: aut sudās dū in balneo lauat.nā hmōi recitationes etiā in balneis fieri consueuisse Iuuenalis testatur dicēs.vt forte Iuuenal. rogatus dum petit aut thermas aut phoebi balnea dicat nutricē anchise.nomē patriāq3 nouerce anchemoli ꝛ cetera. Adductis amicis.i.vt interessent recitationi cōuocatis. Etenim id)sc3 discere: ꝛ postea corā paternis amicis recitare. Iure.i. maxima quadā ratione. Est summū.i. res maxima. Et erat mihi i voto)idest optabile. Scire qd senio dexter.i. lucrosus. Ferret.i. quid lucri in alee ludo apportaret. Nā in tessara senio.i.sex puncta:q venerius quoq3 dicitur lucrū afferebat iacienti:quēadmodū econtrario vnio.i.vnū punctū qui dicitur canis afferebat damnū.vnde subdit. Dānosa canicula quantū raderet.i.quantū auferret iaciēti. Et nō fallier)repete a superioribus scire erat in voto. Collo orce anguste.i.vasis/vt supra diximus:angusti colli siue oris:in qd nuces iecisse victoria erat. Et erat in voto scire. Ne quis)subaudi ex equalibus esset. Callidior.i.astutior ꝛ magis apt⁹. Torquere buxū)idest trochum siue turbinē ex buxo factū. nā metonymia est vsus Vergili⁹. quemadmodū Vergi.vij.eneid.impubesq3 man⁹ mirata volubile buxū. Flagello cui⁹ verbere turbo a pueris vsari solet Vergili⁹ ibidē. dant animos plage. Haud tibi inexpertum est)sensus ex superioribus pendet dixerat enim pueris posse ignosci:si labores studēdi fugerēt / atq3 e diuerso ludis operā

darent: q̄ etas illos excusare potest. sȝ tu o adolescēs q̄ iā in ea etate es q̄ ad mores maxime pertinet: et q̄ iā philosophis operā dare coepisti: quā excusationē potes afferre? Dicit igit Haud inexptū est tibi).i. pulchre expt⁹ es ꝛ bene nosti. Dep̄hēdere mores curuos).i. vitiosos ꝛ a recta rōne detortos: idē infra apposita i tortos ōndit regula mores. eo nāqȝ distat ꝓtus a vitio q̄ rectū ab obliquo: ex Aristo.ij. ethi.

Haud tibi i exptū ē curuos depr̄ēdere mores
Quæqȝ docet sapiens brachatis illita medis
Porticus insomnis: quibus indetōsa iuuētus
Inuigilat siliquis & grandi pasta polenta.
Et tibi quæ samios diduxit littera ramos:

Queqȝ docet) repete ex suprioꝛib⁹. Haud inexptū est tibi dep̄hēdere illa p̄cepta. Que portic⁹ sapiēs docet).i. stoa portic⁹ athenis vbi zenonis discipuli soliti erāt disputare: ꝛ a qua stoici sunt cognoiati: quēadmodū Plato in achademia. Carneades i licio. Aristo.i nympheo. Illita medis brachatis) scȝ portic⁹ depicta ꝛ perūcta coloꝛib⁹ in qua pictura erat: quo pacto rex Persarū ꝛ medoꝝ Xerxes cū ingēti exercitu i greciā penetrauit ꝛ ad salamina supat⁹ turpiter aufugit. Brachatos autē appellat medos: qm̄ brachis.i. vestib⁹ q̄busdā breuib⁹ vtebant. neqȝ sunt oino femoralia: sȝ similes femoralib⁹ nauticis ac paulo lōgiores: qm̄ herodot⁹ de persis inq̄t breues arc⁹ ac breuia spicula lōgas brachas gerētes in pugnā eūt. Quib⁹) subaudi p̄ceptis stoicoꝝ. Iuuēt⁹ indetonsa).i. iuuenes intōsi more grecoꝝ: eoꝝ p̄sertim q̄ philosophie dāt operā. Insomnis iuigilat).i. lucubratiōes suas illis dedicat. Iuuēt⁹ inquā. Pasta siliq̄s).i. tenui victu. nā silique legu minū sunt folliculi. sunt etiā quas hispane dicim⁹ garrouas. Et grādi polēta).i. pultib⁹. Iuueñ. ꝛ grādes sumabāt pultib⁹ olle. Pli. lib. xviij. natu. hysto. Polēta inq̄t plurib⁹ fit modis. et subdit videt tā puls ignota grecie fuisse: quā polēta italie. ex quo videt iter polētā ꝛ pultē non nihil distare. Et tibi q̄ samios) sēsus est. cū sis i ea etate i qua ex lr̄a pythagoꝛe hoc est y. psilo. siue greco possis eligere dexterā: scȝ ꝓtutis: cū sinistra

Plato.
Carneades.
Aristotel.

ptineat ad vitia. qd quēadmodū graphice describi possit: ex
carmine ṽgiliano qd de lr̃a pythagore scripsit facile itelliges
Nec illd.y.ob hoc pythagore dicit: qd sit a pythagora inuētū
queadmodū icognit⁹ Persij iterpres ⁊ author ethymologia-
rū dicit: cū optimis authorib⁹ satis ɔstet sub belli troiani tpa
fuisse a pa-
lamede in-
uētū: sed q
pythago-
ras vitā hu
manā illi
assimilaue-

Surgentē dextro monstrauit limite callem.
Stertis adhuc: laxūq caput compage soluta
Oscitat hesternum dissutis vndiq malis:
Est aliquid quo tēdis: & in quo dirigis arcū:

rit. Ordo est. Et lr̃a).i.y.psilō. Que deduxit.i.diuisit. Roma-
nos samios).i.ypthagoreos: q2 pythagoras ex samo isula io-
nie fuit. Mōstrauit tibi callē).i.viā āgustā: q2 arcta ē via q du
cit ad vitā vt saluator nr̃ i euāgelio dicit: sicut ɔtra vitiorū via
lata est. Surgētē).i.i sublime tēdētē. Dextro limite.i. ṽtutis:
q2 vitiorū i sinistrā tēdit. Stertis adhuc:) pēdet ex supiorib⁹. ac
si dicat cū sis i ea etate i qua possis dextrū a sinistro et curuū
a recto distinguere. Stertis adhuc.i. pfūde dormis ⁊ desidia
marces: Laxūq caput).i. solutū p oscitationē: in qua os apit
vsq ad dissuturā malarū: vñ subdit. Soluta ɔpage).i. ṽtebra
malarū. Malis vndiq dissutis).i. ab vtraq pte laxatis. Osci-
tat hesternū).i. qd hesterna die comedit ⁊ bibit oscitādo mon
strat. oscitatio aūt ociosis ⁊ sōnolētis maxime ɔtingit. oscedo
aūt sonora qdā ⁊ morosa ē oscitatio. potest aūt hec clausula i-
terrogatiue legi idq ardēti⁹ ɔcitatiusq est. Est aliqd quo tē
dis) cū pmū pueri ad ānos discretiōis boni ac mali peruenerit:
debēt gen⁹ vite sibi pponere: atq ad id ɔseqndū oēs actiōes
accōmodare. ideo dicit. Est aliqd quo tēdis:).i. habes ne cer-
tū aliquē viuēdi finē ppositū. vel illd potius respicit qd oim
actuū hūanorū aliqs est finis supm⁹ i quo foelicitas hois cōsi
stit: cui⁹ cognitio necessaria est vt ad illū peruenire possim⁹. Et
in quo dirigis arcū).i. qd tāq signū more sagittatorū habes.
Aristo.i. ethico. Si agibiliū finis qspiā est: quē ppter seipm Aristotel.
velim⁹: ⁊ alia ppter illū: hui⁹ nimirū cognitio ad vitā nostrā

multū cōfert:ac veluti sagittarij signū habentes facili⁹ quod oportet assequemur. An passim seqris coruos?) idest sine electione & nullo fine ꝓposito coruos more puerorꝫ insequeris. Testa & luto) idest lapidib⁹ & glebis. Securus quo pes ferat) idest non curans in puteum aliquē foueam ve incidas. Horati⁹ in poetria. Sic veluti meru lis intētus decidit auceps: Atqꝫ ex tempore viuis) id est nihil ꝓuidens:

An passim sequeris coruos testaqꝫ lutoqꝫ
Securus quo pes ferat:atqꝫ ex tempore viuis?
Helleborū frustra cū iā cutis ægra tumebit
Poscentes videas. venienti occurrite morbo:
Et qd op⁹ cratero magnos ꝓmittere mōtes?
Discite:& o miseri causas cognoscite rerum.

sed ex eo quod se tibi offert. Helleborum frustra) Diximus sepe hūc: in quem satyra scribitur esse in ea etate qua gignūtur habitus virtutis aut vitij: nunc dicit quod si semel in vitijs insenuerit: non facile poterit ad virtutis viam redire. idqꝫ per similitudinem eorū qui ex incontinentia cibi: potus: coitus in morbū inciderūt ostendit dicēs. Cum iam cutis egra tumebit) idest cum quispiā veterno aut hydrope laborauerit. Vides poscentem helleborum) quo purgatur humor ille redundans quanquam peculiariter ea herba bilis atra purgatur. Sed frustra) quia concepto atqꝫ radices agēte morbo nō est efficax. Occurrite morbo veniēti) idest vos q̄ egrotare timetis: vtimini quibusdā anthidotis. Et quid op⁹ cratero promittere) idest concepto morbo quid prodest polliceri medico? Fuit autē Crater⁹ Augusti Cesaris tēpore nobilis medicus. Horati⁹. ij. sermo. Nō est cardiacus Craterū dixisse putato. Magnos montes) scilicet auri. ex Terentio in phormione. senē inquit per epistolā pellexit modo non montes auri pollicēs. Discite & o miseri) occasionē eorū que dicta sunt hortatur mortales ad ꝟtutis studiū & qd̄ fortune bonis vtantur quasi instrumēto quodam nō quasi fine rerū humanarū. O miseri) qui hoc qd̄ dictur⁹ sum nō intelligentes miseri estis. i. nō foelices. Discite) qd̄ ignoratis. Et cognoscite cau

Horatius. Terētius.

fas rerū)quia si quēadmodū Verg.ij.geor.ait. Foelix est qui potuit causas cognoscere rerū:ergo miser est qui nō potuit:nā miseria foelicitati opponitur. Quid sum⁹)q: sumus anima-lia rationalia mortalia: quo differim⁹ a reliquis animalib⁹. Quidnā victuri gignimur)quia geniti sumus:vt secūdū virtutem optimam viuamus: qd est officium et operatio ꝓpria hominis i quantū homo vt Aristote. j. Vergili⁹.

Quid sum⁹?aut q̄dnā victuri gignimur? or-
Quis dat⁹?aut metę q̄ mollis flex⁹ &vn̄. (do
Quis mod⁹ argēto. quid fas optare. q d asper
Vtile nūm⁹ habet. patrię charisq; ꝓpinquis
Quantum elargiri deceat. quem te deus esse
Iussit. & humana qua parte locatus es in re

Aristotel.

ethi.lib.pulcherrime deducit.Ordo q̄s datus: ordo aūt est:vt pręferam⁹ animi bona bonis fortunę atq; naturę:vt paciscamur vitā ꝓ laude. ꝛ cōmutem⁹honorē virtute. Aut metę qua mollis flex⁹ꝛ vn̄.Ex curuli certamine sumptū est i quo curs⁹ equoꝝ icipit a spectatorib⁹ ꝺcide circuit meta:i quo tot⁹labor et ars ꝯsistit qd̄ i vita nobis faciēdū est/vt icipiam⁹ a medijs cēdamusq; i finē.vel poti⁹ad illd̄ Hor.iij.carminū referēdū ē: hinc oē ꝑncipiū huc refer exitū.hic.i.a deo:ꝛ huc.i.i deū.Ordo est.Qua:subaudi pte. Flex⁹ metę est mollis.i. facilis. Et vn̄: scȝ est incipiēdū aut redeūdū.Quis mod⁹.i.finis est argēto:q: finis illi⁹ ē vsus:neq; debet augeri in ifinitū.Crescit eīm amor nūmi quātū ipa pecunia crescit:vt ait Iuueñ. Quid fas optare.i.a dijs imortalib⁹ petere:q: nō oia sed tm̄ honesta vt i satyra p̄cedēti dixit.Asper nūm⁹.i.lris ꝛ imaginib⁹ipatoꝝ signat⁹ Quid hȝ vtile:q: nullā aliā hȝ vtilitatē: nisi vt distribuat cū op⁹ ē.Quātū deceat elargiri pr̄ię ꝛ ꝓpinqs charis:q: pr̄ię ac reipublicę amor p̄ferēd⁹ē.de ordine charitatis i patriā. patrē. filios vxorē amicos vicinos ꝛ alteniores. Cice.i.j.officioꝝ li. Quē.i.qualē.De⁹iussit esse:q: iussit te esse bonū ꝛ sapiētē: hoc est ꝟtutib⁹moralib⁹ ꝛ itellectiuis ornatū.Et qua parte locatus es i re hūana.i.quo officio iter hoies fungeris: ꝛ quē gradū iter ciues obtines. nā ad eū debes oēs act⁹ accōmodare.

Iuuenal.

Cicero.

Disce) inquã oĩa supiora q̃ dixi. Nec inuideas) q: i diuitijs atq rerũ affluẽtia hoĩs beatitudo nõ ɔsistit quare nec est inuidẽdũ ijs q̃ illa possidẽt. Qd multa fidelia/.i. multa fictilia salsamis. cõditaneis. atq salitis piscib⁹ plena. Putet. i. fetet: q: hmõi res diuti⁹ seruat̃ rãcescũt ⁊ corrũpunt̃ plerũq. In locuplete penu. i. in penario locupletum: vt sit cõtẽtũ p cõtinẽte. nã pen⁹ est res q̃ seruatur: penariũ locus vbi seruatur.

Disce: nec inuideas: qd multa fidelia putet
In locuplete penu defensis pĩguib⁹ vmbris.
Et piper. & pernæ marsi monumẽta clientis.
Menaq quod prima nondũ defecerit orca.
Hic aliquis de gente hircosa centurionum
Dicat: quod satis est sapio mihi. nõ ego curo
Esse quod arcesilas: ærumnosiq solones

Umbris pinguib⁹ defensis. i. q̃ penoris sculẽta vmbri italię ppli dederũt locupleti: quos ille defendit: ⁊ quo⁊ causę patron⁹ fuit. Umbros aũt pingues appellat: aut q: diuites: aut q: igenio tardi erãt. Et piper: nõ est subaudiẽdũ putet: cũ piper vetustate nõ puteat: nisi a diuitis fastidiũ ⁊ pip et pen⁹ referãt̃: ⁊ qd seqt̃ pernę ⁊ mena. Et pnę: pedes porco⁊ cũ coxis: dictę a pẽdẽdo. Pip ⁊ pnę dico: appositiue. Monumẽta cliẽtis marsi. i. q̃ res memoriã restituat cliẽtis marsi: cui⁹ causam defendit: nã cliẽs est cui⁹ causam patron⁹ agit. Menaq: repete a supiorib⁹ nec iuideas qd mena piscis marin⁹: q̃ vt nr̃o tpe thymni i frustra ɔcisus salsusq asseruat̃. Nõdũ defecerit i pma orca: nã cũ multę sint orcę i penario locupletis: prima nõdũ est exhausta. Diximus aũt orcã vas esse angusti oris cuiusmodi etiã nũc seruãdis thymnis vtunt̃. Hic aliqs: q: in supiorib⁹ dictũ est adolescẽtib⁹ dãdã esse operã ṽtuti: qd se pstaturã philosophia pollicet̃: posset dicere qspiã cẽturio siue miles: satis sapio mihi ⁊c. Aliqs de gẽte hircosa cẽturio⁊ũ. i. aliqs cẽturio hirsut⁹siue squallid⁹ ⁊ icult⁹aut ad hircinũ odorẽ retulit: quo ppter squallorẽ milites i castris laborãt. Dicat qd satis ẽ sapio mihi. i. satis sapiẽs sum i reb⁹meis. Et nõ curo ego esse qd arcesilas: subaudi fuit. Arcesilas ⁊ arcesilaus

dictus est philosoph9 fuit pytane9:disputator egregi9 atq3 nihil affirmātis academię defensor acerrim9. Aerūnosiq3 solones).i.non curo esse qd fuerūt sapiētes quoꝝ ex numero fuit Solō salamini9 atheniēsiū legislator. Sed illos ęrūnosos.i. laboriosos appellat: q2 virt9 amica est laboris atq3 ecōtrario inimica voluptatis. Aut ęrūnosos.i. calamitosos et miseros appellat cētūrio: qd sibi tales vidētur.

Obstippo capite & figentes lumine terram:
Murmura cū secū & rabiosa silentia rodunt:
Atq3 ex porrecto trutinantur verba labello
Aegroti veteris meditantes somnia.gigni
Ex nihilo nihil.in nihilū nil posse reuerti.
Hoc est cur palles? cur qs nō prādeat hoc est?
His populus ridet:multūq3 torosa iuuentus

Obstippo capite.i.habētes caput obstippū.i. trāsuersum siue iclinatū & rigens. Hor.ij. ser. Stes capite obstippo multū similis metuenti. Et figētes terrā lumine).i.oculos fixos in terrā habētes:qd faciūt cogitabūdi. Cū rodūt secū.i.intra se.vel poti9 inter dētes versant. Murmura)susurros. Et silētia rabiosa.i. cōtētiosa: ex Vergilio sumptū est:in eo ope qd inscribit est & non. Murmure cōcluso rabiosa silētia rodūt. Et trutinant.i. pēsiculāt & pōderāt verba. Labello exporrecto.i. extēto qd faciūt illi q cogitabūdi incedūt. porrigūt em distorquēt & ptrahūt labia. Meditātes somnia ęgroti veteris.i.qualia ęgrotātes ex lōgo morbo per quietē vidēt. Horati9 in poetria.velut ęgri somnia vanę fingent species. & qd sit illud qd meditant subiūgit dicēs Ex nihilo nihil gigni)cōclusio nobilis in philosophia. Nā vt inqt Aristote. pterruit oēs philosophātes ex nihilo aliqd fieri. Et nil.i.nullas res. Posse reuerti i nihilū) idest corrūpi:nisi in ea ex qb9 pposita est. Hoc est cur palles) idest vt hęc inania discas vsq3 adeo studio philosophię incūbis:vt maciē & cutis pallorē cōtrahas? Et hoc est cur qs non prādeat.i.a cibo abstineat? Juuenalis:tūc vtile multis pallere:& toto vinū nescire decēb:i. Popul9.i.imperita multitudo. Ridet his)sc3 pbis eos q studēt philosophię. Et iuuēt9 mul

Horatius
Vergili9.
Horatius.
Aristotel.

tū torosa).i.robusta: nā tori sūt masculi ꝛ nerui ī se collecti: qđ
Vergiliꝰ. viriū ē ꝓpriū. Verg.iij.geor.luxuriatq; toris aīosū pectꝰ. Inge
Juuenal'. minat cachinos).i.risꝰ totū corpꝰ q̄ciēs multiplicat. Juue.gē
tibꝰ ī nr̄is risu quatiere. Naso crispāte) idest tremēti ꝛ cōcusso.
Plinius. Pli.lib.ij. de terremotu. tutissimū est inquit cū vibrat crispā
te edificiorū crepitu.

Ingeminat tremulos naso crispāte cachīnos.
Inspice nescio qd trepidat mihi pectꝰ & egris
Faucibꝰ exuberat grauis halitꝰ: inspice sodes
Qui dicit medico: iussus reqescere: postquā
Tertia compositas vidit nox currere venas:
De maiore domo modice sitiente lagena
Lenia loturo sibi surrentina rogabit.

Inspice nescio qd) q̄ sequunt̄ ad superiora ꝑtinent: vbi de incōtinētia desidis agebat̄: qui cū incipit signa morbi aduentātis sentire: cōsulit medicū sed non perstat: q2 vincitur a p̄senti voluptate. Dicit itaq;. Qui dicit medico inspice sodes) idest o amice. Inspice).i.palpa et attrecta. Nā pectus trepidat mihi) idest cor palpitat. Nescio qd).i.ob q̄ causam. Et halitꝰ.i.oris fetor ꝛ graueolētia. Exuberat) i.redūdat ꝛ exhallat. Ex faucibꝰ egris) qđ ipm signū est egrotationis. Jussus reqescere) idest ille q̄ timet egrotare a medico iussus vt abstineat a labore ꝛ ī lecto iaceat atq; qescat. (postq̄ tertia nox) idest egrotans ipse in tertia nocte. Vidit venas).i.arteriaꝝ pulsum. (currere compositas).i. ordinatas palpitare. hoc est q2 non fuit febris tertiana quā timebat. Rogabit sibi loturo).i.adv̄sus suos cū vult ire lauatū ad balnea. De maiore domo).i.a locupletiori q̄ meliꝰ habet vinum. Surrētina lena).i.vina ex surrēto cāpanię loco: q̄ lenia sunt. nā triplex est vini sapor lenis: austerus: dulcis. Lagena modice sitiēti).i.vrna parū capaci: qđ faciunt q̄ ab amicis vina quasi degustatiōis gr̄a petūt. Sitiēte v̄o ꝓ capaci ex eo dictū est qđ sitis vacuitas est hūidi: quēadmodū fames sicci. q̄ igit̄
Plautꝰ. sitit multū vini potest capere. sic Plautꝰ de lena anu: sitit īq̄t quadrātal: hoc est cape ꝛ bibere pōt vini tm̄ quātū capit q̄drātal. Deus bone) v̄ba sunt medici reuisentis egrotare timētē.

Heus bone).i.o amice.& est blādiētis allocutio sicut supra sodes.Tu palles)qd est morbi signū.Nihil est)vba sunt incōtinētis ad medicū.Videas tū istd)vba sunt medici cauti augētis suspitionē:vt ęgrot9caueat sibi.Quicqd).i.quātūcūq; parū sit.Pellis lutea).i.pallida. Surgit tibi).i.itumescit:qd est signū morbi. Tacite).i. ex causa icognita et latēti.Et tu deteri9 palles)medici cōsiliū non solū nō admittit icōtinēs:sz etiā illū ptumeliose appellās dicit illū deteri9 esse affectū.sic ei solem9illudere illos q nobis vltro psulūt:vbi nobis cōsiliū minime desideram9.Ne sis mihi tutor)ac si dicat i ea ętate sum:cui nō debeat dari tutor:sz neq; curator.sic Hor.ij. ser.siue ego praue seu recte hoc volui:ne sis patru9 mihi.Iā pridē hūc sepeli).i.iādiu inqt est: qd tutorē meū sepeliui: & sū liber a tutela.nūc vo.Tu restas).i.superuenis q sis mihi tutor/neq; iure neq; a ptore dat9. q.d. ego te nō ferā tutorē. Perge tacebo)vba sunt medici desperātis de salute hui9. Perge) idest fac vt libet.Tacebo)qr verbū post hac tibi nō faciā.Turgidus hic)qd ex medici cōtēptu sequat ostendit.Hic)sz adolescēs incōtinens.Turgidus epulis)idest crudus & inflatus. Et ventre albo)idest pallido : qd ipsum est signū cruditatis stomachi.Lauatur)scilicet in balneis.Iuuenalis. crudū pauonem in balnea portas. balneatio autem crudis mortifera est. Gutture exhalāte.i. spirante:sic supra faucibus exuberat grauis halit9.Mephites sulphureas.i.vapores quales ex venis sulphureis exhalātur. Verg.vij.ęn.sęuāq; exhallat opaca mephitim vbi Serui9 mephitis inquit est terrę putor:qui de aquis nascitur sulphuratis.Sed tremor inter vina subit: idest subito in cōuiuijs iter bibēdū incipit tremere & horrere.

Heus bone tu palles,nihil est,videas tū istud
Quidqd id est:surgit tacite tibi lutea pellis.
At tu deterius palles:ne sis mihi tutor.
Iam pridē hunc sepeli:tu restas,perge tacebo.
Turgidus hic epulis atq; albo vētre lauatur:
Gutture sulphureas lēte exhallāte mephites.
Sed tremor inter vina subit: calidūq; trientē

Horatius

Iuuenal.

Vergili9.

Seruius.

Et excutit.i.ille tremor cadere facit. Trientē e manib⁹.i.calicē potoriū q̄ vncias quattuor capit: nā vasa potoria ab vnciarū nūero appellabāt. Martial. cū potes amethystinos trientes: & alibi idē qncūces & semisses bessemq̧ bibam⁹. Caius vt fiat: iuli⁹ & pcul⁹. Dētes retecti.i.apti labris diductis. Crepuere.i. cū stridore sonuerūt. Et pulmentaria vncta.i. cibi pigues Cadūt hic).i. ex causa sup⁹ dicta: hoc est excōtinētia. Laxis labris.i.solutis q: nō potest ore cibos pficere. Et qd ex hoc deinde sequat̄ subdit. Hinc tuba cādelę) q̄ in funerib⁹ parare solēt: tuba aūt vsui erat ī funere adultorū quēadmodū tibia infantiū. Verg. eñ. In funere pallātis: it cœlo clamorq̧ virū clāgorq̧ tubarū: & Papini⁹ thebaide ī funere archemor. Tibia cui teneros suetū deducere manes. Et saluator nr̄ in euāg. suscitaturus puellā: tibijcines auferri iubet. Tādēq̧ beatul⁹.i.diues: aut q̄ sibi videbat̄ beat⁹. Cōpositus alto lecto.i: pheretro: quo mortuorū cadauera efferunt̄. Et lutat⁹.i.quasi luto perūct⁹. Amomis crassis.i. vnguēto pingui. Nā cadauera pungebant̄. Verg. eñ. Corpusq̧ lauāt frigētis et vngūt. In portā rigidos calces extēdit) q: mortui anteriorib⁹ pedib⁹ efferunt̄: cui⁹ causam Plutarch⁹ in pblematis affert: q vcꝫ exit⁹ vitę cōtrari⁹ est ortui: nascimur eñ plerūq̧ in caput: nā in pedes nasci mōstrosum est. In portā aūt dicit) q: cadauera extra vrbē efferebant̄. Et qrites hesterni.i.serui morte dñi ex testamēto facti liberti ciuesq̧ romani: infra heu steriles veri: qb⁹ vna qritē vertigo facit. Subiere illū.i.positū in pheretro humeris substulerūt i fun⁹. Capite induto.i. cucullo more illorū q̄ mortuos lugēt obtecto: aut iduto.i.pileato nā serui facti liberi raso capite pileū sumebāt; idq̧ erat insi-

Martial.

Vergili⁹.

Vergili⁹.

Plutar.

Excutit e manibus: dentes crepuere retecti.
Vncta cadunt laxis hinc pulmētaria labris
Hinc tuba: candelæ: tandemq̧ beatulus alto
Compositus lecto crassisq̧ lutatus amomis
In portam rigidos calces extendit: at illum
Hesterni capite induto subiere quirites.
Tāge miser venas: & pone in pectore dextrā

gne libertatis. Tāge miser venas) adhuc alia via in incōtinētē insurgit: q cū sit ad ꝟtutis opa piger: ad vitia est prōpt⁹ cōcitatusq̧. Miser) subaudi ęgrot⁹ ait: neq̧ eñ decet vt medicū quē rogat: miserū appellet. Tāge venas. i. pulsum arteriarū. Et pone dextrā in pectore) vt ex cordis palpitatu explores morbi genus: supra nescio q̄d trepidat mihi pect⁹. Nil callet hic. i. nulla sūt signa febris dicit

Nil calet hic: sūmosq̧ pedes attigē manusq̧.
Non frigent. visa est si forte pecunia: siue
Candida vicini subrisit molle puella:
Cor tibi rite salit. Positū est algente catino
Durum olus: & populi cribro decussa farina:
Tentemus fauces: tenero latet vlcus in ore

medic⁹. Attinge summos pedes et man⁹) ꝟba sunt timētis ęgrotare. i. summitates pedū ꝛ manuū: q partes incipiunt frigere: cū febris inuadit. Nō frigēt) rñdet medic⁹. Uisa est) vide quo pacto animi morbo ꝛ nō corpis laboret: nā cū primū spes nūmi refulsit: ilico excitaꝰ. Siue puella cādida. i. pulchra Uicini) qꝛ vt dixim⁹ incōtinēs a p̄senti voluptate vinciꝰ: ꝛ in vniuersali recte iudicat. Subrisit molle. i. molliter nescio q̄d risu illo ꝓmittit. Iuxta illud. Risit ꝛ arguto q̄dā ꝓmisit ocello. Cor tibi rite salit. i. ordinate atq̧ vt sanū decet palpitat: aut pręnimia lętitia: vt supra lętaꝰ ꝑtrepidū cor. Positū est algēte catino: adhuc alia via incōtinētē aggrediꝰ: q cū habet cibos tenues sordidosq̧ pręsentes dicit se os palatūq̧ male affectū habere: qđ si ęgregiū quēdā cibū nact⁹ esset: diceret se bñ valere atq̧ esurire: dicit igiꝰ. Si positū est ol⁹ durū. i. nō bñ coctū aut difficile māducatu. In catino algēte) qđ ipm fastidio esse possit. Et farina. i. panis ex farina confect⁹: nā metonymia est. Decussa. i. secreta ꝛ purgata. Cribro ppli. i. vulgari ꝛ quali plębei vtunꝰ: hoc est setaceo ꝛ non sericeo. Tentem⁹ fauces) ꝟba sunt medici ad eū q ex delicijs ęgrotat. i. expiamur an cib⁹ tibi sapiat vel expiamur an aliqđ vitiū sit i ore. Tenero latet vlc⁹ i ore) possūt eē ꝟba medici ꝑ ironiā irridētis delicatū aut ipi⁹ q̄ putat: aut simłat se ęgrotare p̄sēte vili cibo: dicit igiꝰ

Ulcus putre: idest apostema siue abscessus resolubilis et virulentus. Latet in ore tenero. i. molli & delicato. Quod nō deceat radere. i. abstergere siue tangere. Beta plebeia: herba nota qua paupes vtunt in cibis. Mart. Ut sapiant fatue fabrorū prādia betę. Alges: duas animi pturbatiões q̄ sunt de malo opinato p̄sentis altera et altera futuri tangit: hoc est timorē & irā qb⁹ incōtinentes maxime solēt perturbari: nā p timorē bona facere omittimus: & p irā mala multa cōmittim⁹. Cum timor albus. i. pallidus ab effectu. Excussit mēbris: idest sparsit p mēbra. Aristas: idest pilos horrentes in modū aristaꝝ. Alges. i. signū est timoris: nā timorē sequitur frigus: ergo alges dixit. i. ad virtutis opera exeq̄nda torpes. Nūc sanguis feruescit tibi. i. irasceris: q: vt physici diffiniūt. Ira est accēsio sanguinis circa cor. Face supposita. i. igne subiecto: hoc est materia irascendi. Et oculi scintillāt ira. i. ignis scintillas emittere videnť: quod est iratoꝝ. Et p irā. Dicis & facis: tale quidā. Quod ipe orestes: qui postea quā clytenestrā matrē occidit: furijs exagitabať. Iuret esse hoīs nō sani: quasi dicat etiā insani iurabūt te esse īsanū.

Martial.

Putre: qđ haud deceat plebeia radere beta.
Alges: cū sparsit mēbris timor albus aristas:
Nunc face supposita feruescit sanguis: & ira
Scintillant oculi: dicisq; facisq; quod ipse
Non sani esse hominis: nō sanus iuret orestes.

Satyra quarta.

Rē ppli ignaros phibet cōtingere quarta.

Rem populi tractas: barbatum hoc crede magistrum.
Dicere: sorbitio tollit quē dira cicutæ:

Rem populi tractas: queadmodū in argumēto secundę satyrę diximus duos dialogos scripsit Plato sub alcibiadis noīe: quoꝝ prior alcibiades prim⁹/ posterior alcibiades posterior inscribiť. In priori itaq; Socrates inducitur a Platone interrogās alcibiadē amicū et discipulū suum: qua fiducia cū sit rerū oim ignar⁹ atq; inexpt⁹ insinuat se administrādę reip. cū p̄sertim ex sententia illa quam antiq̄tas consecrauit

Plato.

Socrates

quisqȝ seipsum debeat noscere. Ex hoc dialogo poeta sumit huius quartę satyrę materiā: qđ licet conferēti locos intueri. Sub alcibiadis itaqȝ psona inuehitur in adolescentē quēpiā quē quidē domitiū Nerone cęsarē esse putāt: qui anteaqȝ per ętatē sapiat suffragia populi ad honores magistratusqȝ allequēdos capiat: atqȝ rē pu. sibi gubernādam capessit: dei de pceptuȝ

Quo fretus? dic o magni pupille pericli.
Scilicet ingenium: & rerum prudētia velox
Ante pilos venit: dicenda tacendaqȝ calles.

inculcat: vnūquēqȝ seipsum debere cognoscere: neqȝ sibi arrogare quod sit vltra pprias vires. Ordo est. Dic o pupille magni pericli. i. o alcibiades: fuit enim hic adolescēs clinię ex dinomache fili⁹: socratis discipul⁹ et familiaris: relictus patre mortuo sub tutela periclis ciuis atheniēsis nobilissimi: q̇ vt ait plutarch⁹ erat illi sanguinis affinitate cōiūctus. Justinus patruū fuisse scribit O pupille inquā. Quo fretus. i. qua prudētia ꝛ rerū experiētia cōfisus. Tractas. i. tractare ꝛ administrare audes? Rē ppli. i. rēpublicā. Et p parētesim interponit Crede. i. puta ꝛ finge hoc qđ ego dico tibi. Barbatū magistrū dicere. i. socratē pręceptorē tuū qui gręcoꝝ philosophoꝝ more barbam nutriebat. Juuenalis. barbatos licet admoueas huic mille magistros. Quē: scȝ socratē. Sorbitio dira cicutę: nā socrates ab atheniensib⁹ morte dānat⁹ cicutę succo hausit periit publica atheniēsiū poena: vt ait Plinius. Tollit. i. exinguit / scȝ ingeniū / decē versus qui sequūtur interrogatiue possunt legi: aut enūciatiue si p ironiā legātur: qđ ipm hec particula scȝ designat: vt apud Vergiliū. iiij. ęnei. scȝ is supis labor est ea cura quietos solicitat: et Terentius in andria: id populus curat scilicet. Ingenium: idest artes et scientię quę ingenio comparantur. Et prudentia rerum velox. i. pręcox ꝛ ętatem pręueniens. Venit ante pilos: idest anteqȝ barba pectenet ala pubescant: quasi dicat: neqȝ ingenium neqȝ prudenia veniunt ante ętatem. Et calles dicenda et tacenda: idest scis qđ debeas dicere ꝛ qđ tacere: quasi dicat: minime.

Justinus. Juuenal. Plinius. Vergili⁹. Terenti⁹.

Ergo vbi plebecula.i.impetũ vulg⁹. Feruet cõmota.i.ꝯcitata irascit. Bile.i.cholera:q̃ irę sedes est. Verg.j.ęñ. Sęuitq; animis ignobile vulg⁹. Fert anim⁹.i.cupis. Fecisse silẽtia) vt habeas ad pp̃lm orationẽ qua seditio illa cõponat. Verg. silẽt arrectisq; aurib⁹ astãt. Turbę calidę.i.populo ira inflãmato. Maiestate manus) oportet ei illũ quẽ populus seditione ꝯcitatus audire debeat multũ

Vergili⁹.

Ergo vbi commota feruet plebecula bile
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
Maiestate man⁹: q̃d deĩde loquere? Quirites
Hoc puta nõ iustũ est: illud male: recti⁹ istud.
Scis etenim iustũ gemina suspendere lance

authoritatis ac maiestatis habeat: vt vel solo vultu & manu sileat. Lucan⁹. cõposuit vultũ dextraq; silẽtia iussit: & Verg. i. ęñ. Cũ iducit oratorẽ q̃ vir bon⁹ dicẽdi perit⁹ diffinit: tũc in q̃ pietate grauẽ ac meritis si forte virũ quẽ ꝯspexere silẽt: arrectisq; aurib⁹ astãt. hmõi vir irenarcha grece a iuris peritis appellat: nõ vt acursi⁹ delirat dict⁹ q̃d irã pp̃li arceat: sed q̃d sit pacis author siue pacificator: hmõi autẽ viri manu ꝑtẽta ꝯfingebãtur: quali habitu Domitian⁹ cęsar equo insidẽs inducitur a Papinio lib. j. siluarũ: cũ dicit: dextra vetat pugnas. Quid deinde loq̃re) idest quali oratione vteris: cũ sis rerum omniũ inscius? Quirites hoc puta) q̃d ille apud populũ loquutur⁹ est: debet esse de iusto & iniusto de turpi honestoq;: quę ex philosophię fonte sunt depromẽda: sʒ hic cũ sit ignar⁹: nõ habebit de quo sit orõnẽ habitur⁹/loquet inquã. Puta.i. sicut. Quirites o romani ciues: nã ad populũ est sermo: cũ laudamus aut vitupam⁹ q̃d ptinet ad gen⁹ cõcionale siue demonstratiuũ: nã in deliberatiuo senatores in iudiciali iudices dicũtur. Hoc nõ iustũ est) subaudi q̃d facitis: nã cũ sit ciuitas ciuiũ societas ęquo iure ꝯstituta: seditio iiusta est q̃ppe q̃ labefactat ciuilẽ societatẽ. Recti⁹ istud) subaudi potuit fieri. Scis etenĩ) ironia est vt diximus: quasi dicat nõ scis. Suspẽder iustũ.i. examinare iustitiã. Gemina lãce.i. libra quã & bilãcẽ dicim⁹: nã in libra duę sunt lãces. Verg. in ęnei. et Cicero q̃nto

Lucanus.
Vergili⁹.

tuscul. q̄ro inq̄t:quā vim habebat libra illa Critolai: q̄ cū in altera lance animi bona imponeret:in altera corpis externa zc̄. Ancipitis libre.i.q̄ duo habet capita:q2 due sunt lāces vt dixi:aut ancipitis.i.ambigue:vt nescias in vtrā partē magis declinet. Verū discernis)immo nō poteris verū a falso discernere:qꝺ est op9 partis itellectiue: aut verū p iusto posuit:nec rectū a curuo: cū regula ipa rōnis qua

Ancipitis libræ:verum discernis vbi inter
Curua subit:vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
Quin tu igit sūma nec qcquā pelle decor9
Ante diem blando caudam iactare popello
Desinis: anticyras melior sorbere meracas?

hoc debet explorari sit curua:z p ignorātiā possis nos fallere: ideo dicit. Vel cū regula curua intersubit.i.interuenit. Vel cū fallit pede varo.i.curuo:nā regula in pedes distinguit: vnde est decēpeda: qua architecti edificia metiūtur. Et potis es.i. potēs es quasi dicat nō potes. Prefigere vitio.i.inurere z imponere. Nigrū theta.i.mortiferū signū: hoc est mortis poenā. Nā iudices q̄ reū morti dānabāt: in tabellis theta hoc est th. aspiratū litterā grecā scribebāt:p qꝺ significabāt capitale qd-dā: qꝺ grece thanatos p theta in pncipio mortale interptat. Mart. Nosti mortiferū ptoris castrice signū: est opepreciū discere theta nouū. Quin tu igit) vrget adolescētē dicēs in hūc sensum cū sis corpore decor9 introrsus aūt turpis z indoctus q̄ rēpublicā administrare possis:cur ambis ppli suffragia : p q̄ ad magistratū puenias?dicit igit. Tu decor9 summa pelle) idest tātū in supficie:q̄ sola cōspici potest. Sz nec q̄cquā.i.frustra:q2 introrsum turpis es? Quin desinis.i.cur nō cessas? Jactare caudā popello.i.adulari pplo cui9 suffragia captas z est sumptū a canib9:q̄ caudā motitāt cū blādiunt. Blādo.i.q̄ tibi blādit assentaturq3: s3 meli9 quadraret sensus si blād9 aut blāde legeret:cū nō is q̄ captat : sed captator blādiri debeat. Ante diē.i.ante tēp9:q2 vt dixim9hic p etatē nō potest rēpublicā gubernare. Melior) subaudi cū sis. Sorbere anticyras.i. Martial.

helleboros: qui in anticyra phocidis vrbe abundāt: ibiq; vt
Plinius. ait Plinius tutissime sumebatur. anticyrā quoq; Horatius
Horatius figurate pro helleboro posuit.ij.ser. Nescio an anticyram ratio illis destinet omnē. Helleborus autem peculiariter atrā bilem purgat / in qua sedes insanię est: ideo dicit hūc potius debere purgare īsaniā quā magistratū affectare p populi suffragia.

Quo tibi sūma boni est? vncta vixisse patella
Semper: & assiduo curata cuticula sole?
Expecta: haud aliud respōdeat hęc an9.i. nūc.
Dinomaches ego sū: suffla sum cādid9: esto:

Meracas) aut puras aut ex mero sumptas.
Horatius Hor.ij.epist. expulit helleboro morbū bilēq; meraco. Quo tibi summa boni?) sensus est: vide q; lōge absis a gubernādā rep. vt nescias ī quo summū hois bonū hoc est beatitudo ꝯsistat. Quō inquit.i. qua in re. Sūma boni).i. summū bonum humanū hoc est fœlicitas est tibi: idest nūquid in eo qđ sequitur cōsistit. Vixisse semp patella vncta).i. pinguib9 ꝛ delicatis cibis. Et cuticula curata assiduo sole).i. in corpis cute curāda: infra ꝛ figas ī cute solē.
Horatius. Hor.ij.ser. cuticulā curare iube. Idē pmo ser. In cute curāda plus ęquo opata iuuēt9. quasi dicat: nō in eo hois fœlicitas cōsistit: vt corporis curā habeam9 neglecta animi rōne. Expecta).i.o lector audi: qđ Alcibiades ad hanc de summo bono q̄stionē rn̄deat. Hęc an9) fingit Persius anū quandā assistere. Haut respondeat aliud) idest nihilo plus sapiet: q; delira anus. I nunc) verba sunt alcibiadis: quasi dicat: abi insane.
Martial. Mart. I nūc ꝛ ferrū turba molesta nega. Ego sum dinoma-
Plutar. ches) subaudi fili9 Plutarch9 quoq; in Alcibiadis vita scribit illū a dinomache illustri fęmina originē ducere: dinoma-
Plato. ches quoq; Plato in ꝓlogo quem diximus sub alcibiadis primi a Platone scriptū meminit. O pupille inquit Socrates ad alcibiadē ꝛ dinomaches fili. Suffla) v̄ba sunt Persij in iuuenē tumidū propter generis nobilitatē: ac si dicat: intumesce. Sū cādid9) idest pulcher. Esto) dicit Persi9 in alcibiadem: idest cōcedamus tibi hoc quod sis generosus ꝛ pulcher.

Dū baucis) vetule nomē est apud Ouid. viij. metamorphō- Ouidius. seos: et quo pacto cū pylemone cōiuge trāsformata est. Pannucea) idest pannosa: squalida et inculta. Nō sapiat deteri⁹) idest si te multo sapientior: ac de moribus rectius iudicans. Cum cantauerit ocyma) idest castigans dixerit opprobria.

Dum ne deterius sapiat pannucea baucis:
Cū bene discincto cātauerit ocyma vernæ.
Vt nemo in sese tentat descendere nemo:
Sed pręcedenti spectatur mantica tergo.

Vernę discicto) idest seruo negligenti et cessatori: quē reprehēdens probris et maledictis insectatur. Nam ocymū illud quod in pabulum bobus seritur: atq; illis pro farragine datur: cum maledictis et opprobrijs seri iubetur vt cito crescat. Plinius libro. xix. Plinius. Nihil inquit ocymo fœcundius: cum maledictis et probrijs serendū pręcipiunt: lętius proueniet: ocyma igitur pro maledicta et probra posuit: nā huic poetę non est insuetū licēter atq; a remotissimis rebus sumptis translationib⁹ vti. Alij aliter enarrāt hūc locū: ego inuentioni meę faueo: donec quispiam aliud melius inuenerit: nā ante hac inuenta nō placent. Vt nemo) cū admiratione legendū est: quasi dicat: quid hoc est q nemo et iterū repetit nemo. Tentat descēdere in sese) idest reflectere aciem mētis et animi cogitationē in seipsum vt cognoscat quid sit. Sed mātica: idest sacul⁹ duplex in vtramq; pendēs, partē hispani vocant alforjas Horat. pri: ser. Mātica Horati⁹. cui lūbos onere vlceret atq; eques armos. Spectatur in tergo pręcedenti: idest eius qui pręcedit: ex fabula esopi est sumptū qui dicit homines habere binas manticas humeris appendētes in quarū anteriori vitia aliena: in posteriori sua reponunt. Catullus quoq; ad varrū. Sed non videmus man- Catullus. ticę qd in tergo est. ad hoc alludit psalmograph⁹ cū dicit in persona dei homini iniusto: suspicatus es inique q ero tui similis arguam te et statuam te contra faciem tuam idest vt videas te ipsum hoc est peccata tua q̄ in dorsum proiecisti: nā vt inquit August. peccatores peccata sua post dorsuz proijciūt.

Quęsieris) q̄ sequit̄ sic iūgēda sunt supioribꝰ: dixerat eñ nemine esse q̄ seipm cognoscat: sed peccata aliena spectare: sua vero dissimulare: nūc dicit quo pacto alios carpamꝰ insimulantes illos auaricię aut libidinis obscenę. Quęsieris) scʒ tu vel q̄spiā q̄ret: animo detrahendi. Nostin) ꝓ nouisti ne Predia vectidij

.i. vectidius quam multos agros possideat: Cuiꝰ) dicet ille alter cū quo loq̄ris cuiꝰ: subaudi vectidij.

Quæsieris: nostin vectidii prędia? cuius?
Diues arat curibꝰ: quātū nō miluus oberrat.
Hunc ais? hunc: diis iratis genioqʒ sinistro.
Qui quādoqʒ iugū ramosa ad cōpita figit:
Seriolę veteris metuens deradere limum
Ingemit: hoc bñ sit: tunicatū cū sale mordēs

Diues arat) tu r̄ndes: illiꝰ vectidij q̄ diues arat tātū agroꝝ. Curibꝰ) vrbe sabinoꝝ: vnde adscitꝰ fuit in regnum Numa pōpiliꝰ: ꝛ declinat̄ cures curiū pluraliter. Quantum miluus nō oberrat) .i. volādo circuire possit. Iuuenalis. Cui tot mōtes: tot p̄dia seruas appula: tot miluos itra tua pascua lassos. Hūc ais) dicit ille alter: quasi dicat. ꝓbe noui hūc vectidiū. Hūc) subaudi dico vectidiū natū. Dijs iratis genioqʒ sinistro) .i. quem credibile est ex genesi ꝛ horoscopo habuisse deos .i. errātia sydera iratos ꝛ aduersos. Et geniū) .i. deū naturę ꝛ gñatiōis habuisse sinistrū .i. nocētē: si eñ hoc nō fuisset: nō potuisset homo tan auarꝰ nasci: itaqʒ de illiꝰ multa subdit Qui q̄nqʒ) .i. q̄ncūqʒ. Figit iugū) .i. disiūgit boues: atqʒ iugum et aratrū reponit in villis q̄ sunt ad cōpita: hoc faciebāt agricolę peracta semēte: vnde ferię semētinę erāt apd̄ romanos: nō statę illę q̄dē sed cōcepticię: de quibꝰ in p̄mo fastoꝝ libro multa Ouid. Ad cōpita ꝓtusa .i. a rusticis freq̄ntata ꝯculcata: nā ex eo dicebāt̄ cōpita: qd̄ in eū locū plures vię cōpetebant. Tūc inquā scʒ die festo hoc est ferijs semētinis. Ingemit) .i. cū gemitu dubitat. Metuēs deradere) .i. relinire ꝛ apire. Limū) .i. argillā ꝛ lutū quo dolia illinuntur. Seriolę veteris) .i. doliolí in quo vinū vetꝰ recōditū est. Hoc bene sit) .i. aliud vinū deteriꝰ mōstrās dicit: hoc satis bonū erit. Et mordēs cepe

Iuuenal.

Ouidius.

tunicatū).i.qđ multis tunicis in orbē sphericū circūductis cō stat. Cum sale)id eñ ꝓ salsamēto cepis adhibet. Et mordēs ollā farratā).i.farratis pultib⁹ plenā. Pueris plaudētib⁹)q2 id raro ꝛ dieb⁹ tantū festis cōtingebat: ideo serui plaudebāt. Sorbet foecē panosam).i.crassam. Aceti).i.vini iā corrupti. Et morientis).i. euanescētis:hoc vini genus vappa dr. Nā vt Seneca in episto. ait non tātū minimū in fundo:sꝫ pessimū remanet.

Cepe:& farratam pueris plaudentibus ollā:
Pannosam fæcem morientis sorbet aceti.
At si vnctus cesses:& figas in cute solem:
Est ꝓpe te ignot⁹ cubito qui tangat:& acre
Despuat in mores:penēqꝫ arcanaqꝫ lumbi
Runcantē populo marcētes pandere vuluas.
Tu cū maxillis balanatū gausape pectas:

Seneca.

At si vnct⁹ cesses) adhuc eos Persi⁹ reprehēdit q̄ leuib⁹ alioꝝ vitijs offensi detrahūt illis in deteriorē partē oīa interp̄tātes. At si vnct⁹ cesses)cōfusio ꝑsonarū est:sꝫ ita distinguēdū:vt si aliqs sit laut⁹:qspiā tāgit lat⁹illi⁹q̄ ꝓpe sedet:ꝛ incipit detrahere illius primi lautię in mollicię pathicitatēqꝫ interp̄tās. At si vnct⁹).i.vnguēto delibut⁹. Cesses).i.a labore qescas. Et figas solē in cute).i. cutē in sole:vt supra curata cuticula sole. Ignot⁹est ꝓpe te)hoc ip̄m magis detractoriū est:si apud ignotū alteri detraham⁹. Qui tangat cubito).i.vellicādo te admoneat. Et despuat in mores).i. despuendo mores execret. Acre).i.acriter ꝛ acerbe. Et despuat. In runcātē).i.depilātē trāslatiōe accepta ab ijs q̄ runcant.i.extirpāt agroꝝ fructices ꝛ dumos. Penē ꝛ arcana lūbi).i.mentulā ꝛ podicē/ significatqꝫ illū esse pediconē ꝛ pathicū siue cynedū. Pādere).i.ad pādēdū siue vt pādat ꝛ est gręca constructio. Vuluas marcētes).i.podicē quo vtit tanqꝫ feminę vuluis. Populo)cui se ꝓstituat. Tu cū maxillis) v̄ba sunt detractoris ad pathicū: vel poti⁹ de pathico ad illū quē cubito admonuit:vt sit tu ꝓ ille. Et est sensus:cū barbā nutrias qđ signū grauitatis ꝛ seueritatꝭ est:cū pudēda depilas. Martial. Nūc sunt crura pilis ꝛ sunt tibi pectora setis. horrida sꝫ mēs

Martial.

est panniche volsa tibi: dicit itaq;. Cum tu: o pathice. Pectas gausape. i. barbā: nā gausape vestis est villosa: dura trāslatio. Balanatū: hoc est myrobalano. i. vnguento balanino perūctū. Horatius car. impressa tuis balanus capillis. Maxillis: in quib9 est barbę sedes hoc est in mento. Quare curgulio. i. mētula: est autē curgulio vermiculus frumēta corrodēs. Seruius ex authoritate Varronis in illud Vergilij. j. geor. Populatq; ingētē farris aceruū curgulio: hoc nomē dictū esse affirmat quasi gurgulio qđ nihil aliud in eo fere videtur q̄ guttur: dicta est etiā gurgulio aspera arteria qua spiram9 respiramusq;: itaq; ad alterutri9 similitudinē curgulionē appellauit membrū virile. Detōsus: idest depilat9. Extat. i. eminet & ꝓpēdet. Inguinib9. i. inter inguina. Quinq; palestritę: nulla diligētia pectinis pilos posse extirpari dicit. Nā licet q̄nq; palestritę. i. robustissimi & exercitatissimi fossores: quales in palestra versanť. Vellant. i. extirpent & erradicent. Hęc plātaria: idest hos pilos q̄ tanquā plātę e terra: sic ex cute pullulāt. Et licet labefactent. i. cōuellant. Nates elixas: idest madefactas et calida aqua propemodū decoctas. Martialis. Centū miselli iam valete quadrantes: quos balneator diuidebat elixus: et Ausonius. sed quod et elixo plantaria podice vellis. vt frustra quidam elisas legant. Forcipe adunca: idest volsellis quibus pili extirpantur. Ista filix: idest pili fructificantes et renascentes tanquā filix herba nota in aruo. Non māsuescit: idest domatur. Vllo aratro: idest cultura. Cędimus: ex superiorib9 colligit: quantū mali ex ac mutua detractione sequatur dicēs. Cędim9: idest carpim9 alios. Et inuicē: idest e diuerso. Prębem9 crura sagittis: idest aliorū detractioni materiā damus. vt & illi nos cedant: iuxta illud hesiodi, si quēquam verbo lędes; lęderis et ipse.

Inguinibus quare detonsus curgulio extat?
Quinq; pallestritę licet hęc plātaria vellant:
Elixasq; nates labefactent forcipe adunca:
Non tamen ista filix vllo mansuescit aratro.
Cædim9: inq; vicē præbemus crura sagittis.

Horatius. Seruius. Varro. Vergili9. Martial. Ausoni9.

Viuitur hoc pacto: idest sic omes viuūt: vt carpāt & carpant. Sic nouim⁹: idest didicim⁹ subaudi viuere. Ilia subter: sensus est. qui secreto male viuūt: alios quidē possunt decipere: conscientiā vero suā minime. Dicit itaq₃. Tu habes vulnus cecū: idest occultū vitium. Subter ilia: idest inter viscera siue precordia. Sed baltheus: militare ornamētū atq₃ nobilitatis isigne. Auro lato. i. lati auri. vt

Viuitur hoc pacto. sic nouimus. ilia subter
Cæcū vulnus habes: sed lato baltheus auro
Protegit. vt mauis. da verba: & decipe neruos
Si potes. Egregium cum me vicinia dicat:
Non credā? viso si palles improbe nummo:
Si facis in penē quicquid tibi venit amarum:

Vergi. lato crispās hastilia ferro. Protegit. i. occultat vuln⁹ illud. putāt em̄ hoies se posse vitia sua generis splēdore obūbrare. Vt mauis. i. fac vt voles: sic enim eos valere sinim⁹ de quo℞ salute desperam⁹. Da verba: idest decipe alios. nā dare verba est decipere. vt Terentius in andria: cui ꝟba dare difficile est. Et decipe neruos. i. arcus & sagittas alio℞. quasi dicat: elude alios ne possint vitia tua carpere: respicitq₃ ad illŭ qŏ supra dixerat. Inq₃ vicē p̄bem⁹ crura sagittis. nā p neruos arcū intelligimus. Ouidi⁹ primo metamorphoseos. Viderat adducto flectētē cornua neruo. alię expositiones sicut nec cohęrent: ita mihi nō placēt. Si potes: ac si dicat nō poteris: q₂ vitia quātūuis occulta erūpūt in lucē. Egregiū: ꝟba sunt adolescētis q̄ tot⁹ ex vulgi opiniōe pēdet atq₃ aure populari nimiū credit. Dicit igit̃. Cū vicinia dicat me egregiū. i. bonū virū putet appelletq₃ etiā si nō sim: nō credam? quasi dicat. nihil refert bon⁹ an mal⁹ sim dūmodo alijs videar bonus. ad quod respōdet poeta dicēs. O improbe. si palles viso nūmo: idest si inuidia et cupiditate rei alienę torq̄ris. Si facis q̄cquid amarū: dulce voluit dicere: sed q₂ voluptas venerea pl⁹ aloes quā mellis habet: vt ait Iuuenalis. ideo amarum pro dulci posuit. Venit tibi in penem: in mentem voluit dicere. sed penem dixit pro penis cogitatione: idest si facis quicquid

Vergili⁹.
Iuuenal.

Horatius penis tu⁹cupit.sic Horati⁹in.j.ser. Peni sensum tribuit.huic si mutonis v̄bis mala tāta videntis diceret hęc animus. Si caut⁹) idest fenerator:q̄ multis modis caues pecuniis quas fœnori das. Flagellas) idest torques. Multa vibice) idest multis molestijs et exactionib⁹ extorquēdo multiplices vsuras.

& perstat in trāslatione ei⁹ qđ dixit flagellas. Naȝ vibex est liuor ille q̄ flagelli fustigationē seq̄t.

Si puteal multa cautus vibice flagellas:
Nec quicquā pplo bibulas donaueris aures.
Respice qđ non es.tollat sua munera cerdo.
Tecum habita: vt noris q̄ sit tibi curta supellex.

Puteal).i.debitores. Nā puteal locus erat romę: vbi fœneratores vsuras exercebāt.ergo locū posuit p persoHoratius. nis. Hor.j.epygra. Forum putealq3 libonis mandabo siccis. Ouidius. Ouid. Si puteal ianūq3 times celeresq3 calēdas. Nā calēdis mēsiū pecunię dabāt fœnori & exigebāt. Vñ est calēdariū liber rōnū fœneraticiarū:si hęc inquā q̄ superi⁹ dixi facis. Nec q̄cquā).i.frustra. Donaueris pplo aures).i. credas pplo de te quantūcūq3 te laudet. Bibulas) aūt dixit aures: idest credulas:& q̄ ita bibūt laudes pprias:quēadmodū arena bibit humorē. Respice qđ nō es) idest nō admittas laudes: quas nō merearis:nec credas adulatorib⁹. Cerdo tollat sua munera) idest plebs. Nam cerdones sunt oēs sordidi artifices.tollat & auferat secū suos falsos honores/ quos tibi immerēti defert: respicitq3 ad illđ qđ supra dixit ante diē blādo caudā iactare popello:scȝ vt ad honores ↄseq̄ndos suffragia ppli captaret. Tecū habita).i.teipm cōsule q̄ sis:atq3 vt in prima satyra dixit:nec te q̄sieris extra.aut tecum habita:idest cōtine teipm Martial. intra te. Martialis. Teq3 ipse memēto intra pelliculā cerdo Seneca. tenere tuā.nā vt ait Seneca in epistol.argumentū compositę mentis existimo posse cōsistere:& secū morari. Ut noris).i. vt cognoscas. Quā curta suppellex sit tibi) idest quā tenuis & angusta res familiaris sit tibi:idest quātū tibi desit ad hoc vt sis vir egregi⁹:qđ pauloāte dicebas te credere vicinię pdicāti.

VAtibus hic mox est. Cū duplex sit libertas animi:scꝫ quā philosophia pstat: et corporis altera q̄ iure gentiū est introducta:atqꝫ e diuerso duplex quoqꝫ seruitꝰ:eoꝝ scꝫ qui vitio laborāt: ⁊ eoꝝ q̄ dn̄is seruiūt: ostēdit poeta q̄s sit vere liber:⁊ q̄ vitiosi seruiūt ⁊ q̄dē seruitutē miserā:scd̄m illud sal-

Satyra quinta.

Quinta docet q sit liber. q sit quoqꝫ seruꝰ.

VAtibꝰ hic mos ē cētū sibi poscere voces
Centū ora: & linguas optare in carmina centum.
Fabula seu mæsto ponatur hiāda tragœdo:
Vulnera seu parthi ducētis ab īguine ferrū.

uatoris nr̄i Ioan. viij. Ioā.aptus.
q̄ facit peccatū seruus est peccati. Alloqr̄ tamē priꝰ anneū cornutū pceptorē suū i studio philosophię:ex quo fonte hauserat materiā scribēdi satyrā:cuius officiū est cōmēdare ꝟtutes ⁊ effulminare vitia. Vatibꝰ hic mos est) sensus est poetę scripturi tragœdiā:aut carmen heroicū:solēt optare sibi cētū voces.centū ora/⁊ cētū linguas: vt grāde aliq̄d in carmine sonēt. Tu ꝓo o cornute dicēdi q̄dā gn̄e tēperato scribis de ꝟtutibꝰ ⁊ vitijs: vnde ego mihi sūpsi materiā scribēdi stilo pedestri. Dicit itaqꝫ. Hic mos est vatibꝰ).i.poetis. Poscere sibi cētū voces).i.cētenas voces. Subdit eīn. Cētū ora ⁊ cētū linguas) vt simul cētū voces emittāt. ex Vergi.vj.ęn̄.nō mihi si linguę cētū sint:oraqꝫ centū:ferrea vox. Vergiliꝰ.
Optare in carmina)ab illis subaudi describēda. Et hoc faciūt. Seu fabula).i.tragœdia. Ponat̄).i.scribat̄. Hor.i poetria. Scriptor honoratū q̄cūqꝫ reponis achillē. ⁊ supra dixit: Horatius.
nec ponere lucrū artifices:nec rus saturū laudare. Hiāda).i. cū magno hiatu:postea i theatro repsētāda. Iuue. Grande sophocleo bacchamur carmē hiatu. Iuuenal.
Tragœdo męsto).i.tragœdiarū repsentatori.nā tragicꝰ est tragedię scriptor. Męsto aūt dicit:q2 tragœdia res męsta ac lugubris ē. Vulnera seu parthi).i.bellū parthicū: q̄ augusti Cęsaris auspicijs gestū est: q̄ ad stilū carminis heroici ptinet.⁊ repete a supioribꝰ ponatur.i.describat̄. Ducētis ferrū ab inguine).i.sagittas de pmēs

tis ex pharetra q̄ ex humeris ad inguina vsq; dependet. aut graphice sagittandi modū exprimit. Quorsum hec) subaudi optas cētū ora ꝛ cētū linguas? (aut quātas offas ingeris.i.q̄ꝫ magna ꝛ grādia carmina scribis. alluditq; ad illō qđ supra dixerat biāda: ꝛ infra dictur⁹ est coenāda glyconi. Ingeris).i. deuorādas opponis. Vt sit par) .i.iustū ꝛ cōueniēs. Niti centeno gutture id est cētū gutturib⁹ tollidēq; liguis coneris tragoediā deuorare hoc est te scribere et tragoedos pnūciare.

Quorsū hec? aut q̄ntas robusti carmīs offas
Ingeris: vt par sit centeno gutture niti?
Grande locuturi nebulas helicone legunto:
Si quib⁹ aut prognes: aut si qb⁹ olla thyestæ
Feruebit sæpe insulso cœnanda glyconi.
Tu neq; āhelāti coquitur dū massa camino:

Grāde locturi.i. poetę tragici quoꝝ stil⁹ grādiloqu⁹ ē. Legūto.i.colligāt. Nebulas.i. res inanes q̄les sunt q̄ a poetis tragicis ꝛ heroicis scribūt. Mart. Qui legis edipodē caligātēq; thyestē: colchydas ꝛ scyllas: q̄d nisi monstra legis? ꝛ seqt. Hoc lege qđ possit dicere vita meū est. Helicone) mōte boetię musis sacro: quas illis nugis iuocare cōsueuerūt poetę. Idq; debēt facere hoc est nebulas ex helicone colligere. Si qb⁹) scꝫ poetis. Olla pgnes feruebit).i.si describēt quo pacto pgne ityn filiū cū sorore philomena trūcauit: pariterq; tereo cōmāducādū apposuit. Aut olla thyestę) idest quo pacto atreus thyestę fratris filios trucidauit / illiq; epulādos quoq; apposuit. qua vtraq; de re scriptę fuerūt tragedię. olla dico. Coenāda) .i.agēda ꝛ repñtāda. Glyconi insulso) tragœdo illi⁹ tpis inepto. olla aūt ꝛ feruebit ꝛ coenāda ex trāslatiōe supiori dicta sunt cū dixit offa: ꝛ biāda. Tu neq;) poetę inq; volūt videri grādiloq ꝛ magna ꝟba sonātes: ſꝫ tu o cornute q̄ de reb⁹ ad philosophiā: hoc est ad mores hoīm ptinētib⁹ scribis. Neq; pmis vētos).i. nō spiras vētosa q̄dā ꝛ inania ꝟba. Folle āhelāti.i.pulmone spiritū exp̄mēti: quēadmodū fabri ferrarij pmēdo folles: exp̄mūt vētos. Dū massa) scꝫ ferri hoc est materia de q̄ scribis. Coqt camino).i.ꝯflat in

Martial.

fomace.hoc est tuo igenio disserif & disputaf. Nec rauc⁹) i.voce suppssa tecū loquēs more illoꝝ q̄ meditabūdi deābulant. qd p̄cipue ijs ptingit q̄ v̄sus pponūt.ideo subdit.Murmure clauso) sic supra. Murmura cū secū & rabiosa silentia rodūt. Cornicaris tecū nescio q̄d inepte.i.more cornicū deambulās nescio q̄d ineptū cogitas. hec mihi sedet expositio. nā cornicū est spaciari cogitantiū more Vergi.j.georgi.

Folle p̄mis vētos:nec clauso murmure rauc⁹:
Nescio quid tecum graue cornicaris inepte:
Nec stlopo tumidas intendis rūpere buccas.
Verba togę sequeris.iunctura callidus acri
Ore teris modico pallentes radere mores
Doctus:& ingenuo culpam defigere ludo.
Hinc trahe q̄ dicas:mēsasq; relinq̄ mycenis

tūc cornix plena pluuiā petit iproba voce:& sola in sicca secū spaciaf harena. Vergili⁹. et Lucan⁹ i.v.pharsaliç. istabili gressu metif littora cornix. Lucanus. Ouid.quoq;.ij.meta. de cornice loquēs scribit. Ouidius. Nā cū p littora lētis passib⁹ vt soleo sūma spaciarer harena. Nec itēdis rūpe.i.nō i eo laboras vt rūpas.Buccas tumidas) .i.inanib⁹ v̄bis iflatas. Nā buccę sunt ille ptes oris q̄ inflari possunt.Hor.j.ser.Quin iuppiter ambas irat⁹ inflet buccas. Horatius. Stlopo).i.sono siue crepitu illo q̄ ex buccis inflatis vi quadā cōpressis elicif.Nō facis inquā ea q̄ dixi.Sed seq̄ris v̄ba togę).i.nō scribis bella:sed ea q̄ ptinēt ad pacē.hoc est de virtutib⁹.toga vero p pace per metonymiā sępe ponif. vt illud Ciceronis.Cedāt arma togę.Et tu callidus).i. sapiens. Ciceronis Teris).i.limas:scz illa v̄ba.Acri iūctura).i.acuta & ingeniosa cō positiōe v̄boꝝ. Ore modico).i.stilo & dicēdi genere mediocri et tēperato.Tu inquā.Doctus radere).i.perstringere & notare.Mores pallētes).i.vitia q̄ faciūt hoies flagitioꝝ suoꝝ con sciētis pallere.Hor.j.epig.Nil pscire sibi nulla pallescere cul Horatius pa.Et defigere culpā).i.taxare.& pstringere culpā q̄ sequitur cōmissa.Ludo ingenuo).i.nō acerbe:sed quasi p ludū iocūq; quali hoies ingenuos decet vti.Hic trahe) dixi cornutū stilo mediocri & tpato de morib⁹ disputare solitū q̄d p̄bis proficeft

nūc aūt seipm vel aliū quepiā hortat: vt ab eo sumat scribēdi materiā: si satyrā scribere velit. Dicit igitur. Hinc). i. a cornuto vel a philosophia quā cornut⁹ pfitet. Trahe q̄ dicas). i. accipe scribēdi argumētū. Et relinq̄ mēsas mycenis). i. fabulam de atreo ⁊ thyeste q̄ mycenis gesta est. Cū capite ⁊ pedib⁹) scȝ filiorum thyestę a pre cō manducatis. Et noris pradia plebeia). i. ea q̄ ptinēt ad mores ⁊ vitę cōmunis vtilitatē. ac si dicat. Omitte tragœdiā in qua res fictę tractant de regib⁹ ⁊ heroib⁹: ⁊ cognosce ea q̄ ptinēt ad bene beateqȝ viuendū.

Cū capite & pedib⁹: plebeiaqȝ prādia noris.
Nō eqdē hoc studeo bullatis vt mihi nugis
Pagina turgescat dare pondus idonea fumo.
Secreti loquimur tibi nūc hortāte camœna:
Excutiēda damus precordia: quātaqȝ nostrę
Pars tua sit cornute animę tibi dulcis amice

Martial. Mart. agnoscat mores vita legatqȝ suos. Non eqdē) aut mutatio est psonarum. aut hoc dicit. Tu o amice fac qd dixi: qr ego sic facio. Qr nō studeo hoc) scȝ vt pagina. i. op⁹ qd scribo. Turgescat mihi). i. sit iflata ⁊ tumēs. Nugis bullatis). i. deliramētis turgidis ⁊ grādib⁹ vbis sonātib⁹. Nā bulla est

Martial. q̄ exilisa aqua surgit. Mart. Crassior offensę bulla tumescit aq̄. pagina inquā. Idonea dare pōd⁹). i. fomitē siue materiā. Fumo). i. igni: idest digna q̄ cōburatur potius quā legatur.

Juuenal. Juuenalis lignorum aliqd posce ocyus ⁊ q̄ conscribis dona veneris telesine marito. Secreti loqmur) anteaqȝ rem/de qua scriptur⁹ est aggrediat: multa dicit de amicicia ⁊ familiaritate cornuti secū: atqȝ illud imprimis amicū rogat: vt experiat an sit illi⁹ amicicia dign⁹. Secreti loqmur) ad hoc qd loqui tecū volo: nō est op⁹ testib⁹ externis. Nos dam⁹ tibi nūc pcordia nr̄a). i. sensus interiores: nā pcordia sunt intestina vitalia: sȝ pp̄e diaphragma: hoc est septū trāsuersū. Excutiēda). i. explorāda ⁊ examināda. Camena hortāte). i. ad qd faciēdū musę me in quarum tutela sum hortātur. Et o cornute amice dulcis) qr amicitia honesta quā virtus cōciliat etiā iucūdā ⁊ vtilē complectitur.

Aristotel. Aristotele authore. Juuat) idest delectat me.

Ostendisse tibi).i.vt ex me cōpertū habeas.Quanta pars nostrę animę sit tua)idest quantā partē habeas nostrę animę. amicorū enī vna dicit esse anima in duo corpora diuisa.Ouidius metamorpho.O me mihi charior inqt pars animę cōsistę meę.& Horati⁹ in.j.carmi. et serues animę dimidiū meę. Ouidius. Horatius

Ostendisse iuuat.pulsa dignoscere cautus:
Quid solidū crepet: & pictę tectoria linguę:
Hic ego centenas ausim deposcere voces:

Pulsa).i. expire: an fingā ea q̄ dico. et est translatio sumpta ab ijs q̄ vasa testacea explorāt ictu digitorū:qua etiā vsus est supra cū dixit:sonat vitium percussa maligne respondet viridi nō cocta fidelia limo. Dicit itaq3. Tu caut⁹ dignoscere)idest ad dignoscendū. Quid crepet).i.sonet. Solidum pro solide) idest an vas sit plenū an inane.Vergili⁹ i viro bono:nec inania subtus indicet admot⁹ digitis pellētibus ictus. & vt cautus dignoscere.Tectoria pictę linguę).i.linguā pictam & pulchram.hoc est quę tetigit verū:& prę se fert pictū & falsum: nā tectoriū opus est:cū paries incrustratur calce aut gypso:& superinducitur pictura:ac si dicat:pulsa & examina an sim amicus inanis et nō solidus. et an aliud dicā ore aliud faciā opere.Lectio tamē antiqua habet plectoria:quę defendi potest: vt sit sensus pulsa plectoria : idest plectra linguę pictę : idest an dissonēt v̄ba ab operib⁹:quēadmodū chordę inter se male cōuenientes. Suetoni⁹.in claudio humētib⁹ narib⁹ plectra linguę titubātia.Nā a plecto ea forma potest exire plectoriū: qua ab cingo cinctoriū:ab emūgo emūctoriū:a tego tectoriū. q̄d q̄ pulsare magis p̄tinet ad plectra chordasq3 quā ad parietū tectoria.hęc dixi ne āntiqua lectio dispūgat. Hic ego)sensus est:si more alioꝝ poetaꝝ mihi essent voces cētū:& cētū ora: et cētū ligue optādę: nō facerē id i decātādis fabulis:s3 poti⁹ i declarādo hoc animi mei sēsu & amore erga te meo.Dicit itaq3.Ego ausim deposcere mihi.i.optare.Hic.i.i hac p̄te: i q̄ cupio aīm meū tibi notū facere.Cētū voces.i.cētū linguis totidēq3 orib⁹ p̄cedētes simul.Nā sic hęc diuidua sūt accipiēda. Vergili⁹. Suetoni⁹

Ut quātū ego fixi te mihi.i.in aio ꝛ memoria mea. In pectore sinuoso.i.i corde qd multos hꝫ sinꝰ ꝛ latebras:sꝫ ꝛ tres sinꝰ hꝫ cor authore Aristo.vbi sūt receptacula ꝛ q̄si fōtes sanguis Trahā voce pura.i.exp̄mā voce nō ficta. Et v̄ba resignēt.i. id qd clausū signatūq; est i corde aperiāt. Nā resignare est id qd signatū est apire. vt iure ɔsultꝰ in li.dig.ti. de pœnis. q̄ viui indt testamētuꝫ aguit ꝛ resignauit. Totuꝫ hoc qd

Aristotel.

V t mihi te quantum sinuoso in pectore fixi:
V oce trahā pura:totūq; hoc verba resignēt:
Q uod latet archana non enarrabile fibra.
Cū p̄mū pauido custos mihi purpura cessit:
Bullaq; succinctis laribus donata pependit:
Cum blādi comites: totaq; impune subura.
Permisit sparsisse oculos iam candidꝰ vmbo.

latet fibra arcana.i.i corde meo.quāq; fibrę p̄p̄ę iecoris sunt. Nō enarrabile.i.qd vix vllis v̄bis enarrari et explicari pōt. Cū p̄mū:dicit a pubertate se cœpisse dare operā cornuto philosophię p̄ceptori.dicit igit.o cornute ego supposui me tibi. i. sub disciplina tua posui:cū p̄mū purpura custos.i.toga p̄texta:qua vtebāt pueri ad ānū vsq; duodeuigesimū: i quo togā virilē sumebāt.p̄texta aūt dicebat: qꝛ fila purpurea habebat intertexta:custodē autē appellauit purpurā: qd illa ętas sub custodibꝰ ꝛ pedagogis ē. Cessit mihi.i.ego excessi ex ea ętate. Terē.i an.is postq; excessit ex ephœbis sosia: liberior viuēdi fuit potestas/ꝛ cū bulla/.s.aurea qd erat i pueris isigne nobilitatis. Iuue.dico senior dignissime bulla. Donata laribꝰ succinctis: nā puericię ānos egressi bullas diis laribꝰ donabāt: queadmodū puellę veneri pupas.succinctos autem lares dixit.i.habētes vestes succinctas:quo habitu colebāt. Pepēdit .i.appēsa est āte illoꝝ effigies. Et blādi comites.i.amici adulatores q̄ pedagogi mihi loco successerūt:pmiserunt sparsisse oculos: quod pedagogi nō pmittebāt. Et vmbo cādidꝰ.i.vestis cādida:hoc est toga virilis q̄ cādida erat:sed vmbonē appellauit qd in modū vmbonis forte erat formata vt nō togā sed clamydē aut cycladē significet:qui amictus rotundi sunt.

Terētius.
Iuuenal.

Permisit sparsisse oculos.i.circũspicere fœminas. Impune: idest licẽter & sine poena/ qđ sub pedagogo nõ licebat. Tota subura: vico celebri in vrbe roma: sꝫ p̃cipue meretricib⁹ freq̃n tato. Vergi.i priapeis. nota suburanas iter teletusa puellas. et Mart. tõstrix suburę faucib⁹ sedet in primis. Nã tõstricem hanc meretricem fuisse poeta signi ficat. Cũqꜫ iter ambiguum est.i. cũ sum⁹ in ea ętate: in qua certuꝫ

Vergili⁹. Martial.

Cũqꜫ iter ambiguũ est: & vitę nescius error
Deducit trepidas ramosa incompita mentes
Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
Socratico cornute sinu. Tunc fallere solers
Apposita intortos ostendit regula mores:
Et premitur ratiõe anim⁹: vinciqꜫ laborat:

viuẽdi gen⁹ nobis deligẽdũ est. Nota est cõmẽtatio ꝓdici sophistę de hercule puericiã egresso deqꜫ duab⁹ vijs voluptatis altera & altera ꝟtutis sese illi offerẽtib⁹: & quo pacto hercules spreta voluptatis via ꝟtutẽ secut⁹ est. hoc est qđ in satyra p̃cedẽti de y psilo pythagorę dictũ est. Ac error nesci⁹ vitę.i.ignorãtiã rerũ illi⁹ ętatis ꝓpria q̃/ ꝓpter inexperiẽtiã nescit quam potissimũ vitã eligat. Deducit mẽtes trepidas. i. adolescẽtes in vitę deliberatiõe titubãtes. In cõpita ramosa.i.ad eũ locũ. vt ex y.pythagorę. Verg.li.vj.ęñ.dicit Partes vbi se via scindit in ambas. respicitqꜫ ad fabulã illã ꝓdici sophistę: de qua supra dixim⁹. Tu cornute suscipis annos teneros. i. curã tenerę ętatis meę. Sinu socratico.i.imbuẽdos i studio philosophię illi⁹ q̃ de morib⁹ est. Tũc.i.postea quã me tibi supposui. Regula solers fallere.i.doctrina: q̃ vt pueros in sui amorẽ alliciat illos q̃busdã blãdimẽtis decipit. queãdmodũ inq̃t Horatius.j.sermo. vt pueris olim dant crustula blandi doctores elementa velint vt discere prima. Apposita: idest applicata. & est translatio sumpta a fabris: qui regulam applicant ijs rebus quas explorare volunt. & ideo in translatione perstans dicit. Ostendit mores intortos: idest a recta ratione deuiantes. Et animus: hic pro parte illa irrationali posuit: quę si rationi obtemperet: dicitur rationis particeps. Horati⁹.j.epi.

Vergili⁹. Horatius Horatius.

animū rege:q̄ nisi paret:impat:hūc frenis: hūc tu cōpesce ca⸗ tenis. Premit rōne).i.coercet a prudētia q̄ ab Aristo.vi.ethi. diffinit recta ratio agibiliū. Et laborat vinci.i.reluctatur:⁊ ta mē a rōne tādē vincit: Et animus ducit vultū artificē.i.artifi ciosum ⁊ fabrefactū.nā passiue accipit hic alias actiue.⁊ sum⸗ sumptū est ab ijs q̄ ex cera imagi nes faciūt. vn̄ subdit Sub tuo pollice.i. sub tua di⸗ sciplia. Te⸗ cū etei:se lō

Aristotel.

Artificemq; tuo ducit sub pollice vultum.
Tecū etenim lōgos memini cōsumere soles:
Et tecū primas epulis decerpere noctes.
Vnū op⁹ & requiē pariter disponim⁹ ambo.
Atq; verecūdia laxamus seria mensa.
Nō equidē hoc dubites āborū fœdere certo
Consentire dies: & ab vno sydere duci:

go tpe cornuto fuisse familiarē ostēdit. Ego iq̄t. Memini me cōsumere tecū:memini cū p̄sēti ifinitiui ,ppe sēp. vt Vergi. i buco. De coelo tactas memini p̄dicere q̄rc⁹.aliq̄n tn̄ cū p̄teri⸗ to eiusdē modi.vt Idē. iiij. geor. nāq; sub ꝯbaliꝫ memini me turrib⁹ altꝫ corryciū vidisse senē. Lōgos soles.i.dies. Idē i bu col.sepe ego lōgos cātādo puer memini me ꝯdere soles. Et decerpe tecū p̄mas noctes epulis.i.epulas i p̄ma pte noctis: quo tpe philosophiꝫ studiosis cęnandū erat:cū alij hora diei nona cœnare iciperēt. Et ābo disponim⁹).i.ordinam⁹. Vnū op⁹ ⁊ req̄ē.i.negotiū ⁊ otiū. Atq; laxam⁹.i.relaxam⁹ ⁊ remitti m⁹. Seria.i.res graues et seueras:q̄b⁹ ioci q̄b⁹ vtimur i mē⸗ sa opponūt. Ideo dicit. Mēsa verecūda.i.i qua vtimur iocis honestis. Iuue.cōtra hic null⁹ inq̄t est pudor v̄bis:aut reue⸗ rētia mēsę.pōt ⁊ mēsa verecūda de victu modesto itelligi. Nō eq̄dē)tātā aiorum ꝯcordiā dicit non potuisse inter eos ,puenire: nisi ex ꝯstellatiōe. Eq̄dē) ,ppe semp cū v̄bo p̄mę psonę singu laris. Nā ex ego ⁊ q̄dē cōponi videt.hic v̄o ,p q̄dē tm̄ accipit. Non dubites dies āborum.i. possis non dubitare dies natales vtriusq; nr̄m. Cōsētire certo fœdere.i.ꝯcordare certa lege na⸗ turę ⁊ a ꝯstellatiōe ,pueniēti. Ideo subdit. Et duci ab vno sy⸗ dere.i.ꝯstellatiōe. Vel parca tenax veri.i. v̄itatis : hoc ē fatū

Vergili⁹.

Iuuenal.

qđ mētiri nō potest. Suspēdit libra ęquali).i.quasi in bilāce posuit ⁊ adęquauit. Nr̄a tpa).i.vitā moresqꝫ nr̄os: vel tpa nostra.i.horoscopū i quo sum⁹ nati.quasi dicat:credibile est nos fuisse natos sub libręsigno: qn̄ tā ex ęquo ⁊ ꝯcordi fato viuimus. Seu hora nata).i.hora natalis siue horoscop⁹. Fidelibus.i.mihi ac tibi fidelib⁹ amicis. Diuidit fata cōcordia.i.ꝯcordantia. Duoꝝ).i. vtriusqꝫ nr̄z. In geminos).i.i

Nostra vel equali suspendit tempora libra.
Parca tenax veri:seu nata fidelibus hora
Diuidit in geminos cōcordia fata duorum:
Saturnūqꝫ grauē nostro ioue frāgimus vna.
Nescio qđ certe est qđ me tibi tēperat astrū.
Mille hoīm species & rerum discolor vsus.
Velle suū cuiqꝫ est:ne voto viuitur vno.

signū geminoꝝ.significat autē se fuisse natos in illo signo tāta vnanimitate:quāta fuit iter castorē ⁊ ppllucē:ꝑpter quam coelū quoqꝫ meruerūt. Legit̄ ⁊ ꝯcordia fata deoꝝ.vt sit sēsus: diuidit ꝯcordia fata deoꝝ scꝫ castoris ⁊ pollucis i geminos.i.i me atqꝫ te:q̄ sum⁹ quasi gemelli. Et frāgimus.i. mitigam⁹. Nr̄o ioue)quē habuim⁹ i natali nr̄o ꝓpiciū ⁊ benignū. Saturnū grauē).i.ꝑniciosū.q.d. si qđ erat qđ malignitate saturni potuit dissociare aīos nr̄os:id totū tēperatū est iouis benignitate. Nescio certe quod astrū).i.q̄ stella est. Qđ temperat me tibi.i.ꝯciliat ac si dicat:hoc tm̄ scio nos esse vnanimes: sꝫ nescio quo fato siue ꝯstellatiōe. Mille hoīm species)accedit ad satyrę materiā: dicitqꝫ hoīes variare circa vitę studia: cū sibi nō ꝓponāt finē recte viuendi: dicit igit̄. Mille species.i. mille hoīm modi sunt. Et rerū vsus discolor).i. variū exercitiū. Velle suū).i. ꝓpa volūtas:vt sit verbū ꝓnoīe. Est cuiqꝫ) Hor̄.ij.ser. Quotqꝫcapitum viuūt totidēqꝫ studioꝝ milia:⁊ illō Vergi. i buc. trahit sua quemqꝫ voluptas. Nec viuit̄ vno voto)q̄ varia sunt hoīm vota:qđ exēplis manifestat:dicēs. Hic .i.aliqs. Mutat.i.ꝯmutat ⁊ mercat̄. Piper rugosū)tale em̄ ad nos ꝑuenit:nā curatū flaccescit. Sub sole recēti.i.oriēte. Vergi.sole recēs orto.defert̄ aūt ad nos ex mōte caucasaco:q̄ oriē

Horatius
Vergili⁹.
Vergili⁹.

talis est si ad nos referatur. Et grana cymini) scilicet ethiopici:quod hippocrates regiū appellat: de quo Plini⁹ in hysto.na.li.xxij. Neqꝫ eñ de cymino vulgari poeta hic loqt : sꝫ neqꝫ de rustico qd passim nascit. Pallētis) ab effectu qm vt dicit Pli.de cymino ethiopico: colorē vtētiū mutat i pallorē. **Plinius.**

Horatius Hor.j.epi= sto. Si pal lerē casu bi berēt exan guē cumi= nū. Dicitur autē cymi= nū ⁊ cumi= num muta tiōe.y.psilō

Mercibus hic italis mutat sub sole calenti
Rugosum piper & pallentis grana cymini.
Hic satur irriguo mauult turgescere somno
Hic campo indulget:hunc alea decoquit ille.
In venerem putris:sed cū lapidosa chiragra
Fregerit articulos veteris ramalia fagi:
Tunc crassos transisse dies lucēqꝫ palustrem:

in.u.qd sepe fieri cōsueuit:mutat inquā. Mercibus italis) vt faciat cōmercia.i.merciū cōmutatiōes. Hi satur).i.ali⁹ cibo refert⁹. Mauult turgescere).i.pinguescere. Sōno irriguo).i. q p mēbra irrigat ⁊ infundit. Verg.i.eñ. At ven⁹ ascanio placidā p mēbra qetē irrigat. Hic.i.ali⁹. Indulget cāpo).i.dat operā honorib⁹ ābiēdis:nā romę i cāpo martio magistratuū suffragia colligebāt:aut dat operā cāpo qꝛ ibidē iuuenes se exercebāt. Hūc alea decoqt).i.eo paupertatis deducit vt decoqre cogat:est eñ decoqre:cū nō habeas vnde creditorib⁹ soluas versurā facere. Cicero in philippicis:teneo ne memoria ꝑtextatū te decoxisse? Ille putris i venerē).i.resolubilis siue cē sūpt⁹ nimio cōcubitu. Vergi.j.geor. putris se gleba resoluit. Sed cū chiragra morb⁹ articularis. Lapidosa) qꝛ humores ad articulos quasi i lapidē ꝯdēsat. Fregerit articlos.i.debilitauerit ⁊ i̇pedierit. Hor.ij.ser. Scurra volaneri⁹ postqꝫ illi iusta chiragra ꝯtudit articlos. Ramalia veteris fagi).i. q articuli iā ꝯtusi et inutiles facti:sūt quasi ramalia.i rami aridi veteris fagi:alludēs ad illō Verg.i buc. Vsqꝫ ad aquā ⁊ veteris iā fracta cacumina fagi:sic supra dixit:vt ramale vet⁹ ꝑgrādi subere coctū. Tūc) scꝫ corpe libidinib⁹ exhausto postqꝫ iciderūt i podagrā ⁊ chiragrā. Seri).i.ipi serenū qd est tpis accōmodatū ꝓso

Vergili⁹. Cicero. Vergili⁹. Horatius. Vergili⁹.

nę. Ingemuere).i.dolent. Dies crassos).i.tristes & nubilosos. Et lucē palustrē).i.quasi vaporib9 ex palude resolutis impli citā & obscurā. Trāsiisse.i.cōsumptā esse:cū nihil splēdidū in vi ta egerint. Et ingemuere vitā relictā sibi).i.q ad eā ętatē q̄ sit morbis obnoxia puenerint. At te nocturnis) alij eo mōviuūt quo dixi + m9:sed tu o cornute in studio phi losophię / atq3 i ɔtem platiōe ve+ ritatis omē

Et sibi iam seri vitam ingemuere relictam.
At te nocturnis iuuat impallescere chartis.
Cultor enim iuuenū purgatas inseris aures
Fruge cleantęa: petite hinc iuuenesq3 senesq3
Finem animi certum miserisq3 viatica canis.

tēp9 ɔsumis deinde i aures discipulorum trāsfundis: dicit itaq3 At iuuat te.i.tu e diuerso delectaris:nā at pticula ē aduersati ua. Impallescere.i.vsq3 ad pallorē isudare. Chartis nocturnis .i.libris phorum q̄s p noctis tps elucubratiōib9 ꝓsas. Cultor ei iuuenū.i.tu phię p̄ceptor:qus iuuenū maxime igenia excolū tur a te. Inseris fruge cleāthea.i. semine & doctrina cleātis phi stoici:de quo Iuue. Et iubet archetypos pluteū seruare cleā+ tas.) Aures purgatas) sc3 iuuenū quos erudis quos oportet dedocere falsam doctrinā:aut puersos mores vt bonos indu cas. Petite hinc) iuuenes ad studiū phię:hoc est ꝟtutis ꝓfes sionē hortat:vt sub hoc p̄ceptore discāt fines bonorum & malorum: dicit itaq3. O iuuenes) ad q̄s potissimū hoc ptinet. Et senes) vt oēm sexū & ętatē cōphēdat. Hor.i.epist. Id qđ ęq̄ paupib9 ꝓdest locupletib9 ęq̄:& qđ neglectū pueris senibusq3 nocebit Petite hic) sc3 a cornuto/siue a phia. Finē animi certū.i. verā fœlicitatē:q̄ ē Arist.authore opatio animi scđm ꝟtutē optimā i vita pfecta.certū aūt dixit: q2 eodē authore nulla i re certitu do tāta eē pōt:quāta i opatiōe scđm ꝟtutē:& petite hic. Viati+ co.i.ꝟtutis cognitione:q̄ est q̄si viaticū q̄ddā & ipēsę qb9 ad vi tę portū puenire valeam9:cū fortunę & naturę bona illuc vsq3 nō pueniāt sēp. Miseris canis.i.senectuti miserijs multis ob+ noxię:vn̄ biātis illđ qđ nos i distichō redegim9: disce bonas artes miserisq3 viatica canis dicebat:firmas si tibi q̄ris opes.

Iuuenal.

Aristotel.

Horatius. Cras fiet hoc) v̄ba sunt illi⁹ q̄ vt ait Hora. Recte viuēdi p̄rogat horā. Et disponit ad materiā satyræ q̄ est vt a principio diximus de v̄a libertate ac seruitute. Cras fiet hoc) incontinēs q̄spiā dicit cras incipiā recte viuere. Et idē) subaudi dicit die insequēti. Cras fiet). i. incipiā bene viuere. Quid donas) dicit Persi⁹ icō-tinēti: quid p̄mittis tibi? Quasi magnū diem) in quo scȝ sūt multi dies singl'a cras cō-tinētes. Sȝ

Cras fiet hoc: idē cras fiet: quid quasi magnū
Nempe diem donas? sed cū lux altera venit:
Iā cras hesternū cōsumpsim⁹: ecce aliud cras
Egerit hos annos: & semper paulū erit vltra.
Nā quāuis prope te: quāuis temone sub vno
Vertentem sese frustra sectabere canthum:
Cum rota posterior curras & in axe secūdo.

cū lux altera. i. sequēs dies. Venit) i p̄terito. Iā cōsūpsim⁹). i. p̄didim⁹. Cras hesternū). i. diei p̄cedētis. Et ecce aliud cras) scȝ tertiū quartū & deinceps. Egerit). i. ɔsumit & emittit. Hos annos). i. hāc vitā q̄ est nobis a deo vt bñ breq̄ʒ viuam⁹ cōcessa. Et sēp paru̅) subaudi tp̄is. Erit vltra). i. futurū. Mar. Cras

Martial. te victurū cras dicis posthume semp. Et seq̄r: sera nimis vita est crastina: viue hodie. Nā quāuis icōtinētē cōparat rotæ posteriori curr⁹ binaꝝ rotaꝝ: q̄ nūq̄ʒ ɔseq̄r rotā p̄orē: cū tātū p̄cedēs currat: quātū succedēs sequat̄: ita igit̄ icōtinēs nūq̄ʒ p̄tinget illō cras: quo sibi recte viuēdi principiū est faciēdū: ordo est. Nā tu) o icōtinēs. Frustra sectabere) q̄ nūq̄ʒ consequeris. Cāthū) subaudi rotæ p̄cedētis: hoc est ferreū illū orbē quo rotæ

Quintilia. vinciūt̄. vt dicit Quin. lib. j. ora. isti. & Martialis in disticho cu-

Martial. ius lēma est troch⁹: iste troch⁹ pueris at mihi cāt⁹ erit. Et ter-

Hierony. tio regū lib. hieronymo interprete: axes inquit canthi radij & modioli oīa fusoria. Vertētē sese) motu scȝ vertiginis: q̄ simul duplex ē i lōgū scȝ & i orbē. Quāuis p̄pe te) subaudi sit cāth⁹ & rota illa. Et quāuis sub vno temone) cui p̄ duos axes binæ rotæ: hoc est p̄ores & posteriores applicāt̄. frustra inq̄ʒ sectabere cāthū. Cū rota. i. tu quasi rota. Posterior). i. sequens priorem curras. Et in axe scd̄o) cui posteriores rotæ applicantur.

Libertate op⁹ est)sensus est ad hoc vt incipiam⁹bene ⁊ secū-dū virtutē viuere:opus est libertate:scʒ vera:nā vt dixim⁹ duplex est libertas:dicit itaqʒ.Opus est libertate)nō illa q̄ inducta iure gētiū ⁊ q̄ distinguit contra seruitutē: sed illa q̄ hominem vere liberū reddit:ideo subdit. Non hac)subaudi libertate est op⁹

Libertate op⁹est:nō hac qua vt quisqʒ velina
Publius emeruit:scabiosum tesserula far
Possidet:heu steriles veri quibus vna quiritē
Vertigo facit: hic dama est non tressis agaso:

Qua vt qsqʒ publius idest postq̄ aliqs ex seruo fact⁹ liber accepto publij p̄nomine : nā serui nō habebāt p̄nōia vt paulo post dicemus.Emeruit).i. seruitute solut⁹ est ⁊ fact⁹ emerit⁹. Possidet far scabiosum).i.immūdū quale est illud quod viritim per trib⁹ distribuit. Tesserula velina).i.trib⁹ velinę : in quā postq̄ hic fact⁹ est liber redact⁹ est:⁊ tanq̄ ciuis roman⁹ accipit portionē frumēti qd̄ in populū diuiditur vel a captatore suffragiorū:vel ab aliquo ciuitatis principe q̄ ppl̄i beniuolētiā captat:vel ab ipsa deniqʒ republica.velina aūt tribus dicta est romę a loco vrbis velia: est ⁊ tessera frumētaria metreta:vnde tesserulā dixit:est tessara belli symbolū. est ⁊ tessara in alea.Heu steriles veri)idest o mortales veritatis ignari. Quib⁹ vna vertigo facit quiritē).i. q̄ putatis fieri librū vera libertate:eo modo quo ciuē Romanū eū q̄ seruus erat facta vna vertigine. Nam dn̄s volens seruū manumittere illū ad pretorem ducebat : petensqʒ vt illū faceret liberū vertebat et circuagebat eū in orbē:tunc a pretore virga tangebatur: quę dicitur vindicta:verba autem p̄toris erant: facio te liberum: facio te ciuem Romanum.Seneca in epistolis.philosophię inquit epicur⁹ seruias oportet vt tibi contingat vera libertas: nō differtur in diē q̄ se illi subiecit et tradidit statim circuagitur:idest vertitur ac liberatur. Hic dama est)idest hic quē dixi factū liberū est dama. Est aūt dama nomē serui vt stichus aut dauus. Agaso). i. cuius industria non alia fuit q̄ agere asinos:nam id est agaso. Nō tressis).i.qui nō valet tres asses. Seneca.

Vappa).i.insipiēs & nullius cerebri:sumptū nomē a vino euanescente. Lippus) lippitudine oculorum deformis aut ignarus vt supra. Nos pueris monitus patres infundere lippos. Et mēdax in tenui farragine).i. etiā in minimis & paruis rebus

Iuuenal. mētiri solitus:nā farraginē pro materia accipit:queadmodū Iuue. nostri farrago libelli. Verterit hunc dominus) subintelligitur si: dixit enim supra quibus vna quirite vertigo facit:ac si dicat corā pretore circuactus a dño libertatē accepit.

Vappa:& lippus: & i tenui farragine mēdax:
Verterit hūc dominus: momēto tēporis exit
Marcus dama: pape:marco spōdēte recusas
Credere tu nūmos? marco sub iudice palles?
Marcus dixit:ita est:assigna marce tabellas.

Momēto tpis.i.subito:quod nō pōt fieri in vera libertate:

Iuuenal. quia nemo repēte fit summus sicut e diuerso dixit Iuue. nemo repēte fuit turpissimus: Exit marcus dama.i. nō solū dama sed etiā

Cicero. cū pnoie marcus dama sūpto a patrono libertatis authore. Cicero ad atticū:de eutichide liberto gratū quod nouo noie titus erat cecilius vt ex me & te iūctus Dionysius Marcus pōponius:aliod prenoia tm igenuis & nobilibus dabāt:sed & qui notabāt crimine lesę

Liuius. maiestatis pnoia amittebāt. Liuius li.vj.ab vrbe cōd. M. mālius qui capitoliū gallis defēderat:affectati regni dānatus de saxo deiectus est:i cuius notā.S.C.factū ne cui de gēte mālia Marco pnomē esset. Pape marco spōdēte)erat quispiā qui dubitabat credere pecunias alicui pro quo Marcus dama erat spōsor: dicit hūc poeta deridēs:aut quis alius serio. Pape)admirātis est aduerbiū siue interiectio. Tu recusas credere nūmos?) idest fidei alicuius cōmittere. Marco spōdēte)idest pro illo fide iubente. Et tu palles).i.times litē amittere. Sub marco dama iudice?)quippe qui sit vir iustissimus atque integerrimus. Marcus dixit)

Iuuenal. subaudi aliquid. Ita est)et hoc quia vt dicit Iuue. Quātū quisque sua nūmorum seruat i arca tātū habet & fidei. Assigna marce tabellas)verba sunt alicuius qui marcū damā testē adhibet testamēto rogat vt subsignet illas tāquam vir bonus & fide dignus: quia i examine testiū:vt dicit Iuue. Protinus ad cēsū de moribus vltia fiet questio.

Hec mera libertas)subaudi ab insipientib⁹ iudicatur: cum non sit mera:idest pura ꝛ syncera sed fucata ꝛ falsa. Et pilea dant nobis hāc/scꝫ falsam libertatē. pilea nāq; dabantur seruo facto libero: idq; erat insigne libertatis in illo. Martial. Totis pilea sarcinis redemi.i.libertatē. An quisq;: q̇ ex seruo liber factus est: tali syllogismo cōcludit. Ille est liber q̄ potest viuere vt vult / ego viuo vt volo:igitur Martial.

Hæc mæra libertas:hanc nobis pilea donāt.
An quisquam est alius liber:nisi ducere vitā
Cui licet vt voluit?licet vt volo viuere:nō sū
Liberior bruto?mendose colligis inquit
Stoicus hic aurem mordaci lotus aceto.
Hęc reliqua accipio:licet vt vollo viuere tollo.

ego sum liber:hui⁹ syllogismi assumptum ex eo videtur manifestum q̄ ille est liber qui pro arbitrio suo facit omnia. Non sum liberior bruto?qui non modo fuit liber: verū exactis regibus autor fuit libertatis populo Ro. Mendose colligis:ex sentētia stoicorū respondet argumento:cōcedēs maiorem propositionē ꝛ negans minorē. Nā assumptione aut parte assumptiōis non concessa:nulla est cōclusio:dicit itaq;. Stoicus lotus aurē:idest habēs aurē munctā et purgatam. Aceto mordaci:quod habet vim abstergendi cū quadā mordacitate. q.d. q̄ stoicus acriter intelligit ea q̄ audit. Inquit: respondet arguenti. Mendose colligis: idest male cōcludis: nā ego inquit accipio:idest concedo tibi. Hęc reliqua:scilicet assumptionem:q̄ ille est liber:qui viuit vt vult. Sed tollo.i. nego vel tolle ex argumento tuo minorē ꝓpositionem: quę erat ego viuo vt volo. Nam quemadmodum Aristo.libro.iij. ethi.scribit.cū voluntas tēdat in finē:: finis vero ꝛ bonū ex.ij. physicorū conuertantur: fit vt impossibile sit q̄ voluntas feratur in malū:ꝛ quod quis malū velit per se sed sub ratione boni. Mali ergo non possunt velle malū:sed per ignorantiā id qđ est malū putant esse bonū: ꝛ hinc est quod ignorat oīs flagitiosus q̄ facere a quib⁹ ve abstinere debet. Ex quo fit vt flagitiosus nō viuat vt vult nec eat in ea q̄ agit:sed poti⁹ ferat. Aristotel.

Uindicta) verba sunt illius qui ex seruo liber factus est dicentis in cõfirmationẽ minoris ꝓpositiõis. Postq̃ recessi a pretore) q̃ me fecit liberũ ciuẽq; romanũ dño id poscẽte. Meus).i.mei iuris ꝛ potestatis. Uindicta) virga illa ptoris capiti meo imposita. Cur nõ liceat mihi.i.cur nõ possim: Quodcũq; voluntas iussit id est optauit.

Vergili⁹. Verg. Infandũ regina iubes renouare dolorẽ pro optas. Excepto si quid masuri rubrica notauit.

Vindicta postquam meus a prætore recessi:
Cur mihi nõ liceat: iussit quodcũq; volũtas:
Excepto si quid masuri rubrica notauit.
Disce: sed ira cadat naso: rugosaq; sanna:
Dum veteres auias tibi de pulmone reuello.
Non pretoris erat stultis dare tenuia rerum
Officia: atq; vsum rapide permittere vitæ.

brica notauit.i.pterq̃ si masuri⁹ sabin⁹ q̃ fuit iuriscõsultissim⁹ ętate Tiberij cęsaris: notauit certos quosdã locos i q̃b⁹ liberti patronis suis opas debebãt: vñ est adhuc apđ iurecõsultos titul⁹ de opis libertoꝝ rubrica aũt dixit ꝓ titul⁹ ex rubrica siue minio aut purpurisso script⁹. Disce: oñdit iterũ stoic⁹ manumissum a dño nõ esse liberũ verũ: sꝫ itroducta a legib⁹ libertate. Sꝫ ãtea quã illũ doceat monet ne irascaꝛ aut rideat: sꝫ patiẽter audiat. Sꝫ ira cadat.i.nõ irascaris. Et sanna rugosa cadat naso.i.ne me naso adũco subsannes. Nã sanna est ronc⁹: hoc est sonora illa p nares aeris respiratio: quã rugosam appellat: q2 in derisiõe nares corrugãꝛ crispãturq;. Dũ reuello tibi de pulmone.i.de corde erradico. Ueteres auias. i. aniles ineptias: ꝛ quas ab auijs tuis didicisti. Nõ ptoris erat: sensus est: ille nõ est liber vera libertate q̃ manumittiꝛ a dño: sꝫ q̃ põt scđm vtutẽ viuere: dicit itaq;. Nõ erat ptoris: subaudi officiũ vel nõ ptinebat ad ptorẽ. Dare stultis.i.ignorãtib⁹. Officia rerũ tenuia.i.subtilia: q̃lia sũt i vtutis medio iuestigãdo: nã vt

Aristotel. ait Aristo.ij.ethi. queadmodũ nõ cuiusq; est iuenire cẽtrũ circuli sꝫ tm̃ geometrę: sic nec iuenire vtutis mediocritatẽ ptigere nemo põt nisi sapiẽs. Et pmittere stultis: subaudi nõ erat ptoris. Usũ vitę rapidę.i.velocis: hoc est qualiter illis viuẽdũ

fit:q2 id nesciũt. Sambucã citi9) sensus est: facili9 rustic9 artis musicę impit9 sciet pulsare sambucã istrumẽtũ musicũ cui9 crebro in Daniele pphета fit mẽtio: quã stultus & ignorãs recte viuere: dicit itaqꝫ. Citi9 aptaueris). i. facili9 accõmodabis. Sãbucã caloni alto). i. instrumẽtũ illđ musicũ militari seruo grãdi ac ex cõsequenti magis corporis viribusqꝫ animi pstanti: põt et sambuca belli machina itelligi: cui9

Sambucam citius caloni aptaueris alto.
Stat contra ratio: & secretã gannit in aurem:
Ne liceat facere id quod quis vitiabit agẽdo.
Publica lex hoĩm naturaqꝫ cõtinet hoc fas:
Vt teneat vetitos inscicia debilis actus.
Diluis helleborũ certo compescere puncto
Nescius examen vetat hoc natura medendi.

intẽdẽdę in act9 calo rõnẽ nõ habeat. Stat cõtra) sensus est: ratio & lex & natura volũt hoc: vt nemo faciat qđ facere nescit: qm̃ illđ praue faciet: nã q ignorãs est: qcqd faciet vitiabit corrũpetqꝫ/ quare abstinere debet oĩ actiõe: qñqdẽ illã vitiatur9 est. Ratio stat cõtra) subaudi hoiem ignorãtẽ & vitiosum volẽtẽ aliqd agere. Et gãnit in aurẽ secretã). i. secreto ad aurẽ isusurrat. Ne liceat) facere id qđ agẽdo qs vitiabit. i. vitiare poterit. Publica lex hoim). i. lex naturalis: vt sit idẽ publica lex & natura: vel lex publica sit ius gẽtium & natura ius naturale: quãqꝫ sunt q nõ distingãt ius gẽtiũ a iure naturali. Continet hoc fas). i. hoc licitũ iudicat. Vt inscicia debilis). i. vt ignorantia nulli rei habilis. Teneat actus vetitos). i. ptineat se ab aliqua re agẽda: quã agere ratio lex & natura vetãt. Diluis helleboꝝ) qđ dixit exẽplis manifestat. Diluis helleboꝝ). i. si tẽperas herbã illã q apđ ãtiquos vt diximo in purgatiõib9 frequẽter sumebaẗ. Cũ sis nesci9 ꝯpescere examẽ). i. regere & castigare libręe bilãcẽ. Certo pũcto). i. certo põdere qm̃ libra punctis distinguiẗ: nã veratrũ nisi tẽpereẗ. i. vt medici dicunt gradueẗ: & certo põdere deẗ: pıculosũ est. Natura medẽdi). i. medicinę ratio. Vetat hoc) scꝫ helleboꝝ dari sine tpamẽto et certo põdere: nã vt Hora. inqt: qđ medicoꝝ est pmittũt medici. Horati9.

Nauem si poscat alterū exēplū. Si arator peronat⁹).i.rustic⁹ perone calciatus: est enim pero solea potius q̄ calceus & ex corio crudo. Verg.vij.eñ. Vestigia nuda sinistri instituere pedis crud⁹ tegit altera pero. Rudis luciferi).i.inexpt⁹ & imperitus astrorum ad q̄ antiqui p noctē nauigabant: sicut nr̄o tēpore ad acū lapide magnete temperatam. Poscat sibi nauē) subaudi gubernādā. Melicerta) deus marinus q̄

Vergili⁹.

Nauem si poscat sibi peronatus arator
Luciferi rudis: exclamet melicerta perisse
Frontem de rebus. Tibi recto viuere talo
Ars dedit: & speciem veri dignoscere calles:
Nequa subærato mendosum tinniat auro:
Quæq; sequēda forent: & q̄ vitāda vicissim
Illa prius creta: mox hæc carbone notasti.

p̄sidet portub⁹: atq; pinde a latinis portun⁹ appellat⁹: a grecis vero ex melicerta mutato noīe palemō dict⁹ est: fuit autē athamātis ex ino cadmi filia pcreat⁹. Exclamet) p rei indignitate in exclamationē prūpat. Frontē).i.pudorē: qm̄ frons sedes pudoris est: vnde est pfricare frontē p eo q̄d deponere pudorē. Perisse de reb⁹: scz humanis: qm̄ q̄dē hoīes sibi allumūt faciēda q̄ nesciūt. Tibi recto viuere talo) sensus est: si sapiēs es eris liber. atq; ecōtrario: si stult⁹ & ignorās seruus: q̄d satis colligitur ex supradictis: dicit igit. Si ars).i.sapientia. Dedit tibi viuere recto talo) idest morib⁹ a mediocritate nō distortis: nā talus est quo incedētes insistim⁹. Et si calles dignoscere) idest scis distinguere. Speciem veri) subaudi a falso: ideo subiūgit. Ne qua) scz species. Tinniat mēdosum) pro mēdose & falso sonet: hoc est tinnitu suo falsitatē ostēdat. Auro subærato) idest q̄d subtus habet æs: & in superficie aurū: et est translatio sumpta ab iis q̄ explorant nūmos tinnitu: hoc est crepitu illo quē numm⁹ illisus reddit. Et si notasti) idest in animo tuo designasti. Quę forēt sequēda) q̄ tātū bona honesta. Et vicissim).i.e diuerso notasti. Quę vitāda).i.fugiēda forent: notasti inquā. Illa prius).i.priora. Creta) nota alba. mox hęc.i.deinde hęc posteriora. Carbone) nota nigra: vt q̄

honesta sunt creta alba: q̃ vero turpia carbone nigro notent. Horat. ij. ser. creta an carbone notandi. Et si presso lare. i. cũ habeas rem familiarẽ angustã. Es modicus voti) i. nõ concipis inanes spes: sed modica idest mediocria optas. Et si es dulcis amicis). i. nõ acerbus: nõ difficilis & intractabilis. Et iã nunc). i. aliquãdo. Astringas idest contineas & claudas. Granaria) horrea in q̃b⁹ frumẽta asseruantur. Et iam nũc laxes. i. aliquando aperias et soluas: hoc est si das quibus et quãdo oportet: et nõ das q̃b⁹ et q̃n nõ oportet: qđ vtrũq; liberalitatis est. Et si possis trãscendere). i. pterire & calcare. Nũmũ fixũ in luto) quasi dicat: si potes contemnere in sordidos questus: & est sumptũ ex ludo puerorũ qui fixo nũmo in luto trãseuntes se ad illũ demittentes risu iocoq; eludũt. Horat. i. epist. Quo melior seruo quo liberior sit auarus. in triuijs fixum cũ se demittit ob assem. Nec gluto. i. quasi gluto possis. Non sorbere saliuã mercurialẽ). i. spe lucrandi inhiare. Nam mercuri⁹ de⁹ lucri et mercatorũ ẽ. saliuã igit̃ mercurialẽ dicit trãslatione sumpta ab ijs: q̃ viso cibo delicatiori saliuã in ore versant. Cũ vere dixeris) sc; hec supiora: q̃ dixi. Mea sunt et teneo: idest omnia queadmodũ a te explicata sunt: possideo. Esto liber ac sapiẽs: vera illa libertate q̃ sapiẽtie cõiũcta est. Pretorib⁹ & ioue dextro. i. humano & diuino iure tibi a stipulatibus & fauentib⁹. Sin tu cũ fueris: sensus est. si tu vitiosus es atq; pinde seru⁹: repeto & aufero a te q̃ supra pcessi: cũ dixi. Esto liber ac sapiẽs. Dicit itaq;. Sin: p sz si. Retines pelliculã veterẽ. i. mores ãtiquos & pores: q: nihilo magis emẽdat⁹ es. Et polit⁹ frõte. i. boni viri speciẽ ostẽtans & p̃ te ferens.

Horatius.

Es modicus voti presso lare: dulcis amicis:
Iam nũc astringas: iam nunc granaria laxes:
Inq; luto fixũ possis transcendere nũmum.
Nec gluto sorbere salinam mercurialem.
Hec mea sunt. teneo. cum vere dixeris: esto
Liberq; ac sapiẽs prætoribus ac ioue dextro
Sin tu cum fueris nostræ pauloante farine:
Pelliculam veterem retines: & fronte polit⁹.

Horatius

Seruas sub pectore).i.adhuc i corde retines. Vapido).i.insi sipiēti a vappa vino euanido quāq̄ syllabę quātitas obstet: infra veientanūq̄ rubellū exhallet vapida lęsum pice sessilis obba. Vulpē astutā).i.callidā malignitatem: qualis vulpi in apologis attribuitur. Cū fueris pauloāte nostrę farinę).i.vnus ex imperita multitudine quales nos sumus qd̄ poeta de se dicit: vt de alio possit liberius dicere: p farinā autē hois conditionē significat Juuenalis. Panisq̄ tui nouisse colorē. Si inq̄ talis es nūc qualis fuisti ante: hoc est vitiosus & malus cū velis videri bonus. Repeto a te: q̄ dederā supra) cū dixi esto liberq̄ ac sapiēs: qm̄ illa dabā virtutibus quas in te putabā esse. Et reduco funē) idest cōtraho ad me quasi per funē: qd̄ antea tibi tollendū permiserā. Nil tibi concessit) & subdit causam cur ab illo tollit nomen liberi ac sapiētis. Quia ratio).i.prudētia. Nil concessit tibi) idest nihil per illam operaris: quātūcūq̄ illud sit minimum. Digitum exere) idest si digitū exerueris & ostēderis: quod parū est. Peccas) q2 quicquid ab homine fit: qd̄ nō pficiscatur ex imperio rōnis decorē habere nō potest. Et quid tā paruū est subaudi q̄ digiti exertatio? tamē si motus ille ratione nō dirigatur/illiq̄ obtēperet: indecens & deformis sit necesse est: qd̄ & de animi actionibus ęque itelligēdū est qbus si ratio nō adsit: vitiosi erūt. Sz nullo farre: sensus est nullo modo id poteris assequi: vt i stulto atq̄ pide malo vlla sapiētię particula inesse possit: qd̄ est cōsētaneū ei qd̄ scriptū est. Sap.ca.j. In maliuolā aiam nō itrabit sapiētia. Dicit igit. Sz nullo farre.i.nullo sacrificio: q2 mola farre ɔstabat. vt supra. hęc cedo vt admoueā tēplis & farre litabo. legitur & thure eodē sēsu. Litabis.i.sacrificio impetrabis. nā vt diximus: nō oēs q̄ sacrificāt litāt. Vt breuis semūcia.i.minima pars: nā semūcia est dimidia pars vncię. vt semodius. se libra. Recti: rōnis siue ɔtutis.

Astutā vapido seruas sub pectore vulpem:
Quæ dederā supra repeto: funēq̄ reduco.
Nil tibi cōcessit ratio. digitū exere: peccas:
Et quid tam paruū est? sed nullo farre litabis:

Juuenal.

In maliuolā aiam nō itrabit sapientia.

Hęreat stultis:vt sępe diximꝰ ignorātibꝰ ꝛ vitiosis. Et ponit similitudinē ī saltationibꝰ dicēs. nihilo magis stultꝰ poterit scdꝫ rectā rōnē q̄cq̄ quātūuis minimū agere:q̄ꝫ rusticꝰ saltās ter mouere pedes ad modulationē canētis siue cytharā pulsantis. Dicit igit̄. Cū sis fossor.i.rusticꝰ agros exercēs. Cętera .i.p reliqua omnia. Nō mouea re.i. nō saltabis et membra mouebis. Hor̄.ij. ser. quis mem bra mouere molliꝰ. Ad tris tm̄ nūeros:q̄ꝛ saltatio queadmodū ꝛ musica nūeris ꝯstat. Batylli satyri.i.saltatoris.nā satyri saltātes ī theatro īducebāt̄. Verg.in buco.saltātes satyros imitabit̄ alphesibeꝰ.fuit aūt bathyllꝰ illa tēpestate saltator ęgregiꝰ.de quo Juue.chyronomō ledam molli saltāte bathyllo. Liber ego:ꝟba sūt illiꝰ q̄ vitijs īuolutꝰ est.ꝯtra quē poeta dicit eū nō esse liberū q̄ñq̄dē sit subditus multis q̄ illū quasi dn̄i q̄dā imꝑiosi distrahūt. An ignoras?.i. nō putas esse aliū dn̄m. Nisi quē vīdicta:ꝟga p̄toris:de q̄ supra diximꝰ. Relaxat.i.soluit hoc est a quo dn̄o p vīdictā p̄toris es solutꝰ. J puer:multo intollerabiliorē esse animi q̄ꝫ corporis seruitutē exēplis ostēdit quorū p̄mū est.dicit q̄spiā dn̄s seruo suo. O pueri.i.vade. Et defer strigiles:ferramēta q̄bꝰ lauātes ī balneis distrigebāt̄. Mar.i dist.cuiꝰindex est strigilis. pgamꝰ has misit:curuo distringere ferro:nō tā sępe teret lintea fullo tibi/i balnea crispini/ciuis cuiusdā romani/si increpuit.i.si dn̄s cū crepitu ītonuit/o nugator.i.o serue necq̄ꝫ ꝛ inutilis.cessas.i.īmoraris. vn̄ serui cessatores vitiosi habēt̄. Seruitiū acre.i.dura seruitꝰ. Nihil īpellit te).i.nō mouet ac pturbat te:q̄si dicat necesse est moueat te. Necq̄cquā.i. nulla res. Jntrat extrinsecꝰ.idest ab extra.hoc est a domino minitante.

Hæreat vt stultis breuis vt semuncia recti.
Hec mīscere nephas:nec cū sis cætera fossor:
Trīs tātū ad nūeros satyri moueare bathylli.
Liber ego.vn̄ datū ħ sumis tot subdite rebꝰ?
An dn̄m ignoras:nisi quē vīndicta relaxat?
I puer:& strigiles Crispini ad balnea defer.
Si increpuit:cessas nugator:seruicium acre.
Te nihil īpellit?nec quicquā extrinsecꝰ intrat

Horatius

Vergiliꝰ.

Juuenal̄.

Martial̄.

Nõ agitet neruos:hoc est vires tuas interiores labefactet.ac si dicat necesse est aliqd tale penetret in animũ tuũ. potest et enũciatiue legi.sed forti⁹ argumẽtũ: si interrogatiue legatur. Ideo subdit. Sed si int⁹).r. p idest. In iecore: scȝ tuo.vbi sedes oim cupiditatũ/ęgro/idest vitioso.ꝛ pturbationibus animi infecto.

Nascuntur dñi:idest vitia quę tibi dñantur et imperant. Qui.i.quõ. Exis impunitior.i.euadis minus

Q̃d neruos agitet? Sed si int⁹ & ĩ iecore ęgro
Nascuntur domini:qui tu impunitior exis?
Atqȝ hic quem ad strigiles scutica & metus
egit herilis?
Mane piger stertis.surge inquit auaricia.eia
Surge.negas:ĩstat.surge inqt.nõ queo surge.
En qd agã? rogitas? en saperdas aduehe põto

punitus? Atqȝ hic.i.quã hic atqȝ. enim pro q̃ sępe accipitur. Que scutica.i.flagellũ: quãquã scutica leui⁹ est flagello. Horati⁹.j.sermo. Nec scutica dignũ horribili sectare flagello. Et metus herilis.i.heri ac dñi sui.actiue hoc est quo dñs a seruo timetur. Egit ad strigiles.i.impulit ad strigiles i balnea deferendas. Mane piger:alterũ exemplũ quo demonstrat quã acerbi ꝛ importuni sunt dñi interiores:ꝛ pmo quo pacto auaricia ꝛ luxuria distrahãt atqȝ in partes diuersas rapiãt incontinentiũ animos. Tu piger.i.si tu ociosus et securus. Stertis mane.i.in multã diẽ dormis. Auaricia quasi dña quędã imperiosa. Inquit surge.eia surge : nã eia exhortãtis simul ꝛ instantis est. Negas.i.si negas te velle surgere. Instat : scilicet auaricia:et inquit idẽtidẽ surge. Et si dicis. Nõ queo:subaudi surgere.auaricia quarto repetit instãdo surge. En qd agã? dicit ille somno languid⁹ nihil opus esse illi surgere:cũ nihil habeat qd agat. ad quẽ auaricia qd agas inqt rogitas? En aduehe põto.i.ecce vel eia nauib⁹ ex põto regiõe asiatica porta. Sapdas: pisces pessimos inqt fest⁹ quãquã a sapore deduci videant. Iulli⁹ pollux in gñe thymnoꝝ ponit saperdas. Castoreũ:testiculos fibri pontici. Vergi.j.georgi.virosaqȝ põtus castorea.ꝛ Iuuenal.imitat⁹ castora q̃ se eunuchũ ipse fa

Horatius.

Iuli⁹ pollux.

Vergili⁹.

est:cupiẽs euadere dãnũ testiculi. Stuppas:linũ vel canabẽ. Hebenũ lignũ cuius materia nigra est:hispane dicit̃ abenũ. Verg.vbi supra. India nigrũ fert hebenũ. Thus:ex sabea regiõe arabie:vt Verg.ibidẽ molles sua thura sabei. Coa lubrica : vina ex coo insula q̃ vim habẽt laxandi vẽtrẽ. nã vt Horati⁹ inq̃t:si dura morabit̃ alu⁹ vino coa vtendũ est. Et p̃rim⁹ita vt null⁹ alius p̃ueniat te. Tolle pip recens.i. recẽter aduectũ. E camelo sitiẽte: qm̃ piper ex india p deserta etiã nũc camelis aduehitur:q̃ vt ait Plĩ. quatriduo sitim pferũt. Verte aliqd.i.merces nostrates pegrinis mercibus pmuta:Jura:subaudi falso.qd̃ mercatoꝝ est ꝓpꝛiũ. Sed iuppiter audiet : subaudi me peierantẽ dicit piger ad quem auaricia. Heu o vare.i.stulte ⁊ a via recta distorte. Nã id significat varus vt sepe diximus. Si tendis.i.perseueras. Viuere cũ ioue.i. scd̃m p̃cepta religiõis q̃ nos iurare vetãt. Perages.i.viues. Content⁹ terebrare salinũ. Vasculũ salis per qd̃ victũ tenuẽ intelligim⁹.vt supra purũ et sine labe salinũ.digitũ terebrare dicit.q2 cũ parum salis est in fundo salini: digito illud cõtrahim⁹ et videmur salinũ quasi terebra perforare. Jam puer is: p̃suasus ab auaricia q̃d agat ostendit : quoniã spreta luxuria nauigat. Jã puer is.i. seruus vadis qm̃ auaricię obtẽperas. Nã puer aliqñ ętatẽ aliqñ cõditionẽ significat. Et succinct⁹.i. expedit⁹. Aptas ocy⁹.i.cito paras. Pellẽ:vestẽ nauticã ex pellib⁹ factã:siue stragulũ pelliceũ. Et œnophorũ: vas vinariũ. Ad nauẽ: subaudi perferendã. Nihil obstat:idest nihil impedit te. Quin rapias ęgeũ:sc3 mare cycladib⁹ sparsum:vt dicit Vergi. Trabe vasta:idest naue quę trabib⁹cõstat. Nisi luxuria solers/idest diligẽs ad perquirẽda ea q̃ voluptuosa sunt

Vergili⁹.

Horatius

Castoreũ.stuppas.hebenũ.thus.lubrica coa.
Tolle recens primus piper e sitiente camelo.
Verte aliquid.iura.sed iuppiter audiet. heu
Vare regustatum digito terebrare salinum
Contentus perages:si viuere cum ioue tẽdis.
Iã puer is pellẽ succinct⁹:& œnophorũ aptas
Ocyus ad nauẽ. nihil obstat quin trabe vasta

Plinius.

Vergili⁹.

Ante.i.priusq̃ incipias nauigare. Moneat te seductū.i.seorsum et a cōspectu vulgi separatū.sed cur seductū?qꝛ vcꝫ aliqd dictur⁹ est quod illū pudeat corā alijs audire.O insane quo deinde ruis?.i.pcipitāter ⁊ icōsiderate tēdis. Quid tibi vis?.i. qd q̄ris tibi.Mascula bilis.i.fortis ⁊ valida insania: nā vt dixim⁹ bilis insanię sedes est. Intumuit.i. icreuit Sub pectore calido.i.qd̄ te icitat ad nauigādū feruore quodā.ac si dicat.scias te insanię morbo laborare.q̄ multa cicuta vix poterit purgari Ideo dicit Quā:scꝫ bilē. Urna cicutę:cui⁹vis tātę frigiditatis est vt extinguat.sꝫ tu⁹ calor maior est.Tū mare:luxuria volēs i sentētiā suā icōtinētē trahere:primo deterret illū a labore: deinde hortat̃ ad voluptatē dicēs. Tun:p tu ne.Trāsilias mare.i.nauiges ⁊ traijcias:vbi tot tātaq; pīcula subitur⁹ es.Et cena sit tibi.i. vbi cenatur⁹ es. In trāstro:trabe illa trāsuersa cui innitūt̃ remiges cū ictu remorū impellunt nauē:qua cū coenāt vtūtur pro mēsa. Fulto torta canabe.i.sustētato fune ex materia canabina. tota eñ nauis atq; ex cōsequenti transtrū funib⁹ ancorarijs sustētat̃. Et obba sessilis:vas cui⁹ fund⁹est latior dicta sessilis a sedēdo.sicut lactuca sessilis a Uerg.in ꝑape.dicit̃.q̄ folia sup terrę faciem expādit.Exhallet tibi.i.effundat.Rubellū veiētanū i.vinū ex vuis rubellanis q̄ abundāt veiis oppido nō lōge ab vrbe roma.Mart. Sed veientani bibit̃ fex crassa rubelli. Columela lib.iiij.veientana inquit vua non ita rubet vt aminea/a quo collore rubellanę nūcupant̃: eędēq; fecenię q̄ pl⁹ q̄ cęterę fecis habeāt.Lęsū pice.i.vitiatū ⁊ corruptū : qꝛ oīa ꝯdimēta vinū naturale corrūpūt.Pice vapida.i. īsipida et q̄ vini saporē facit euanescere:qd̄ maxime vt inqt. Pli.pix ex hispania facit

Aegeum rapias:nisi solers luxuria ante
Seductū moneat.quo deinde īsane ruis?quo?
Quid tibi vis?calido sub pectore mascl'a bilis
Intumit:quā nō extinxerit vrna cicutæ.
Tun mare transilias?tibi torta canabe fulto
Cœna sit in trāstro?veientanumq; rubellum
Exhalet vapida læsum pice sessilis obba.

Sessil' vas

Martial.

Columela.

Plinius

Quid petis?)tātis te laborib⁹ exponēs.Ut nūmi peragāt).i. impleāt.Deūces auidos).i.vndecim partes ex summa ęque stri quos tu habes et cupis. Sudore).i. tuo imodico labore nauigando.Quos)s.nūmos. Nutrieras).i.auxeras. Hic rome siue i patria.Quicūce modesto).i. mediocri aut honesto lucro. me lius fuit qncūcē romę lucrari sine labore: q̄ deūcē: hoc est duplū & eo āpli⁹ nauigationis labore.Indulge genio)ad voluptatē luxuria hortat dicēs.Da operā genio).i.voluptati.Est aūt geni⁹ de⁹ gnationis vel poti⁹.vt Martianus capella iqt.q cū primū qs genit⁹ fuerit:mox eidē copulatur. placatur aūt florib⁹:vt essem⁹memores breuitatis vitę:q̄ per flores significatur hinc dare operā genio dicimus.i voluptati:qr vt ait Martial. Ipse iubet mortis nos meminisse deus. Carpamus dulcia)idest arripiam⁹ voluptates. Nostrum est quod viuimus).Martia.& solū hoc ducas quod fuit esse tuū. vnde seqtur. Cinis & manes)in q̄ homo post mortē resoluit. (et fabula).i.ea q̄ poetę de mortuo℞ laruis fingunt.Horat.j. car. Iam te nox p̄met fabulęq₃ manes. Horat. viue memor q̄ sis ęui breuis.Fugit hora).i.tēp⁹ cito labitur. Qd loquor) dicit luxuria. Inde est).i.ex fuga tēporis. Horat. dū loqmur fugit inuida ętas.En q̄d agis?) vba sunt poetę instantis ei q̄ in deliberatione posit⁹ est:sequat ne auariciā an luxuriā.q.d. difficilis est deliberatio. Sequeris hūc dn̄m).i. auariciā. An hūc).i.luxuriā.Nā scinderis).i.distraheris.In diuersum).i.in partes diuersas et cōtrarias.Duplici hamo)quasi piscis: q̄ a duob⁹ piscatorib⁹hamo distraheret.Nā oportet).i.necesse est. Ut tu altern⁹ subeas).i.alternatim & vicissim dn̄is succedas.

Quid petis?vt nūmi q̄s hic qncūce modesto
Nutrieras:peragant auidos sudore deunces?
Indulge genio.carpamus dulcia.nostrū est
Quod viuimus.cinis.& manes.& fabula fies.
Viue memor lœti.fugit ora.qđ loq̄r:ı̄de est.
En q̄d agis?duplici ı̄ diuersū scinderis hamo.
Hunccine an hunc sequeris? subeas alternus oportet.

Martian⁹ capella.

Martial.

Horatius.

Horatius.

Ancipiti obseqo.i.dubio seruitio.qm̄ alterutri seruiēdū est cū simul ābob⁹ seruire nō possis : (et altern⁹ oberres dn̄os).i. alternatim sequaris dn̄os:illisq; obedias.(ne tu cū semel sensus est nō sufficit a vitijs cōtinuisse se: cū vna dies non faciat hoiem felicē aut miserū. Nec tu dicas ego rupi iam vincula) .i. expediui me a seruitio voluptatis aut auaricię. Cū semel obstiteris).i. cū semel restiteris aī pturbatiōibus. Et negaris

Ancipiti obsequio.dn̄os alternus oberres.
Nec tu cū obstiteris semel instantiq; negaris
Parere imperio:rupi iam vincula dicas:
Nam luctata canis nondū arripit: ast tamē illi
Cū fugit a collo trahitur pars longa catenę.
Daue cito hoc credas iubeo.finire dolores
Preteritos meditor:crudū chęrestrat⁹ vnguē
Abrodens ait hęc.an siccis dedecus obstem

parere).i.obedire. Imperio.illi⁹ vitijs dn̄antis tibi. ⁊ instanti).i.istāter tibi imperāti. Nā hoc facere nō est vēdicare se i libertatē queadmodū nec canis cū rupit catenā qua tenebat: si partē catenę trahit post se qua possit apprehendi atq; iterū vinciri. Ideo dicit. Nā canis luctata).i. repugnās ⁊ rebellās. Arripit nōdū).i.frāgit ⁊ tollit secū partē catenę:qua erat ligata. Ast tn̄ cū fugit:lōga pars catenę:qua erat vincta) subaudi pēdens a collo. Trahit illi).i.ab illa cane. Daue cito hoc credas(aliud exēplū qđ amātes serui sunt: ex aliquo poeta comico sumptū : q̄ inducit chęrestratū quēdā adolescētē chrysidis meretricis amatorē de amica relinquēda cogitātē : qđ tn̄ p incōstātiā nō pficit. Daue)seruū suū aut pr̄is chęrestrat⁹ alloquit:queadmodū apđ Terētiū i eunucho.phedria parmenonē.⁊ est simile vel poti⁹ idē argumētū vtrobiq;. Credas cito hoc)qđ tibi nūc dictur⁹ sum. Meditor finire dolores p̄teritos).i.amores vnde pl⁹ doloris q̄ voluptatis pcipiebā. ⁊ cuius hęc sint v̄ba subdit. Chęrestrat⁹)persona comica amātis chrysidē. Abrodēs vnguē crudū).i.viuū qđ faciūt meditabundi.sic supra.nec demorsos sapit vngues.⁊ Hor.j.ser. Sepe caput scaberet viuos ⁊ roderet vngues. An ego dedec⁹.i.oppro

Horatius

bılū ꝛ īfamia familię nr̄ę. Obstē cognatis.i.nō obediā ꝓpinqs ꝛ amicis monētib⁹ vt hāc meretricē relinquā? Siccis.i.ieiunijs et sobrijs: cū ego sim ebri⁹ amore meretricis. Hor̄.j.epist. Forū putealq; libonis mādabo siccis. An frāgā rē patriā.i. dilapidē patrimoniū? Hor̄.ij.ser. Postquā ois res mea ianū ad mediū fracta ē. Ad limē obscœnū.i. turpe hoc ē meretricis. Dū; ego ebri⁹ cōtra id qd̄ dixit cognati siccis. Cāto cū face extincta)

Cognatis? an rem patriam rumore sinistro
Limē ad obscœnū frangā: dū chrysidis vdas
Ebrius ante fores extincta cum face canto?
Euge puer, sapias: diis depellentibus agnā
Percute. sed censen plorabit daue relicta?
Nugaris. solea puer obiurgabere rubra
Ne trepidare velis: atq; arctos rodere casses
Nūc fer⁹ & violēs. at si vocet: haud mora dicas

quā pferebat p noctē vię ducē: s; iā ↄsumptā lōga mora. Ante fores vdas.i. humidas vnguētis: sc; q̄ illic fuderat. vel poti⁹ lachrymis. Chrysidis) meretricis quā amabat. Rumore sinistro.i. vn̄ seqt̄ ꝛ emanat p ppl̄m īfamia. Euge puer) ỽba sūt daui gratulātis dn̄o volēti se i libertatē asserere. Sapias) subaudi. hoc est si vis sapiēter facere. Percute agnā.i. sacrifica. Dijs depellētib⁹) subaudi morbū ꝛ īsaniā: qb⁹ tu nūc laboras. S; cēsē) ỽba sūt rurs⁹ cherestrati ad dauū. S; o daue cēsen) p cēses ne? Relicta) sc; chrysis a me. Plorabit.i. dolebit: qd̄ illā relīqri. ad qd̄ ỽu⁹ rn̄det. Nugaris.i. nugas agis ꝛ delíras. Nā nugari ē nihil agere. O puer: hic nomē ē ętatis aut qd̄ ỽuitute meretricis tenet̄. Obiurgabere.i. castigaberis ab illa: cū senserit te sic amore sui victū. Solea rubra) qd̄ solēt facere dn̄ę seruiētes i ācillas. Ju. ꝛ solea pulsare nates qd̄ dsipis ide ē. Juuenal. Et tu nūc fer⁹ ꝛ violēs.i. tāq; fera violēta: q̄ icidit i retia. (ne velis trepidare.i. cū sis vict⁹ sicut supra d cane dicebat: noli reluctari. (ꝛ rodere casses arctos.i. retia te arte retinētia. At si vocet iā qd̄ seqt̄ ad ỽbū ex Eunu. Terē. sūptū ē. quē locū elegātissime. Hor̄. q̄q; ex carmie iābico i heroico ↄuertit. At si vocet) sc; chrysis vel poti⁹ bacchis terē. Haud mora dicas.i. stati dices. Horatius.

Quidnã igit faciã: vba sunt deliberantis: atq3 ei⁹ q̃ nescit: q̃d potissimũ sequat. Nec nũc accedã) hanc partẽ videtur eligere: sed nõ perstat per incõtinẽtiã. Cũ accersor).i.vocor ab illa: Et vltro supplicet).i.nõ rogata a me supplicet mihi: nam id significat vltro. Si totus) verba sunt daui vel potius poetę dicẽtis. Si totus ⁊ integer).i.nulla tui parte apud amicã relicta. Exieris illic).i.ex domo amicę.

Quidnã igit faciã? nec nũc cũ accersor & vltro
Supplicet accedã? si tot⁹ & ĩteger illinc
Exieris: nũc nũc: hic hic: quẽ q̃rimus hic est:
Non in festuca lictor quem iactat ineptus.
Ius ne habet ille sui palpo: quẽ inducit hiantẽ
Cretata ambitio? vigila; & cicer ingere large

Nũc nũc) subaudi es vere liber. Hic hic) subaudi est ille vere liber. Quẽ q̃rim⁹).i.de quo disputam⁹. Nõ i festuca).i.nõ i ea libertate quã p̃tor dñi rogatu seruo dedit. Nã queadmodum ait Plutarch⁹ in libello de ijs q̃ sero puniũt a deo: mos fuit apd Rom. vbi quẽpiã seruũ manumitterẽt: vt ei⁹ corpi tenuẽ festucã inijcerẽt. vñ illd apd Plautũ. In milite q̃d ea igenua an festuca facta? Dicit igit. Nõ i festuca quã lictor inept⁹).i.p̃toris minister nõ apt⁹ dare libertatẽ. Iactat i seruũ nã vt p̃tor vindicta seruũ tãgẽs illũ liberũ faciebat: sic lictori q̃ p̃torẽ insignib⁹ p̃cedebat festucã in illũ iactabat ex more Romano: vt dicit Plutar. Ius habet ille sui) eos qui honores captãt: atq3 ambitiõe teneñ eadẽ rõne nõ esse liberos oñdit dicẽs. Ille palpo).i.ãbitiosus quẽ necesse est adulari illis. quor suffragia captat: Palpones eñ adulatores dicũt. ⁊ palpãs adulatio apd Hiero. i epl'a liminari sacrar lr̃ar dicit. Quẽ ãbitio).i. cupiditas honor. Cretata).i.cãdida qñ cõpetitores honoris alicui⁹ cãdidati idest toga cãdida induti circuibãt trib⁹: rogabantq3: vt in comitijs magistratibusq3 deligẽdis sui rõnẽ haberent. Plini⁹. lib. vij. scipio nasica i toga cãdida bis repulsa notat⁹ a pplo. Vigila) vba sunt ambitiosi seipm exhortantis ad captãdũ vulgi suffragia. Cicer igere large).i.largiter i vulg⁹ sparge cicer, lupinos, fabas. ⁊ hmõi similia q̃ sparguñ rapienda.

Plutar.
Plaut⁹.
Plutar.

Rixãti(pplo) in raptu missiliũ attẽto qd ꝓpterea tibi faciẽdũ est.(vt senes apci).i.locis apcis ꝓpter etatis frigiditatẽ gaudẽtes. Nã aprica dicũt loca soli exposita ⁊ apta. Possint meminisse).i.vt q̃ nũc sunt iuuenes. Olim) senes recolant. Nr̃a floralia).i. ludos in honorẽ florę deę a nobis celebratos. qd

Rixanti populo: nostra vt floralia possint
Aprici meminisse senes: quid pulchriꝰ: at cũ
Herodis venere dies: vnctaq; fenestra
Dispositæ pinguẽ nebulã vomuere lucernæ
Portantes violas: rubrũq; amplexa catinum
Cauda natat thymni: tumet alba fidelia vino:
Labra moues taciꝰ: recutitaq; sabbata palles

erat sacruz poplare. i. aptãdo populi fauori aptũ. Martial. Et populare sacrũ bis milia dena tulisset. flora aũt dea florũ erat. Quid pulchriꝰ:).i.honestiꝰ et meliꝰ subaudi quã hęc ad cõciliãdũ ppli amorẽ facere ſʒ ironia est. quasi dicat nil miseriꝰ: neq; magis seruile. At cũ herodis) eos notat: q̃ supstitiõibꝰ tenent: q̃ppe q̃ nullo modo possunt esse liberi: cũ timore afficiant sine quo supstitio ſʒ ⁊ religio stare nõ potest. Herodis dies).i.sabbata iudęoꝝ quoꝝ fuit rex herodes ascalonita antipatri ex cypride filiꝰ q̃ pmꝰ huiꝰ nois i iudęa regnauit. Et lucernę) portãtes violas.i.q̃ violis ornabãt. Disposite in fenestra vncta) enneamyxon dicit.i. lucernã nouem lychnoꝝ quã iudęi in fenestrella sub lumina pma diei pcedẽtis sabbatũ in ipo limine domꝰ ponebant. quã fenestrã ideo vnctã dicit ꝓpter oleũ qd ex lucernis exundabat. Vomuere pinguẽ nebulã).i.vaporẽ pinguẽ ⁊ crassum. hoc est fumũ. Et cauda thymni) thymnꝰ iudęoꝝ cibꝰ etiã tẽpestate nr̃a peculiaris. cuiꝰ cauda qꝛ pingui caret isipidior est. Natat) subaudi in iure cõditaneo. Juue. ⁊ eodẽ iure natãtes mergere ficedulas. Amplexa rubrũ catinũ).i. implẽs catinũ hoc est patellam rubrã.i. vilẽ ⁊ ex rubrica fictã. Martial. Cõcolor in nr̃a gãmare lãce rubes. Fidelia alba).i.ex argilla cretacea facta. Tumet vino ad naturã aceti retulit: qd i potu sumptũ tumefacit. Juue. cuiꝰ aceto cuiꝰ cõchę tumes. Eo inquã die. Tu taciꝰ mo-

Herodes ascalõita.

Juuenal.

Martial.

Juuenal.

Cicero. nes labra.i.concipis preces iudaicas. Cicero.j.de diuinatione. Homines cũ taciti vouẽt aliquid aut optãt haud dubitãt qn dij illud audiãt. Et palles.i.times hoc est venerari is. Nã religio timori cõiũcta est. Sabbata recutita.i. iudeorum festa q̃ recutiti

Martial. et circuncisi sunt:⁊ quorum pcipue cutis abscissa est. Martialis. Nec recuti torũ fugis inguina iudeorũ. Tũ nigri lemures: alias superstitiones numerat.

Tum nigri lemures:ouoq; pericula rupto:
Tum grandes galli: & cũ sistro lusca sacerdos
Incussere deos inflantes corpora:'si non
Prædictum ter mane caput gustaueris ali.
Dixeris hæc inter varicosos centuriones:

rat. quas timẽtes non posse esse liberos significat dicẽs. Tũ

Apuleius idest pterea. Lemures nigri.i.vmbræ mortuorum. Apuleius de deo socratis. anim⁹ human⁹ exut⁹ ⁊ liber stipẽdijs vitæ corpore suo abiuratis vetere latina lingua hũc inuenio lemurẽ dictitatũ.dicti lemures a remo Romuli fratre gemello. r.i. l. litterã cõmutata:vt inq̃t Ouid.in fastis. Et pericula:subaudi instãtia. Rupto ouo.i.q̃ picula ex oui lustralis crepitu intellecta sunt:sed qd diuinationis genus illud sit non legi:nisi qd Iuue.in lustrationib⁹ ouorum meminit dicẽs. nisi secẽtũ lustrauerit ouis. Tũ galli grãdes:idest spreterea sacerdotes matris

Iuuenal. deorum. Iuue.de sacerdote cybeles.ingẽs semiuir. Et sacerdos lusca:scz isidis. Cũ sistro: crepitaculo qd isis in manu habebat.oĩa enĩ hęc scz vmbræ mortuorum apparẽtes ⁊ oua rupta et galli sacerdotes matris deorum ⁊ foemina sacerdos isidis. Incussere deos.i.timorẽ deorum tibi ingesserunt. Inflãtes corpa.i.

Iuuenal. inflaturos. Si nõ gustaueris ter mane:numerum ⁊ ips dicit. Iuuenalis.ter matutino tyberi merget. Caput ali:'p alij cuius caput est in spicos digestum.prędictũ: idest quod prędixerũt. Dixeris : cum ea q̃ de vera libertate dixim⁹ sint quã verissima: irridẽtur tamen ab indoctis quales sunt viri militares. Si dixeris hęc inq̃t:inter cẽturiões milites. scilicet aut ipsorum duces. Varicosos:idest laboriosos. ⁊ qui ex laboribus in mo

Iuuenal. dicis varices cõtraxerunt. Iuuenalis.varicosus fiet aruspex.

Continuo:idest statim. Vulphernius ingens:nomen fictū a poeta: quē ingentem dicit:quasi viribus corporis tantū & nō animi prestet.ridet crassum.i.crasse:hoc est stolide. Et licet.i. estimat. Centū grecos: subaudi philosophos. Curto centusse.i.centū assib⁹ adhuc nō integris sʒ intertrimēto diminutis idem ēm signi ficat curtū: et declinat hic cētussis

Continuo crassum ridet vulphernius ingēs:
Et centum græcos curto centusse licetur.

Satyra sexta.

Vltima ob hęredis curā castigat auaros.

ADmouit iam bruma foco te basse sabino.
Iam ne lyra & tetrico:viuunt tibi pectine chordę?

ADmo uit iam bru ma ad Saleium bassum poetā: vel potius cesum cui⁹ Quintilian⁹ lib.x.meminit:quē Horatio i carmine lyrico secundū facit hic cum ab vrbe secessisset in sabinos: et Persius in liguriā:quid ille agat dubitans interrogabat: deinde in illos inuehitur : qui suum ingenium defraudant/ vt heredibus multa relinquāt. Dicit igitur. O basse bruma/ idest tempus circa solstitium hyemale nunquid. Admouit te:idest applicauit. Foco sabino:quo te contulisti. Jam ne lyra et chordę:instrumenta quibus modulantur carmina.i.nū quid scribis carmina lyrica? Viuunt tibi.i.personant. Pectine tetrico.i.plectro graui et seuero : qꝛ in lyricis carminibus etiā res graues describūtur. Basse:inquā. Mire opifex intendisse.i.ad intēdēdū/numeris.i.chordis arte musica tēperatis ad certas cōsonātias q̄ numeris constant. Primordia veterū vocū.i.carmina quoꝝ vsus antiquissim⁹ est atqʒ musicę cōiū ct⁹:nā p̄mi carminū scriptores musici iidēqʒ theologi fuerūt: vt Orphe⁹. Lin⁹. Muse⁹. Amphiō. Et mire opifex intēdisse. Marē strepitū.i.fortē nō effœminatū sonū:hoc ē quo res fortiū viroꝝ describūt:scdʒ illd̄ Hor. i poetria:musa dedit fidib⁹ diuos puerosqʒ deoꝝ & pugilēvictorē:& equū certamine p̄mū fidis latine:qꝛ bassus poeta lyric⁹fuit latin⁹. Mox: deinde.

Quintilia. Horatius. Scripto res musici & theologi Orpheus Linus. Museus. Amphiō. Horatius Bassus.

Mire opifex agitare.i.ad agitādū. Jocos iuuenes.i.iuuenili:
Horatius puta amores ⁊ cōuiuia qđ etiā ad carmē lyricū ꝑtinet:vñ Horatꝰ.⁊ Juuenū curas ⁊ libera vina referre. Et mire opifex lu
Vergiliꝰ. sisse.i.ad ludēdū hoc est scribēdū.Verg.in buco. Ludere que
vellē calamo ꝑmisit agresti.Egregios senes.i.sentētias graues quales sunt aut esse debēt senū. Pollice honesto .i.stilo graui: et ꝙ res honeste describūt: pollice autē dixit quia eo

Mire opifex numeris veterū primordia vocū
Atq͡ʒ marem strepitū fidis intendisse latine:
Mox iuuenes agitare iocos:& pollice hōesto
Egregios lusisse senes. Mihi nunc lygus ora
Intepet:hibernatq͡ʒ meū mare:qua latꝰ ingēs
Dant scopuli:& multa littus se valle receptat.
Lunai portum est operæ cognoscere ciues.
Cor iubet hoc enni:postq͡ʒ destertuit esse

chorde tāguntur in lyra. Mihi(nūc)vbi tu sis ⁊ qđ agas dubito:⁊ scire cupio:de me autē scias velim ꝙ.Ora lygus.i.littus maris lygustici.Intepet mihi.i.ad vsus meos est tepida ⁊ tēperata:nā ora lygurie cū ad meridiē vergat:ꝑ hyemis tēpꝰ tēperata est. Et meū mare hibernat. i. dū ꝑ hyemē tēpestatibꝰ deseuit:sʒ cur mare lygusticū suū appellat: cū
Hierony. Hieronymꝰ in eusebiū dicat Persiū poetā fuisse volaterranū ex ethruria:ergo aut suū appellat:hoc tpe quo est lune : aut Hieronymus nesciuit Persio patriā reddere. Sed in qua parte ore ligustice sit ostēdit dicēs.Qua scopuli dāt ingens latꝰ.i. ea parte qua inter scopulos siue ꝓmōtoria intercipitur sinuosum littus qđ est italie latꝰ ad meridiē:qđ magis exponit dicēs.Et littꝰ receptat se.i.i recessū colligit se.Multa valle.i.magna ⁊ lōga: et qđ ipsum est portū efficere.Portū aūt lune vbi poeta erat: enniano carmine cōmēdat dicēs. O ciues opere:subaudi ꝑciū:hoc est vtile ⁊ iucūdū est:nā id significat opeꝑciū. Cognoscere.i.videre. Portū lunai.i. lune ꝙ est vrbs/est ⁊ nō lōge ab ea portꝰ eiusdē nois.Cor.i.sapiētia.Mar.Ne cor habes papi le nec geniū. Enni:ꝓ ennij poete:cuiꝰ hoc est carmē. Jubet hoc:scʒ cognoscere portum lune. Postq͡ʒ destertuit.i.stertere

desijt:a somno exercitat⁹ est in quo visus sibi est aiam suã es se quę fuit homeri vt supra diximus in loco illo: nec in bicipiti somniasse parnasso memini. Mçonides quĩt⁹).i.qnt⁹ ab homero filio mçonis aut x̃o aut opinato. Et pauone pythagoreo).i.scd̃m palingenesiã pythagorę q̃ dicebat aias ex corporib⁹ in alia corpora migrare: et sic ex pauone aia illa decedẽs p corpus homeri venit ad ennij corp⁹

Mçonides quint⁹ pauone ex pythagorço.
Hic ego securus vulgi:& quid pparet auster
Infœlix pecori:securus & angulus ille
Vicini nostro quia pinguior:& si adeo oẽs
Ditescant orti peioribus:vsq; recusem (cto:
Curu⁹ ob id minui senio:aut cœnare sine vn-

Hic ego)scʒ lunę vel in illi⁹ portu. Secur⁹ vulgi.i.qd vulg⁹ de me opinet: ⁊ incipit ad satyrę materiã accedere. Et secur⁹ quid auster) vẽt⁹ a meridie spirãs a grecis appellat notus. Infœlix pecori.i.noxius Verg.qd potui infœlix.Quid ppa- ret.i.minet:q: gignit morbos. Verg.arborib⁹ satisq; not⁹ pe- coriq; sinister. Et secur⁹:q: angul⁹ ille vicini: q̃ agrũ nrm cõ- tingit. Pinguior)subaudi est nr̃o hi nãq; sunt iuidię mores. Ouid.fertilior seges alieno semp in agro est . Et si adeo oẽs) sensus est:nõ idcirco torq̃bor si videro alios deterioris condi- tiõis hoies ditari.Et si orti peiorib⁹, i. ab iferioris cõditionis maiorib⁹ pcreati.Ditescãt adeo).i.lõge ditiores me sint.Re- cusem).i.negabo ⁊ detestabor. Vsq;).i.nimiũ ⁊ semp ⁊ vbiq;. Ob id).i.pp̃ter eã causam.Curu⁹)laborib⁹ icuruat⁹. Minui senio).i.defraudari in etate senili cruciãdo me. Aut recusem cœnare sine vncto).i.cibo aliquo adipato ⁊ pingui. Et recu- sem tetigisse signũ naso)qd faciũt auari q̃ lagenã vini anulo signãt ne famulis aut seruis vinũ itercipiat. Mar.nũc signat me⁹ anul⁹ lagenã.Hui⁹ cõsuetudinis etiã Cicero fili⁹ i qua- dã ep̃la ad tyronẽ meminit:sicut olim inqt matrẽ nr̃am face- re memini:quę lagenas etiã inanes obsignabat: sic Persij enarrator icognit⁹ sicut ego sentio:nã qd q̃dã de signo qd est fundo lagenę delirãt:nõ placet:cũ neq; tãgi naso sed neq; vi-

Vergili⁹.
Vergili⁹.
Ouidius.
Martial.
Cicero.

deri facile posset nisi forte putabāt lagenā esse paterā siue po

Horatius. toriū vas: quid qđ Hora. cui⁹ metaphrastes atq̧ imitator est hic nr̄: eūdē sensum exp̄ssit li. epi. ij. dicēs. ꝛ signo leso nō insanire lagenę. Sȝ video q̄d illos decepit: tetigisse videlicet naso: nā si vt exploraret aut lagenę signum esset lęsum auar⁹ id faciebat: vt naso tangeret: multominus videret: cū visibile visui admotū nisi i certa distātia videri nō possit.

Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
Discrepet his ali⁹: geminos horoscope varo
Producis genio: solis natalibus est qui
Tingat hol⁹ siccū muria vafer i calice empta
Ipse sacrū irrorās patinę piper: hic bona dēte

Sȝ voluit significare poeta auarū sic ītētū fuisse i explorādo signo an esset lęsum vt illđ fere tāgeret

Martial. naso: sic Mar. de sellio: q̄ de cœna cogitās tristis ꝛ cogitabūdus atq̧ demisso capite icedebat: ꝙ pene terrā tāgit indecēs nasus. Itaq̧ id qđ Mart. exp̄ssit pene apđ Persiū subītelligēdū est. In lagena vapida. i. q̄ plena erat vino vapido: hoc est euanido: vt supra dixim⁹. Est ergo sensus huius clausulę qđ poeta recusabit ꝛ renuet curu⁹ minui senio: ꝛ cœnare sine vncto ꝛ tetigisse signū: q̄ꝛ hęc oīa sunt auari. Discrepet his ali⁹). i. aliq̄s forte nolit sic viuere vt ego volo: sȝ id nihil est mirādū cū etiā nati sub eadē ꝯstellatiōe diuersa sequanť studia: ideo dicit. O horoscope). i. o hora natalis: ex qua sumiť morū significatio nascētib⁹. Tu ꝑducis geminos). i. gīas ꝛ in lucē edis. Varo genio). i. varia ꝛ distorta natura: qđ ostēdit exēplo quo taxat sordidos auarosq̧ hoīes. Est) subaudi aliq̄s. Qui solis natalib⁹) q̄ dies celebris ꝛ fest⁹ erat cuiq̧. Callid⁹) astut⁹ et caut⁹ siue emēdo/siue dispēsādo. Tingat ol⁹ siccū). i. inūgat quasi pigui aliq̄ ol⁹ qđ erat sine pigui. Muria empta ī calice). i. q̄ꝫ emit vnciatī a salariolis cū debuisset hr̄e dolia ꝛ āphoras muria domi plēas. Est aūt muria sol tabid⁹ ad solē macerat⁹

Cato. mīta ꝝ re ꝝ ꝯdimētū: quō fiat Cato Columela Pliniusq̧ mul

Colūela. tis ꝓcipiūt. Ipe. i. nō ꝑ mediū dispēsatorē: nā ipi emphasim hȝ

Plinius. Irrorās) isriās ꝛ spargēs i modū roris. Pip sacrū. i. qđ q̄si rē

ſacrā pce miniſtrat. Hor.j.ſer. tāqꝫ pcere ſacris cogeris. Pati Horatius.
nę).i.ī patinā dīūs ꝑ actō ⁊ ꝑpoſitiōe. vt Uerg.j.ęñ. inferretqꝫ Uergiliꝰ.
deos latio.i.i latiū. Hic puer.i. altꝰ adoleſcēs. Magnanimꝰ.i. Martial.
ꝓdigꝰ: q̄ bona ꝯſumēdo videt̄ magnanimꝰ cū ſit reuera puſil
lanimi: ſic Mar. de aleatore. Nō mea magnanimo ōpugnat
tessara ta-
lo Peragit
bona) cōſu
mit p̄rimo
niū. Dēte)
gula : hoc
est ganea
Utar) ego
vtar.i. neqꝫ

Grādia magnanimꝰ pagit puer: vtar ego vtar
Nec rhombos ideo libertis ponere lautus:
Nec tenuem ſollers turdorum noſſe ſaliuam.
Meſſe tenus propria viue: & granaria fas eſt
Emole: qd metuas? occa. en ſeges alta ī herba
Aſt vocat officiū. trabe rupta brutia ſaxa (eſt

ſequar illū auarū: neqꝫ hūc ꝓdigū: ſꝫ vtar rebꝰ meis: nā illoꝝ
vterqꝫ abutit̄ diuitijs: potiꝰqꝫ vtit̄. Nec ideo) ſi vſus fuero: in-
cidā in illō vitiū vt ſim. Lautꝰ ponere).i. ad ponēdū in mēſa
Rhōbos) piſces ex gñe planoꝝ: hiſpani vocant rodauallos.
Libertis) nō ſolū mihi ſed et libertis : dicunt̄ autē lauti qui
ſplēdide et optpare cœnāt. Nec ſolers) ſubaudi ero.i. diligēs
et igenioſus. Noſſe.i. ad cognoſcēdū Saliuā turdoꝝ).i. ſapo-
res guloſos: qualis eſt turdoꝝ: q̄ aues apud antiquiores ma
gno in p̄cio habeant̄ Mart. inter aues turdꝰ ſi q̄s me iudice
certet inter quadrupedes glīa p̄ma lepꝰ. Uiue).q.d. oibꝰ vi- Martial.
uēdū eſt. Tenꝰ meſſe ꝓpria).i. ꝑ q̄ntitate meſſiū: quas ex tuis
agris pcipis: ac ſi dicat ſcđm facultates p̄rimonij. Et emole
granaria).i. frumēta ex granarijs tuis. (Et fas es).q.d. id non
facere nephas eſt. (q̄d metuas).i. nūq̄d times te fame pituru?
Occa).i. frange: nā occare eſt glebas frāgere: hic ṽo ꝓ grana
ex ſpicis excludere accipit̄: qꝫ antiq̄ faciebāt : atqꝫ etiā nūc fit
apđ aſtures ⁊ callaicos: quoties frumēto habēt opꝰ: Hor.ij.
epi. villicꝰ orbi cū ſegetes occat tibi. En ſeges altera).i. anni Horatiꝰ.
īſeq̄ntis. Eſt i herba.i. viridis.q.d. ſpes ē de futuri āni fertilitate
Qui.i. herelnis. Sꝫ nimiū ꝓpas ⁊ adhuc tua meſſis i herba ē
Aſt vocat officiū) ſꝫ q̄ vt ait Iuue. Multi ſunt ſibi diuites et Iuuenal.
pauꝑes amicis: dicit nō ſatis eſſe ad noſipos vti liberalitate

nisi etiā hęc virtus ad amicos vsq3 peruenlat. Ast officiū) qđ pro prię est virtus illa qua vtimur ad amicos. Iuue. Officiū cras primo sole mihi peragēdū est in valle q̄rini quę causa officij: quid q̄ris: nubit amic9: alias officium est operatio hoīs siue actio i quātū homo: vnde liber Ciceronis de officijs. Amic9 inops) pau per q2 naufragiū fecit Trabe rupta. i. naue fracta: quia nauis trabib9 ɔstat. Prēdit saxa brutia). i. tēpestate eiectus ad brutios italię pp̄los maritimos manib9 prensat scopulos.

Cicero.

Prēdit amic9 inops: rēq3 omnē surdaq3 vota
Condidit ionio: iacet ipse in littore: & vna
Ingentes de puppe dei. iamq3 obuia mergis
Costa ratis laceræ. nunc & de cespite viuo
Frāge aliquid. largire inopi: ne pict9 oberret
Cærulea in tabula. Sed cœnā funeris hæres

Vergili9. Vergili9. Prēsantē manib9 vncis capita aspera mōtis. Et cōdidit). i. obruit 7 pdidit. Ionio). i. in mari qđ est inter italiā et pelopōnesum. Rē oēm). i. facultates. Et vota surda). i. non audita a dijs in tempestate. Ipse iacet in littore). i. ꝓstrat9 7 deiect9. Et dij ingētes de pup

Vergili9. pe) i quoꝝ tutela nauis fuerat iacēt: est quale illđ Ver. Iliū i italiā portās victosq3 penates. Et iā costa ratis lacerę). i. tabula naufragij q̄ est costa nauis siue lat9. Est obuia mergis) auibus marinis q̄ fragmētis incursant. Nūc). i. in tali necessitate amici. Frāge aliquid). i. partire cū illo q̄nquidem amicoꝝ oia cōmunia esse debēt. Et de cespite viuo). i. etiā de eo qđ est patrimonij fundamētū: ne dū vtēsilia. Viuo) aūt dixit: q2 cespes ex gleba herbaꝝ radicib9 cōpacta: sed intelligit debere dare amico aliqđ etiā de substātia p̄rimonij. Largire inopi) et cur debeat largiri ostēdit dicēs. Ne pict9 in tabella) hoc fa-

Horatius Iuuenal. ciebāt naufragi vt emēdicarent stypes. Hor. qđ hoc si fractis enatat expes nauib9 ęre dato q̄ pingit: 7 Iuue. 7 picta se tem pestate tuet. Cęrulea) ad colorē marꝭ ptinet q̄ cęrule9 ē. Ober ret) vaget 7 circūeat pp̄lm. Sȝ cœnā) ꝑ hęrede rñderet auar9 7 ei q̄ illū hortat vt det aliqđ amico inopi. Sȝ hęres). s. me9 ꝯ auare. Irat9 qđ curtaueris rē). i. diminueris patrimonium.

Negliget coenā funeris).i.inferias q̄ danť mortuis: et coenā viuis in funere. Et heres dabit vrnę: in quā cineres ⁊ reliq̄ę colligebanť. Ossa inodora.i.nullis odorib⁹ cōcinnata: heres inq̄. Parat⁹ nescire.i.dissimulare: quasi nō itelligat ré. Seu cinnama: odoramētū est pegrinū. Spirēt.i.odoré emittant et vaporem.

Negliget iratus: quod rem curtaueris: vrnæ
Ossa iodora dabit: seu spirēt cinnama surdū
Seu ceraso peccent casiæ nescire paratus.
Tu ne bona icolumis minuas? Sed besti⁹ vrget
Doctores graios: ita fit: postq̄ sape vrbi
Cū pipe & palmis venit nr̄m h̄ maris exps
Fœnisecę crasso vitiarunt vnguine pultes.

Surdū p surde. i. nil olcāt: vt sit trāslatio sū pta ex sensibili auris ad nares. Seu casię) arbusculę sunt odoratę. Peccēt ceraso.i.adulterentur gummi ex ceraso arbore: q̄d p̄cipue in odorib⁹ faciūt seplasiarij. Tu ne bona: v̄ba heredis aut pro herede facientis cū auaro. Incolumis: quasi dicat si p salute tua faceres tollerabile esset: s₃ facis p amico. Sed besti⁹ vrget: supiora v̄ba poetę ptinebāt ad auaricię rep̄hēsionē cōmēdationēq̄ libertatis tū ad seip̄m tū etiā ad amicos: nūc q̄d auar⁹ dicat ostēdit dicēs. S₃ besti⁹ nomē est auari: s₃ a poeta fictū quasi bestialis hō: sic Hor. ventresq̄ nepotū diceret vrēdos correptus bestius idē. Vrget doctores graios. i. insectať q̄ sc₃ induxerint i vrbē philosophię p̄cepta exhortātia ad liberalitaté: cum pri⁹ romani illi veteres parsimoniā obseruauerint: dicit igiť: besti⁹ in ph̄os. Ita fit.i.sic viuiť vt vos ph̄i p̄cipitis sc₃ laute ⁊ opipare. Fenisecę.i.romani prisci q̄ foenū secabāt. Varro de re rustica: falcib⁹ cōsectāda q̄ fenisecę p̄terierūt: ⁊ Columela. foenisecā messioré oportet iducere. Vitiarunt.i.corruperūt pultes: nā simplices cibi ⁊ naturales corrūpi dicūť cū aliq̄d illis addiť: vt supra hęc sibi corrupto casiā dissoluit oliuo. Vnguine crasso. i. pingui pultib⁹ adhibito. Postq̄ hoc nr̄m sapere.i.nr̄a hęc sapiētia: vel poti⁹ vestra o ph̄i. Expers maris.i.nō trāsmarina ⁊ ex grecia p mare aducta: sed facta iā domestica. Hora. alchōchium maris vr–

Horatius.
Varro.
Columela.

expers. Venit vrbi) .i. in vrbē. Cū pipere et palmis) .i. eadem naui venerunt philosophi qua piper ꝛ palmę sunt aduecta. Iuue. Aduect⁹ romā quo pruna ꝛ coctona vento. Hęc cinere vlterior metuas) ad illud rn̄det qđ dixit sed cęnā funeris heres negliget ꝛc. Vlterior cinere) .i. vltra mortē ꝛ post cineres. At tu me⁹ heres) qđ i auaris rep̄hēdit se nō factuꝝ poe ta pollicet̄: hoc est non curare qđ heres suus de se sētiat:

Juuenal.

Hæc cinere vlterior metuas? at tu me⁹ hæres
Quisquis eris: paulum a turba seducior audi.
O bone num ignoras? missa est a cęsare laur⁹
Insignem ob cladē germanæ pubis: & aris
Frigidus excutitur cinis: ac iā postib⁹ arma:
Iam clamydes regū: iā lutea gausapa capitis
Essedaq; ingētesq; locat cœsonia rhenos.

dicit igit̄. O tu q̄squis es futur⁹ me⁹ heres. Audi seductior) .i. paulū seduct⁹ ꝛ remot⁹. A turba (vt ego libere possim q̄rere et tu rn̄dere. O bone) o amice. Nū ignoras) .i. nunq̄d hic nun ci⁹ latet te. Missa est laur⁹) romani impatores bn̄ re gesta in ꝓuicia laurū mittebāt q̄ esset nūcia futuri triūphi author est Pli. Mart. Sarmatice laurus nūci⁹ ipe veni. A cęsare) caio caligula germanici ex Agrippina filio q̄ post tyberiū impera uit: is expeditionē in germanos suscepit vt scribit Sueton⁹: sꝫ cū nihil dignū memoria fecisset die suo natali ouās vrbem ingressus est. Ob cladē isignē) qđ reuera nō fuit sꝫ nūci⁹ ita di xerat. Germanę pubis) .i. iuuētutis germanoꝝ. Et cinis frigi dus excutit̄ ex aris) vt fiāt noui ignes ad sacrificia ꝓpter p̄n cipis victoriā. Et cęsonia augusta caligulę vxor ꝑ pōpa ꝛ ap paratu triūphi. Iā locat) scꝫ redēptorib⁹ q̄ ea opa faciēdū cō ducebāt: vel locat .i. parat ꝛ disponit. Arma postib⁹. Vergili⁹. Captiui pēdēt curr⁹ curuęq; secures. Chlamydes regū) q̄ p̄ mittēdi erāt triūpho. Et gausapa lutea) vestes villosas crocei coloris. Captis) reliq̄s captiuis. Esseda) vehicula: ꝛ curr⁹. Et rhenos ingētes) .i. germanos rheni fluminis accolas q̄ ꝓce rissimi sunt inter reliquos mortales. Igit̄ ego induco) sub au di imolādū. Cētū paria) scꝫ boum hoc est duplicē hecatōbem.

Martial.

Vergili⁹.

Diis et genio) diis quoque auspiciis victoria est parta. Ob res egregie gestas).s.a cęsare. Quis vetat?) subaudi me facere id aude: scz vetare me: quasi dicat nō audebis: q2 esses lęsę maiestatis re9. Ve nisi cōniues.i.dissimulas: nā cōniuere est oculos claudere. Oleū: alia via heredē aggredit dicēs. Ego largior popello.i.viritim in populū distribuo. Oleū & artocreas: huiusmodi eī res cōciliādi amoris gratia mittebant. An prohibes?)

Diis igitur genioqꝫ ducis centū paria ob res
Egregie gestas induco: quis vetat? aude.
Væ nisi conniues: oleū: artocreasqꝫ popello
Largior: an ꝓhibes? dic clare? nō audeo iqs:
Exossatus ager iuxta est: age si mihi nulla
Iā reliqua ex amitis: patruelis nulla: ꝓneptis
Nulla manet patrui: sterilis matertera vinxit:
Deqꝫ auia nihilū superest: accedo bouillas:
Cliuūqꝫ ad virbi: ꝑsto est mihi manius heres

subaudi me id facere: Ille aūt q2 res ad populū ptinebat cœpit mutire: dicit igit poeta. Dic clare: subaudi: an debeā facere qd dixi: & q2 ille adhuc mussat poeta ꝓ illo rñdet. Inqs non audeo.i.itelligo te dicere: qd non audes qd hac de re sentias loq: qm times pplm de cuius vtilitate agitur: ideo subdit. Ager exossat9.i.lapidib9 purgat9. Ouid.j.meta. lapides in corpore terrę ossa reor dici. Est iuxta: ergo si ager est exossatus: lapidū aggeres ꝓpe erūt quos iaciāt in eū q ꝓhibuerit facere qd sit ex vtilitate populi. Age si mihi nulla: ī eos q se insinuāt heredes familię alienę nullo ꝓpinqtatis iure: neqꝫ id satis est nisi etiā iis qui hereditatē captāt hortet ad diuitias augēdas. Age: auditorē attētū facit: nā hortātis ē. Si nulla ex amitis.i.sororib9 pris mei. Iā reliq est.i.supstes. Et nulla patruelis.i. filia prui hoc est fratris pris mei. Et nulla ꝓ neptis.i.filia nepotis prui manet supuenit. Et matertera.i. soror mris. Vixit sterilis & nihil supest.i.restat de auia.i. de auię posteris: ac si dicat nulli9 est mihi certus heres. Accedo bouillas) loc9 inter romā et ariciā. Cliuūqꝫ ad virbi: nō lōge ab aricia fuit nem9 aricinū quo hippolit9 postea qꝫ esculapi ope ē vite restitut9 Ouidius.

mutato noie in virbiū vitā egit: vt credibile sit cliuū aliquē virbij noie appellatū. Manius est mihi psto heres. i. occurrit mihi nomē aūt manij ex ea potissimū causa delegit qd festo authore puerbiū erat multi manij aricie: fuerat eñ ppagata familia a manio quodā qui lucū dianę aricinę cōsecrauit. Mani9 autem authore Varrone dr: q mane nat9 est. sicut luci9 q luce: quis p̄m9 hoc nomine est appellat9 Valeri9 mani9 Terēti9 nō a mane sed a manib9 dict9 est: qd a dijs manib9 in terētio librorum valitudinē impetrasset. authores sunt Pedian9 Zizoniusq; grec9 author.

Progenies terrę. qre ex me quis mihi quart9
Sit pater: haud prōpte dicā: tñ adde etiā vnū
Vnum etiam: terræ est iam filius: & mihi ritu
Mani9 hic generis ppe maior auūcul9 exit.
Qui por es: cur me i decursu lāpada poscis?

Pedian9 Zisonius. Progenies terrę. i. cui9 parētes ignorant. Cicero ad atticū. hinc terrę filio nescio cui cōmittere eplam tātis de reb9 nō audeo. qre ex me: vba sunt poetę ad lectorē ostēdētis qua via se mani9 illi heredē monitorēq; insinuet. Quere ex me. i. si qras. Quis mihi quart9 sit pater. i. atau9. haud prōpte dicā: q2 vix tenem9 noia eorum quos non nouim9. Unde & appellatiōes ipę maiorum nrorum noia nō habēt vltra abauos. itaq; dicit si atauo. Addas vnū. i. abauū. Et itē vnū: q noie etiā cōmuni et appellatiuo caret. Jā est fili9 terrę: ac si dicat pinde est ac si vn9 ex illis terrigenis sit: quorum noia vetustate oblitterata sūt. Et ita hic mani9: quē dixi terrę filiū. Exit mihi auuncul9 maior. i. proauię meę frater. Prope: fere. vel quasi. Ritu gñis. i. ex serie maiorum meorum. Qui por es: in captatorē senē inuehitur poeta dicēs. Tu q es prior ętate: cur a me petis scribi heres? hoc eñ significat: cur poscis me lāpada in decursu. & est sumptū ex Lucretio lib. ij. de rerū natura. vbi sic ait. Et qsi cursores vitai lāpada tradūt: significās mortaliū successionē: vt q2 idē homo numero pseruari nō potest/ consueuerit in specie filijs impellētib9 parētes: atq; illis dātib9 locū filijs quēadmodū authore hyginio expromethei cōsuetudine cursores lāpada

Lucreti9.

quatiētes sic currebāt:vt pm⁹ defatigat⁹ lāpada secūdo: scds tertio:et ita alij alijs traderēt.hui⁹ quoq͡ꝫ cōsuetudinis.Cicero.iiij.ad herēniū meminit ad qd etiā allusit Varro lib.iij.de re rustica nō cursu lāpada tibi trado.i.nō tibi cedo Sum tibi mercuri⁹) ꝟba sunt captatoris insinuātis se in alteri⁹ heredē successorē ꝗ.dicit eī. Ego sū tibi mercuri⁹).i.lucri tui author) q² ex mercatura lucrū in mercuriū referi Cicero. Varro.

Sū tibi mercuri⁹: venio deus huc ego:vt ille
Pingitur.an renuis?vin tu gaudere relictis?
Deest aliqd sūmę.minui mihi: sed tibi totū ē
Quicquid id est:vbi sit fuge q̄rere quod mihi quondam.
Legarat staius:neu dicta repone paterna
Fœnoris accedat merces: hic exime sumpt⁹:

Venio deus huc ego).i.a te venio deus verus. Vt ille pingitur)quasi velit dicere fingitur et nō est verus. An renuis?) subaudi favorē p̄sentis numinis: ꝛ q̄ tibi demōstret quemad modū debeas rem familiarē augere.Vin tu gaudere)verba sūt Persij ad captatorē suū. Vin) ꝓ vis ne tu. Gaudere relictis).i.relinquēdis a me post mortē: ac scribi heres a me?nō debes exigere rōnē rei familiaris neq͡ꝫ p̄scribere mihi quēad modū debeā impēsas facere.Deest aliqd summę).i. patrimonio a maiorib⁹ meis accepto.Sꝫ minui mihi.i.in vsus meos cōsumpsi.Sed quicq̄d id est)subaudi quod reliquū est mihi. Id tibi totū est).i.totū tibi relinquā. Fuge querere).i.p̄terea noli a me rōnem exigere.Vbi sit)subaudi legatū.Qd staius) de quo supra dic agendum staio. Legarat mihi)idest relique rat nomine legati. Neu repone mihi dicta paterna) idest ne reperas illa quibus pater meus solitus est me quōdam monere.Fœnoris accedat)verba captatoris vel potius eius qui iam est designatus heres. Accedat inquit merces fœnoris) idest quod pro fœnoris mercede datur veniat in rationē.Horatius quinas hic capiti mercedes exigit. i. vsuras. Hinc).i. ex hac mercede vsuraria.(exime sumptus) subaudi quos facis quotidie.Quid reliquū est?.i.restat quo p̄rimoniū augeat. Horatius

Reliquū:verba Persij p indignitate rei erūpentis in exclamationē contra suum heredē. Dicit igitur repetens quod ille dixit reliquū reliquū:ac si dicat. hoc expectabā a te vt etiā ex eo qđ ex vsuris mihi pueniebat:me admoneres patrimoniū augere: Nūc nūc:ex eo qđ futur⁹ heres dixerat indignat⁹ Persi⁹ convertit se ad seruū obsonatorem dicēs. O puer nūc nūc vnge caules.i. vnctū

Quid reliquū ē: reliquū: nūc nūc ipēsi⁹ vnge
Vnge puer caules. mihi festa luce coquatur
Vrtica: & fixa fumosum sinciput aure:
Vt tuus iste nepos olim satur anseris extis:
Cum morosa vago singultiet inguine vena.

Horatius hoc est rē pinguē adde caulib⁹. Horat. Vngere si caules oleo meliore caputq; cœperis. Mihi festa luce: sens⁹ est: ppterea debeo ego parce viuere atq; geniū meū defraudare: vt heres me⁹ pdite ac luxuriose aliquando viuat: Dicit igit. Vrtica.i. parui pręcij herba. nā et genus quoddā vrticarū inter edulia numeratur. Coquatur mihi festa luce: quasi dicat in diebus profestis vix esset id tolerabile. Igitur multominus in festis. Et sinciput fumosum: idest porcini capitis frustrū ad fumū seruatū. Fixa aure: clauo scilicet vnde ad fumum pendebat. Vt tuus iste nepos: idest luxuriosus & ganeo. & loqtur Persius ad seipsum. aut tuus nepos: idest successor heres. Olim satur anseris extis.i. iecoribus anserinis: quę in delicijs apđ
Iuuenal. antiquos habebantur. Iuuenalis. Anseris ante ipsum ma-
Horatius. gni iecur. & Horatius. pinguib⁹ & ficis pastū iecur anseris albi. de anseris iecore multa etiā Plini⁹. Cū vena inguine va-
Horatius. go.i. mēbrū genitale quod venosum est. Horati⁹. Nā simul ac venas inflauit tertia libido. Inguine vago: idest inguinis vagi: idest quod passim et indifferenter in concubitus vagos fertur. Singultiet: quoniam Aristotele medicisq; authoribus: seminis effusionem spiritus pręcedit: quo genitalia turgescunt. Immeiat: idest semen quasi vrinam effundat Horatius. Securus me ditior aut forme melioris meiat eodem
Vergili⁹. Vuluę patricię: idest in vuluam. Vergili⁹. Id clamor coelo

Patriciç:aũt dicit.i.nobili et a patrib⁹ hoc est senatorib⁹ origine ducẽti. Horati⁹ ex verbis mutonis. Nam quid magno progneatũ deposco cõsule cunnũ: velatũq; stola. Mihi trama: sensus est.ego parsimonia macrescam: vt ille nimio sumptu pinguescat.tramã vero appellat ossa.neruos. cartilaginem ⁊ pellẽ:perinde ac si corpulentia sit stamẽ aptior tamen fuisset trãslatio: si ecõtrario stamẽ dixisset ꝓ eo qḋ trama posuit. Nã eo modo se habẽt ossa et nerui ad corpulẽtiã: quo stamẽ ad tramã siue subtegmen. Dicit igiẽ. Trama figurç. i. corpis species sit mihi reliqua.i. relinquaẽ. Vel dic per hypallagẽ. Trama figurç.i.figura tramç/⁊ nõ trama: ac si dicat similitudo corpis ⁊ nõ corp⁹. et hoc modo trãslatio pulchre q̃drabit. Ast illi: icʒ hçredi meo. Venter popa.i.phago ⁊ guloi⁹ ⁊ quales deniq; erãt victimarij. i. ministri sacroꝝ q̃ popç dicebanẽ Properti⁹ lib.iiij. Succinctiq; calẽt ad noua sacra popç. Spartian⁹ quoq; in vita getç: pcussit inq̃t hostiã popa noie Antoni⁹.⁊ Suetoni⁹ in caligula admota inq̃t altarib⁹ victima succinct⁹ caligula popaꝝ habitu elato alte maleo cultrariũ mactauit ꝓ quo mendose legiẽ pẽparũ. Tremat omento.i.pingui palpitet.ea em̃ q̃ prçpinguia sunt palpitãt ⁊ tremũt. Est aũt omẽtũ vt dixim⁹ pingue illḋ quo intestina inuolunẽ ꝯtinẽturq;. Vẽde animã: idẽ gnãter eos arguit q̃ se piculis ⁊ laborib⁹ exponũt: vt amplũ hçredib⁹ patrimoniũ relinquãt. Vẽde aiam lucro.i.obijce vitã piculis ꝑpter lucrũ. Mercare: mercaturã exerce. Et solers .i.diligẽs. Excute: explora ⁊ inuestiga. Oẽ lat⁹ mũdi: mũdi latera ꝓprie sũt septẽtrio ⁊ meridies: sʒ ⁊ oriẽs ⁊ occidẽs latera quoq; dici possũt.⁊ sic oẽ lat⁹. Ne alter sit p̄stãtior.i. melior et ditior. Pauisse.i.ad pascẽdũ ⁊ alẽdũ. Cappadocas pingues: seruos ex cappadocia q̃ grandes ⁊ ꝓceri erãt aptiq; lecticis

Patriciæ immeiat vuluæ. mihi trama figuræ
Sit reliqua: ast illi tremat omẽto popa vẽter?
Vẽde animã lucro: mercare: atq; excute solers
Omne latus mundi: ne sit præstantior alter
Cappadocas rigida pingues pauisse catasta.

Horatius

Propti⁹.

Sptian⁹.

Suetoni⁹

Martial. ferēdis. Mart. Quid te cappadocū sex onꝰ esse iuuat. Idem
Horatius. alíubi. nec de cappadocū eques catastis. Horatiꝰ quoq; mā-
cipijs diues eget eris cappadocū rex. Catasta rigida) locus
erat vbi serui expositi erāt vēditioni a cathistao: qđ est expo-
Martial. no. Mart. Nō de plebe domꝰ nec auarę verna catastę. Idem
alibi. Sed
quos arca-
nę seruant
tablata ca-
Tibullus. stę. Ti-
bullꝰ. Bar-

Rem duplica. feci iā triplex. iā mihi quarto:
Iam decies redit in rugam. depinge vbi sistā
Inuentus chrysippe tui finitor aceruí.

bara gypsatos ferre catasta pedes. est ergo catasta vbi serui
venales custodiunť: sicut ergastulū: vbi serui operi faciundo
in agro: quare illā Martialis auarā. Tibullus barbarā: idest
crudelē. Persius rigidā. idest durā appellauit. Rē duplica)
idest patrimoniū. Feci iam triplex) verba sunt auari: idest tri-
plicaui. Jam mihi quarto) idest patrimoniū quater multipli-
catum. Jam decies) idest decuplatum. Redit in rugā) sum-
ptū a folle siue a marsuppio quod cum non est plenū rugas
Juuenal. contrahit: sic auarus: quia vt ait Juue. Crescit amor nummi
quantū ipsa pecunia crescit. Semper habet aliquid vacuum
quo pecunias receptet. Dicit igitur Persiꝰ in persona auari
satyrā claudēs. O chrysippe depinge vbi sistā) hunc locū phi-
lippus beroaldus) hoc em̄ acceptū illi referendū est): primus
pręter alioꝝ opinionem enarrauit. Chrysippus nāq; outbo-
re laertio Pauli apostoli cōciuis cleantis discipulus: siue vt
alij tradūt pręceptor dialecticus nobilis: quattuor scripsit li-
Cicero. bros: quos de soritis hoc est vt Cicero interpretať aceruis/ si-
ue acerualibꝰ argumentis. in quibus gradatim ꝓcedebatur
in infinitū id qđ fieri prohibēt dialectici ⁊ philosophi. de his
Sidoniꝰ. aceruis. Sidonius in hendecasyllabo chrysippi potuisset ex
Martial. aceruo. Martianꝰ capella chrysippus cumulet: ꝓpriū consu-
capella. mat aceruū. Dicit igitur auarꝰ: qui nullo acquirēdi fine satia-
tus est. O chrysippe depinge) idest prescribe mihi. Ubi sistā)
idest cessabo et terminum faciā. Tu inquā. Jnuentus finitor
tui aceruí) idest q̄ in soritis illis argumētationibꝰ q̄ videbanť

[illegible]
[illegible]
[illegible]
rilis esse proportionatum fini.

Laus Deo.